

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

Tautsaimniecības Biļetens

2/2018

Saturs

Tautsaimniecības un monetārās norises	2
Kopskats	2
1. Ārējā vide	5
2. Finanšu norises	11
3. Saimnieciskā darbība	16
4. Cenas un izmaksas	23
5. Nauda un kredītu atlikumi	28
6. Fiskālās norises	34
Ielikumi	36
1. Vai nesenais naftas cenu kāpums ietilgs?	36
2. Euro zonas valsts obligāciju tirgus likviditāte kopš VSAIP uzsākšanas	41
3. Likviditāte un monetārās politikas operācijas (2017. gada 1. novembris–2018. gada 30. janvāris)	45
4. Jaunākās nepilna laika nodarbinātībā vērojamas norises	50
5. Euro zonas IKP provizoriskās ātrās aplēses ticamība	55
6. Sezonālītātes un izņēmumu nozīme SPCI inflācijā (neietverot pārtiku un enerģiju)	58
7. Fiskālās politikas nostāja agrāko kāpuma periodu laikā	62
8. Eiropas Komisijas 2018. gada makroekonomisko nelīdzsvarotību un reformu īstenošanas gaitas novērtējums	68
Raksti	
1. <i>The real effects of credit constraints</i> (Kredītu ierobežojumu reālā ietekme) ¹	
2. <i>The economic impact of population ageing and pension reforms</i> (Iedzīvotāju novecošanas ekonomiskais efekts un pensiju reformas) ¹	
Statistika	72

¹ Raksti pieejami šā izdevuma angļu valodas versijā ECB interneta vietnē.

Tautsaimniecības un monetārās norises

Kopskats

Padome 2018. gada 8. marta monetārās politikas sanāksmē secināja, ka joprojām nepieciešams būtiskā apjomā īstenot monetāro stimulēšanu, lai pamatinflācijas spiediens turpinātu nostiprināties un veicinātu kopējās inflācijas dinamiku vidējā termiņā. Informācija, kas kļuvusi pieejama kopš iepriekšējās monetārās politikas sanāksmes janvārī, t.sk. jaunās ECB speciālistu iespēju aplēses, apstiprināja, ka euro zonas tautsaimniecībā ir stabila un plaši vērojama izaugsme, kas, paredzams, tuvākajā laikā būs nedaudz straujāka, nekā iepriekš gaidīts. Šī izaugsmes perspektīva apstiprināja Padomes pārliecību, ka inflācija vidējā termiņā tuvināsies tās mērķim, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam. Vienlaikus pamatinflācijas rādītāji joprojām bija vāji, un vēl nebija vērojamas pārliecinošas ilgspējīgas augšupvērstas tendences pazīmes. Tāpēc Padome turpinās monitorēt valūtas kursa un finansēšanas nosacījumu norišu iespējamo ietekmi uz cenu stabilitātes vidēja termiņa perspektīvu. Turpmāku monetārās politikas atbalstu, kas nepieciešams, lai inflācija stabili atgrieztos līmenī, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam, nodrošina notiekošās neto aktīvu iegādes, liels iegādāto aktīvu atlikums un turpmākie reinvestēšanas pasākumi, kā arī perspektīvas norāde attiecībā uz procentu likmēm.

Padomes 2018. gada 8. marta sanāksmes laikā veiktais tautsaimniecības un monetārais novērtējums

2017. gada 2. pusgadā bija vērojams pat straujāks pasaules tautsaimniecības izaugsmes temps, un tas papildus stimulē euro zonas eksportu. Gaidāms, ka saglabāsies spēcīga pasaules ekonomiskā aktivitāte, lai gan izaugsmes temps pakāpeniski kļūs mērenāks. Paredzams, ka pasaules tirdzniecības izaugsme tuvākajā laikā joprojām būs noturīga, savukārt inflācija lēnām augs, jo pasaulē samazinās neizmantotās jaudas apjoms.

Ekonomiskā kāpuma apstākļos euro zonas valstu valdības obligāciju peļņas likmes kopš 2017. gada decembra vidus palielinājušās. Tomēr uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpības saglabājušās pamatā stabilas un valdības obligāciju procentu likmju vidējās starpības ar uz nakti izsniegto kredītu indeksa mijmaiņas darījumu procentu likmi kopumā nedaudz sarukušas. Kapitāla vērtspapīru cenas paaugstināta svārstīguma vidē samazinājušās. Valūtas tirgos palielinājies euro nominālais efektīvais kurss.

Euro zonas ekonomiskais kāpums joprojām ir spēcīgs un plaši vērojams dažādās valstīs un sektoros, reālajam IKP 2017. gada 4. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni palielinoties par 0.6%. Privāto patēriņu veicina nodarbinātības kāpums, ko pozitīvi ietekmējušas arī iepriekš veiktās darba tirgus reformas, un mājsaimniecību bagātības pieaugums. Ļoti labvēlīgi

finansēšanas nosacījumi, uzņēmumu pelnītspējas uzlabošanās un stabils pieprasījums joprojām veicinājuši ieguldījumus uzņēmējdarbībā, savukārt pēdējos ceturkšņos turpinājuši palielināties ieguldījumi mājokļos. Turklāt plaši vērojama pasaules ekonomiskais kāpums stimulē euro zonas eksportu.

Šis novērtējums pamatā atspoguļots arī ECB speciālistu 2018. gada marta makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai, kurās prognozēts, ka euro zonas reālais gada IKP 2018. gadā palielināsies par 2.4%, 2019. gadā – par 1.9% un 2020. gadā – par 1.7%. Salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2017. gada decembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm IKP pieauguma perspektīva 2018. gadam koriģēta un paaugstināta, bet pēc tam nav mainīta. Riski, kas apdraud izaugsmes perspektīvas, tiek vērtēti kā kopumā līdzsvaroti. No vienas puses, pašreizējais cikliskais virzītājspēks tuvākajā laikā varētu būt par pamatu straujākai izaugsmei. No otras puses, lejupvērsti riski joprojām galvenokārt saistīti ar globāliem faktoriem, t.sk. protekcionisma pastiprināšanos un norisēm ārvalstu valūtas tirgos un citos finanšu tirgos.

Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi euro zonas SPCI gada inflācija februārī samazinājās līdz 1.2% (janvārī – 1.3%). Tas galvenokārt atspoguļoja ar neapstrādātas pārtikas cenu inflāciju saistītos negatīvos bāzes efektus. Raugoties nākotnē, atbilstoši pašreizējām biržā tirgto naftas nākotnes līgumu cenām gada kopējā inflācija līdz gada beigām visticamāk svārstīsies aptuveni 1.5% līmenī. Pamatinflācijas rādītāji joprojām bija vāji, bet gaidāms, ka vidējā termiņā tie pakāpeniski augs – to veicinās ECB monetārās politikas pasākumi, turpmāks ekonomiskais kāpums, ar to saistītā tautsaimniecībā neizmantoto resursu apjoma mazināšanās un straujāks darba samaksas kāpums.

ECB speciālistu 2018. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai paredz, ka SPCI gada inflācija 2018. gadā būs 1.4%, 2019. gadā – 1.4% un 2020. gadā – 1.7%. Salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2017. gada decembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm kopējās SPCI inflācijas perspektīva 2019. gadam koriģēta un nedaudz pazemināta, bet 2018. un 2020. gadam nav mainīta. Gaidāms, ka SPCI enerģijas cenu inflācijas sarukums 2018. gadā un 2019. gadā kopumā kompensēs pamatinflācijas kāpumu, SPCI inflācijai (neietverot enerģiju un pārtiku) 2018., 2019. un 2020. gadā augot attiecīgi par 1.1%, 1.5% un 1.8%.

Jaunākajās speciālistu iespēju aplēsēs arī prognozēts, ka euro zonas valstu budžeta deficīts iespēju aplēšu periodā turpinās samazināties galvenokārt saistībā ar labvēlīgiem cikliskajiem nosacījumiem un procentu maksājumu sarukumu. Gaidāms, ka euro zonas kopējā fiskālā nostāja 2018.–2020. gadā kopumā vidēji joprojām būs neitrāla. Lai gan euro zonas valdības parāda attiecība pret IKP turpinās pazemināties, tā joprojām būs paaugstināta. Pašreizējais ekonomiskais kāpums nosaka fiskālo drošības rezervju atjaunošanas nepieciešamību.

Monetārā analīze liecina, ka plašā nauda stabili turpina palielināties (gada pieauguma temps 2018. gada janvārī bija 4.6%, nemainoties salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi), atspoguļojot ECB monetārās politikas pasākumu ietekmi

un vislikvīdāko noguldījumu zemās turēšanas izvēles izmaksas. Tādējādi šaurās naudas rādītājs M1 joprojām bija galvenais plašās naudas pieaugumu noteicošais faktors. Vienlaikus turpinājās privātajam sektoram izsniegto aizdevumu atlikuma kāpuma atjaunošanās. Monetārās politikas pasākumu ietekme turpināja veicināt uzņēmumu un mājsaimniecību aizņemšanās nosacījumu uzlabošanu, piekļuvi finansējumam (īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem) un kredītu plūsmas euro zonā.

Monetārās politikas lēmumi

Pamatojoties uz regulāro tautsaimniecības un monetāro analīzi, Padome apstiprināja, ka joprojām nepieciešams būtiskā apjomā īstenot stimulējošas monetārās politikas pasākumus, lai nodrošinātu stabilu inflācijas atgriešanos līmenī, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam. Padome nolēma nemainīt galvenās ECB procentu likmes un joprojām paredz, ka tās saglabāsies pašreizējā līmenī ilgāku laiku un daudz ilgāk par neto aktīvu iegāžu periodu. Attiecībā uz nestandarta monetārās politikas pasākumiem Padome apstiprināja, ka neto aktīvu iegādes ar pašreizējo mēneša apjomu 30 mljrd. euro paredzēts turpināt līdz 2018. gada septembra beigām vai, ja nepieciešams, ilgāk, bet jebkurā gadījumā līdz brīdim, kad Padome būs pārliecinājusies, ka vērojama noturīga inflācijas līmeņa korekcija atbilstoši tās inflācijas mērķim. Padome arī uzsvēra, ka Eurosistēma turpinās atkārtoti ieguldīt aktīvu iegādes programmas ietvaros iegādāto vērtspapīru, kuriem pienācis dzēšanas termiņš, pamatsummas maksājumus ilgāku laiku pēc neto aktīvu iegāžu pārtraukšanas un jebkurā gadījumā tik ilgi, cik tas būs nepieciešams.

1. Ārējā vide

2017. gada 2. pusgadā globālās ekonomiskās izaugsmes temps bija straujāks. Gaidāms, ka globālā ekonomiskā aktivitāte arī turpmāk būs spēcīga, lai gan izaugsmes temps pakāpeniski kļūs mērenāks. Attīstītajās valstīs perspektīvā gaidāma stabila paplašināšanās, ko pastiprinās nozīmīgais fiskālais stimuls ASV. Jauno tirgus ekonomikas valstu perspektīvu nosaka arvien spēcīgāka aktivitāte izejvielu eksportētājvalstīs. Pasaules tirdzniecības izaugsme tuvākajā laikā, šķiet, saglabāsies dinamiska, bet paredzams, ka inflācija lēnām augs, jo pasaules līmenī samazinās neizmantotās ražošanas jaudas.

Globālā ekonomiskā aktivitāte un tirdzniecība

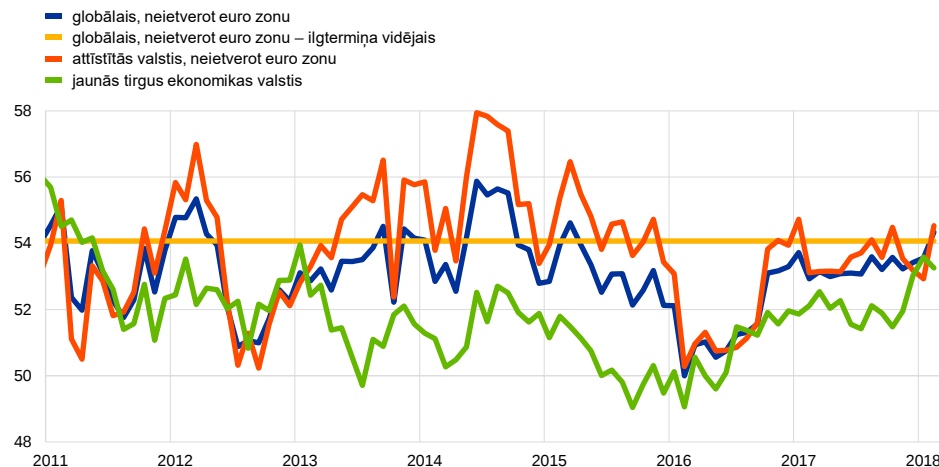
2017. gada 2. pusgadā ekonomiskās izaugsmes temps kļuva dinamiskāks. Kopumā šā perioda publiskotie dati pārsteidza gan ar attīstīto valstu, gan (nedaudz mazāk) ar jauno tirgus ekonomikas valstu (JTEV) pozitīvajām tendencēm. Pieejamie valstu IKP dati norāda uz globālās ekonomiskās aktivitātes nepārtrauktu paplašināšanos gada noslēdzošajā ceturksnī. Konkrēti, 2017. gada 2. pusgadā spēcīgs izrādījās ASV reālā IKP pieaugums, mazinoties viesuļvētru ietekmei. Arī Japānā ekonomiskā aktivitāte joprojām bija dinamiska, un to veicināja politikas atbalsts, stabils jaunu darbvieta skaita pieaugums un ārējā pieprasījuma atjaunošanās. Turpretī Apvienotajā Karalistē 2017. gadā reālā IKP pieaugums vēl arvien bija neliels, neraugoties uz mēreno uzlabošanos 2. pusgadā. JTEV aktivitāti veicināja stabila izaugsme Indijā un Ķīnā, bet pēc dziļās depresijas Brazīlijā un Krievijā turpinājās atveseļošanās, taču tā bija ļoti pakāpeniska.

Uz apsekojumiem balstītie rādītāji liecina par nepārtrauktu globālo izaugsmi tuvākajā nākotnē. Globālais apvienotais Iepirkumu vadītāju indekss (IVI), neietverot euro zonu, 2017. gada 4. ceturksnī saglabājās līdzīgā līmenī kā iepriekšējā ceturksnī – nedaudz virs 1. pusgada līmeņa un tuvu ilgstoši novērotajam vidējam rādītājam, un nedaudz paaugstinājās janvārī un februārī, liecinot, ka globālās aktivitātes stabils pieaugums šajā gadā turpinājās (sk. 1. att.).

1. attēls

Globālais apvienotais produkcijas izlaides IVI

(difūzijas indekss)

Avoti: Haver Analytics, Markit un ECB speciālistu aprēķini.

Piezīmes. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada februārī. "Ilgtermiņa vidējais" attiecas uz periodu no 1999. gada janvāra līdz 2018. gada februārim.

Finanšu nosacījumi pasaulē joprojām ir globālajai perspektīvai labvēlīgi, bet pēdējo nedēļu laikā tie kļuvuši nedaudz stingrāki. Pēc noskaņojuma uzlabošanās un kapitāla tirgus vērtējuma lielu kāpumu perioda akciju tirgi februāra sākumā sāka ciest pēkšņus zaudējumus, bet svārstīgums palielinājās. Finanšu tirgus satricinājums joprojām skāra galvenokārt kapitāla tirgu, un korekcijas, lai gan apjomīgas, tikai kompensēja guvumus kopš gada sākuma. Tomēr tirgus svārstīgums bija vērojams uz ASV pēdējos trīs mēnešus notiekošā ilgtermiņa peļņas likmju stabilitā kāpuma fona, augot investoru nemieram attiecībā uz inflācijas perspektīvu un potenciāli straujāku, nekā gaidīts, monetārās politikas stingrības palielināšanos. Federālo rezervju sistēmas fondu nākotnes līgumu līkne pēc procentu likmju paaugstināšanas decembrī pēdējās nedēļās kļuvusi stāvāka. Tirgus dalībnieki joprojām gaida pakāpenisku stingrības palielināšanos un tagad cenā iekļauj nākamo 2018. gada martā gaidāmo monetārās politikas procentu likmes paaugstinājumu un trīs procentu likmju paaugstinājumus visā gadā atbilstoši Federālās atklātā tirgus komitejas decembra iespēju aplēsēm. Pēc *Bank of England* februāra Inflācijas pārskata uzbrūkošā toņa procentu likmju gaidas paaugstinājušās arī Apvienotajā Karalistē. Turpretī Japānas Banka saglabājusi ļoti stimulējošu nostāju, noturot 10 gadu peļņas likmes tuvu nulles līmenim atbilstoši peļņas likmju kontroles programmai. Ķīnā ar stingrākiem finanšu nosacījumiem 2017. gada laikā Ķīnas Tautas banka centās ierobežot aizņemto līdzekļu īpatsvaru finanšu sistēmā un samazināt riskus finanšu stabilitātei, paaugstinot atklātā tirgus operācijām piemērotās procentu likmes nolūkā virzīt augšup starpbanku procentu likmes. Citās JTEV, īpaši Brazīlijā un Krievijā, monetārās politikas procentu likmes tika vēl vairāk pazeminātas, jo inflācijas spiediens bija norimis.

Nākotnē gaidāms, ka globālās ekonomiskās aktivitātes kāpums pirms nelielas palēnināšanās vidējā termiņā joprojām būs stabils. Attīstīto valstu perspektīvā gaidāms spēcīgs pieaugums, ko pašlaik pastiprina papildu fiskālā ietekme, kuru radījusi ASV nodokļu reforma un ASV Kongresā panāktā vienošanās par lielākiem

budžeta izdevumiem. Tomēr paredzams, ka turpmāk izaugsme palēnināsies, jo atveseļošanās pakāpe dažās valstīs ir augsta un ražošanas apjoma starpības kļūst pozitīvākas. JTEV perspektīvu labvēlīgi ietekmē spēcīgāka aktivitāte izejvielu eksportētājvalstīs, piemēram, Brazīlijā un (mazāk) Krievijā. Vienlaikus izaugsme joprojām ir stabila Indijā, bet Ķīnā turpinās aktivitātes pakāpeniskas ilgtermiņa lejupslīdes tendence.

Tiek lēsts, ka saglabāsies lēnāks globālās ekonomiskās izaugsmes temps nekā pirms krīzes atbilstoši mazākai potenciālajai izaugsmei. ECB aplēses liecina, ka pēdējos gados izaugsmes potenciāls sarucis vairākumā attīstīto valstu un JTEV. Attīstītajās valstīs potenciālu nosaka visi komponenti, lai gan īpaši to var teikt par darbaspēka un kopējo faktoru produktivitātes (KFP) ietekmi. Kapitāla devums arī joprojām ir zem vēsturiski vidējā līmeņa, jo vājākas izaugsmes perspektīvas gaidas un saspringtā nenoteiktība aizkavēja investīciju lēmumu pieņemšanu. Investīciju apjoma sarukums bijis līdzīgs JTEV, īpaši izejvielu eksportētājvalstīs, un arī Ķīnā, reaģējot uz līdzsvara atjaunošanas procesu un monetārās politikas centieniem ierobežot aizņemto līdzekļu īpatsvaru. Tomēr KFP bijis galvenais faktors, kas noteicis JTEV potenciāla lejupslīdi. Kopumā vidējā termiņā attīstītajās valstīs gaidāms, ka potenciālās izlaides pieaugums saglabāsies pamatā stabils, pat neraugoties uz nelielu ASV potenciālās izaugsmes kāpumu 2019.–2020. gadā, bet JTEV gaidāma tā tālāka lejupslīde.

ASV spēcīga iekšzemes pieprasījuma apstākļos gaidāms, ka saglabāsies stabila aktivitāte. Notiekošā izaugsme pamatojas uz stabilu investīciju un patērētāju tēriņu pieaugumu, jo stingrāki darba tirgus nosacījumi pakāpeniski atspoguļojas straujākā algu kāpumā un joprojām labvēlīgie finansēšanas apstākļi vairo labklājību. Paredzams, ka pagājušā gada decembrī apstiprinātie nodokļu reformas tiesību akti un februārī panāktā vienošanās par valdības izdevumu griestu paaugstināšanu vēl vairāk pastiprinās iekšzemes pieprasījumu.

Apvienotajā Karalistē gaidāms, ka reālā IKP kāpuma temps saglabāsies mērens, bet noturīgs. Pēc būtiska sarukuma 1. pusgadā ekonomiskā aktivitāte 2017. gada 2. pusgadā nedaudz uzlabojās. Turpmāk Apvienotās Karalistes reālā IKP pieauguma stabilitāti noteiks neto eksporta spēcīgāks kāpums nākamajos ceturkšņos un neliels investīciju apjoma pieaugums.

Japānā ekonomiskā izaugsme pakāpeniski palēninās. Īstermiņā gaidāma joprojām samērā spēcīga ekonomiskā aktivitāte, ko veicinās pašreizējā pozitīvā dinamika un stimulējošā monetārās politikas nostāja. Tomēr turpmāk paredzama pakāpeniska izaugsmes tempa palēnināšanās. Neatkarīgi no fiskālās politikas sarūkošā atbalsta un brīvo ražošanas jaudu straujās samazināšanās šāda palēnināšanās atspoguļo arī ar 2020. gada Olimpiskajām spēlēm saistīto infrastruktūras investīciju pozitīvās ietekmes samazināšanos.

Ķīnā aktivitāte turpina pastiprināties stabilā tempā, un to atbalsta spēcīgs patēriņš un joprojām plaukstošs mājokļu tirgus. Tuvākas nākotnes perspektīvu nosaka valsts iestāžu pastiprināta pievēršanās stabilas izaugsmes nodrošināšanai un finanšu risku mazināšanai. Pieņemts uzskatīt, ka vidējā termiņā pakāpeniski tiks

Istenotas ilgstošas strukturālās reformas, un tas noteiks vienmērīgu izaugsmes tempa palēnināšanos.

Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīs saglabāsies spēcīga ekonomiskā aktivitāte, tomēr tās temps būs mērenāks nekā 2017. gadā. Ekonomiskā aktivitāte Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīs 2017. gadā strauji auga, un to noteica investīciju kāpums un spēcīgs privātais patēriņš. Turpmāk gaidāms, ka to vēl arvien veicinās lielas investīcijas saistībā ar ES fondu līdzekļu izmantošanu, stabili patēriņtāju tēriņi un darba tirgus uzlabojumi.

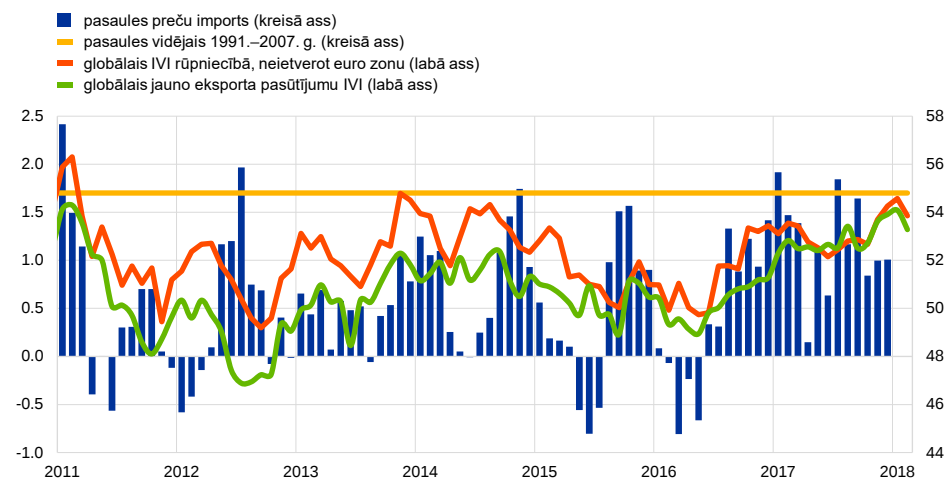
Ekonomiskā aktivitāte pakāpeniski nostiprinās lielajās izejvielu eksportētājvalstīs. Apsteidzošie rādītāji liecina, ka Krievijā pēc noturīgās izaugsmes 1. pusgadā ekonomiskā aktivitāte 2017. gada pēdējā ceturksnī vājinājās, jo samazinājās rūpnieciskā ražošana. Vidējā termiņā gaidāms, ka ekonomiskā aktivitāte mēreni pastiprināsies apstākļos, kad fiskālās problēmas nomāc uzņēmējdarbības vidi, fiksētās investīcijas ir vājas un izaugsmes potenciālu mazina strukturālo reformu trūkums. Aktivitātei Brazīlijā vajadzētu turpināt atjaunoties. Augošajai konfidencei, uzlabotajam darba tirgum un ilgstošajai monetārajai stimulēšanai vajadzētu veicināt patēriņu apstākļos, kad saglabājas ierobežots inflācijas spiediens. Šā vēlēšanu gada politiskā nenoteiktība un labvēlīgo ārējās finansēšanas nosacījumu iespējamā pasliktināšanās ir galvenie valsts ekonomiskās perspektīvas uzlabošanās riski.

Gaidāms, ka pasaules tirdzniecības pieauguma perspektīva tuvākā nākotnē saglabāsies noturīga. Lai gan pasaules preču importa pieauguma temps decembrī nedaudz palēninājās, pieejamie valstu dati un apsteidzošie rādītāji liecina par spēcīgu izaugsmi 2017. un 2018. gada mijā. Decembrī preču importa apjoms palielinājās par 1% (salīdzinājumā ar iepriekšējiem trijiem mēnešiem; 3. ceturksnī – par 1.6%; sk. 2. att.). Tirdzniecības aktivitāte nozīmīgi pastiprinājās ASV, bet Āzijā, Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīs tā pavājinājās.

2. attēls

Pasaules preču tirdzniecība

(kreisā ass: triju mēnešu pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējiem trijiem mēnešiem; %; labā ass: difūzijas indekss)

Avoti: Markit, CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada februārī (globālais IVI rūpniecībā un globālais jauno eksporta pasūtījumu IVI) un 2017. gada decembrī (tirdzniecība).

Tirdzniecības iespēju aplēses vidējā termiņā ir stabilas, gaidot, ka pasaules imports pieaugs kopumā atbilstoši aktivitātei. Tas atbilst liecībām par to, ka ilgtermiņa strukturālie faktori, kuri iepriekš veicināja globālās tirdzniecības straujo izaugsmi, t.sk. tirdzniecības liberalizācija, tarifu un pārvadājumu izmaksu samazinājumi un globālo vērtības ķēžu paplašināšanās, kopš finanšu krīzes ir mazinājušies. Neskaidrība par šiem ilgāka termiņa faktoriem ir liela, un dažos gadījumos trūkst datu. Tomēr pieejamās liecības ļauj domāt, ka importa pieauguma perspektīva atbilstoši aktivitātei vidējā termiņā saglabājas kā saprātīgs pamatscenārijs.

Kopumā prognozēts, ka iespēju aplēšu periodā globālā izaugsme joprojām būs stabila. Saskaņā ar ECB speciālistu 2018. gada marta makroekonomiskajām iespēju aplēsēm gaidāms, ka pasaules reālā IKP kāpums (neietverot euro zonu) palielināsies no 3.8% 2017. gadā līdz 4.1% 2018. gadā, bet pēc tam 2019. gadā samazināsies līdz 3.9% un 2020. gadā – līdz 3.7%. Šāda iespēju aplēšu dinamika atspoguļo gaidāmo aktivitātes sarukumu attīstītajās valstīs vispār un ASV īpaši, un to daļēji kompensēs mērena dinamikas pastiprināšanās JTEV. Prognozēts, ka euro zonas ārējais pieprasījums pieaugs par 4.7% 2018. gadā, 4.1% 2019. gadā un 3.6% 2020. gadā. Salīdzinājumā ar 2017. gada decembra iespēju aplēsēm pasaules IKP kāpuma prognoze 2017.–2019. gadam paaugstināta, bet euro zonas ārējā pieprasījuma pieauguma prognoze paaugstināta visam iespēju aplēšu periodam, abos gadījumos galvenokārt atspoguļojot ASV papildu fiskālā stimula ietekmi.

Lai gan globālās aktivitātes perspektīvas riski īstermiņā ir augšupvērsti, vidējā termiņā tie joprojām ir lejupvērsti. Attiecībā uz augšupvērstajiem riskiem plašāka globālā atveseļošanās īstermiņā varētu veicināt investīciju un tirdzniecības pieaugumu, bet ASV fiskālo pasākumu paketei varētu būt spēcīgāka ietekme uz aktivitāti, nekā pašlaik gaidīts. Taču vidējā termiņā pār šiem faktoriem dominēs lejupvērstie riski, piemēram, tirdzniecības protekcionisma pieaugums, pēkšņas finanšu tirgus korekcijas, kas pastiprinātu globālo finanšu nosacījumu stingrību, ar Ķīnas reformu un liberalizācijas procesu saistīti traucējumi, kā arī politiskā un ģeopolitiskā nenoteiktība, īpaši saistībā ar *Brexit* riskiem.

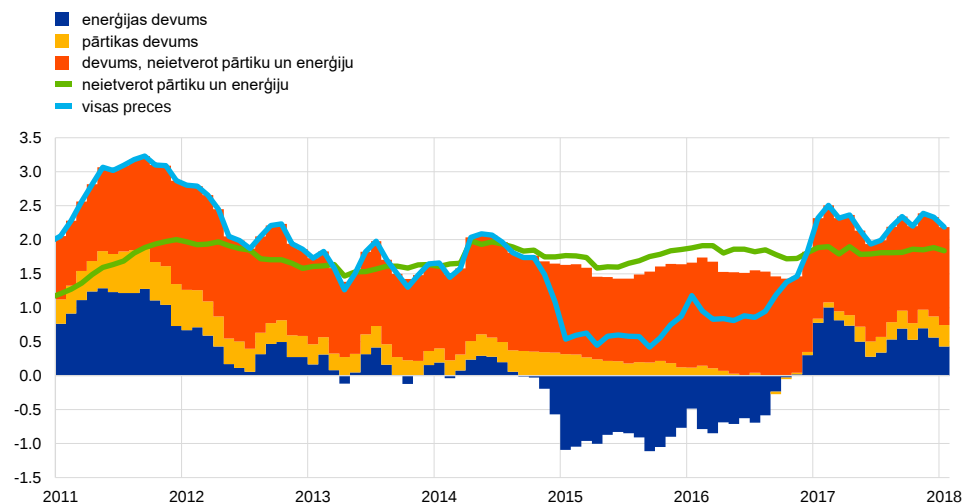
Pasaules cenu norises

Globālā patēriņa cenu inflācija pēdējā laikā nedaudz sarukusi, bet algu norises saglabājušās mērenas. Pēc neliela kāpuma novembrī patēriņa cenu gada inflācija OECD valstu reģionā decembrī un janvārī samazinājās līdz 2.2%. Tas notika enerģijas cenu kāpuma nelielas palēnināšanās dēļ, tam tomēr saglabājoties tuvu 5%, bet pārtikas cenu inflācija joprojām bija stabila. OECD valstīs gada inflācija, neietverot pārtiku un enerģiju, nedaudz pazeminājās (līdz 1.8%; 3. att.). Runājot par algām, atalgojums vienam strādājošam pamatā nemainījās un saglabājās ļoti zemā līmenī (pieaugot par 1.5% salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu), lai gan 3. ceturksnī bezdarba līmenis OECD valstīs turpināja pazemināties (līdz mazāk nekā 6%). Tikai stundu darba samaksai rūpniecības nozarē bija vērojama tendences pavēršanās augšup atbilstošāk saspringtajai situācijai darba tirgū.

3. attēls

OECD patēriņa cenu inflācija

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

Avots: OECD.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada janvārī.

Brent jēlnaftas cenas dažu pēdējo nedēļu laikā no 70 ASV dolāriem par barelu 23. janvārī nedaudz pazeminājās līdz 66 ASV dolāriem par barelu 22. februārī.

Šo neseno cenu sarukumu noteica jēlnaftas ražošanas rekordapjoms ASV, augsts atbilstības līmenis OPEC un OPEC neietilpstošo valstu līgumam par naftas piegādes samazinājumu, kā arī decembrī un janvārī notikušo cauruļvadu pārvades traucējumu beigas, atjaunojot Ziemeļjūras cauruļvadu sistēmas pilnas jaudas darbību. Naftas nākotnes līgumi liecina, ka naftas cenas saruks zem esošā līmeņa līdz aptuveni 65 ASV dolāriem par barelu 2018. gadā un 61 ASV dolāram par barelu 2019. gadā. Neenerģijas izejvielu cenas pēdējās nedēļās nedaudz pieaugušas, pārtikas cenām paaugstinoties par 3.5% un metāla cenām – par 1.6%.

Turpmāk gaidāms lēns globālās inflācijas kāpums. Uzskata, ka īstermiņā pēc naftas cenu kāpuma inflācija paaugstināsies. Paredzams, ka pēc tam pasaules mērogā lēnām sarūkošās brīvās ražošanas jaudas turpinās noteikt pamatinflāciju. Tomēr gaidāms, ka enerģijas cenu negatīvā ietekme uz inflāciju padarīs inflācijas kāpumu mērenāku, kā pašlaik norāda naftas nākotnes līgumu cenu līkne, kas liecina par gaidāmo naftas cenu kritumu vidējā termiņā.

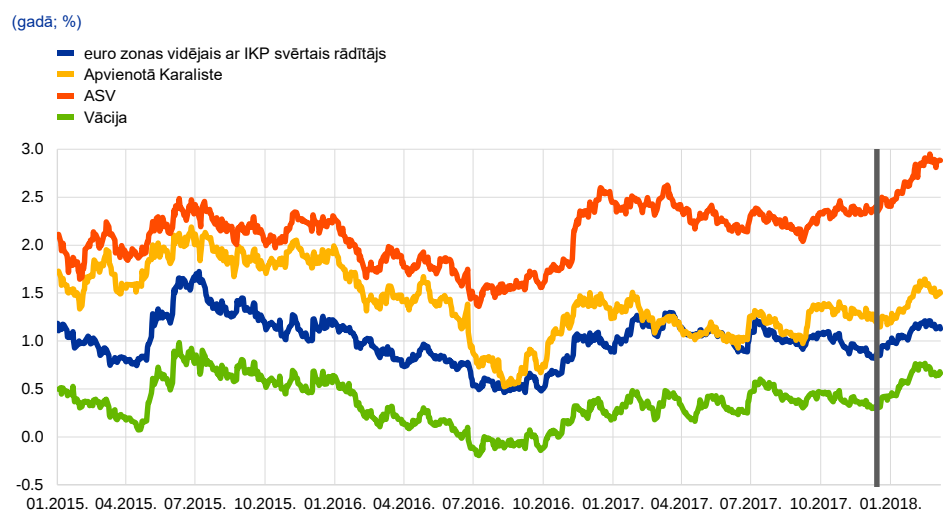
2. Finanšu norises

Kopš ECB Padomes 2017. gada decembra sanāksmes euro zonas valstu valdības obligāciju peļņas likmes ekonomiskā kāpuma apstākļos palielinājušās. Tā kā inflācijas gaidas pamatā saglabājušās stabilas, reālās procentu likmes atbilstoši pieaugušas. Lai gan uzņēmumu peļņas gaidas uzlabojušās, kapitāla vērtspapīru cenas paaugstināta svārstīguma vidē samazinājušās. Vienlaikus uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpības kopumā saglabājušās stabilas. Valdības obligāciju procentu likmju vidējās starpības salīdzinājumā ar uz nakti izsniegto kredītu indeksa mijmaiņas darījumu (OIS) procentu likmi kopumā nedaudz sarukušas. Valūtas tirgos palielinājies euro nominālais efektīvais kurss.

Valdības ilgtermiņa obligāciju peļņas likmes abos Atlantijas okeāna krastos kopš decembra vidus palielinājušās. Aplūkojamā periodā (no 2017. gada 14. decembra līdz 2018. gada 7. martam) euro zonas valstu valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmju vidējais ar IKP svērtais rādītājs pieauga par 28 bāzes punktiem un sasniedza 1.13% (sk. 4. att.). ASV un Apvienotajā Karalistē valdības ilgtermiņa obligāciju peļņas likmes palielinājās attiecīgi par 53 bāzes punktiem un 33 bāzes punktiem (attiecīgi līdz 2.88% un 1.50%). Euro zonas OIS ar termiņu 10 gadu procentu likme galvenokārt ilgtermiņa reālo procentu likmju kāpuma ietekmē pieauga par 31 bāzes punktu un sasniedza 0.90%. Kopumā obligāciju tirgu norises abos Atlantijas okeāna krastos atspoguļo tirgus gaidu uzlabošanos attiecībā uz tautsaimniecības izaugsmi un inflāciju, kā arī ar to saistītās monetārās politikas reakcijas gaidu pārskatīšanu.

4. attēls

Valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmes

Avoti: Bloomberg un ECB.

Piezīmes. Vertikālā pelēkā līnija iezīmē pārskata perioda sākumu 2017. gada 14. decembrī. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 7. martā.

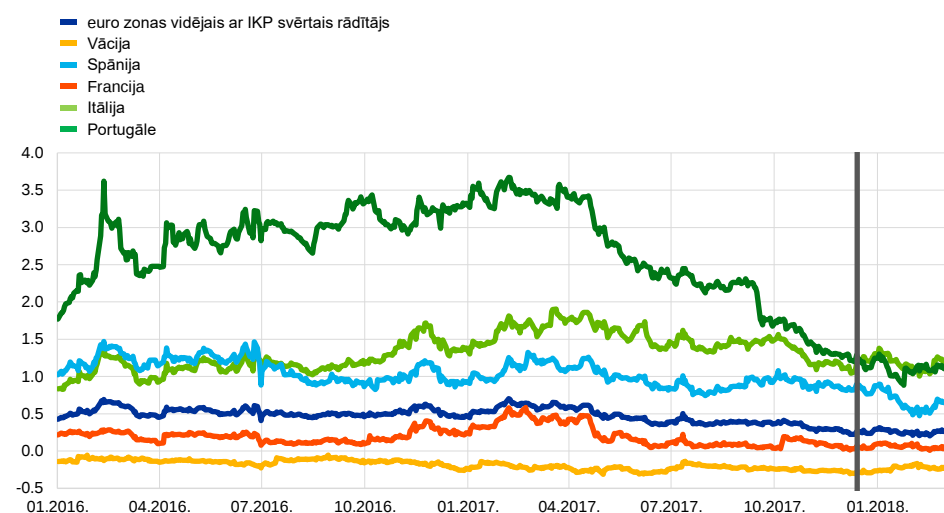
Valdības obligāciju peļņas likmju starpības salīdzinājumā ar bezriskā OIS procentu likmēm kopumā saruka, atspoguļojot labvēlīgo makroekonomisko

perspektīvu. 10 gadu peļņas likmju starpību sarukums vērojams robežās no 31 bāzes punkta Spānijā un 22 bāzes punktiem Portugālē līdz 4 bāzes punktiem Itālijā (sk. 5. att.). Itālijā periodā līdz janvārim īslaicīgi bija vērojams būtiskāks starpību sarukums, bet vēlāk nedēļās pirms parlamenta vēlēšanām martā tās palielinājās. Vācijā valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmes palielinājās par 5 bāzes punktiem vairāk nekā OIS procentu likme. Tas samazināja negatīvo starpību, iespējams, liecinot arī par mazākām nepietiekamības (*scarcity*) prēmijām.

5. attēls

Euro zonas valstu valdības obligāciju peļņas likmju un OIS procentu likmes starpības

(gadā; %)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

Piezīmes. Starpība tiek aprēķināta, no valdības obligāciju peļņas likmes atņemot 10 gadu OIS procentu likmi. Vertikālā pelēkā līnija iezīmē pārskata perioda sākumu 2017. gada 14. decembrī. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 7. martā.

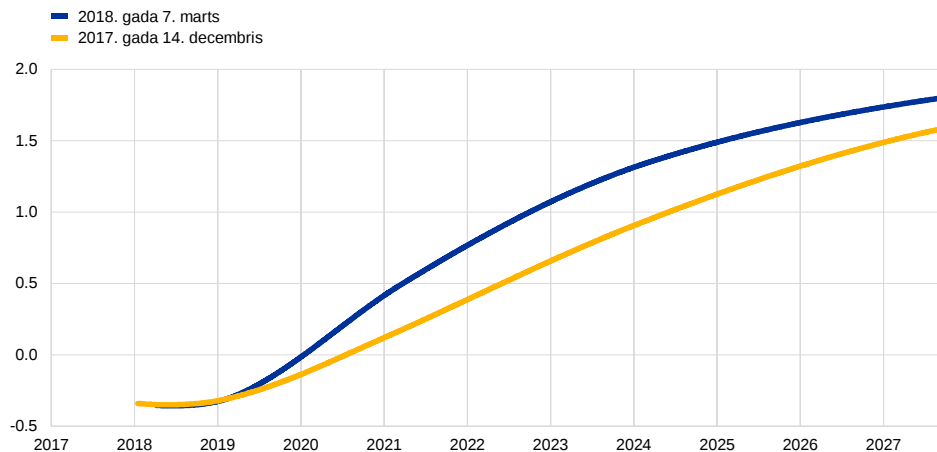
Euro uz nakti izsniegto kredītu vidējās procentu likmes indeksa (EONIA)

nākotnes līkne kļuva stāvāka. EONIA nākotnes līkne vidējiem un ilgiem termiņiem pavirzījās augšup (sk. 6. att.). Periodā līdz 2019. gada sākumam līkne salīdzinājumā ar situāciju iepriekšējā aplūkojamā perioda beigās gandrīz nemaz nav mainījusies, atspoguļojot kopumā nemainīgas tirgus gaidas attiecībā uz noguldījumu iespējas procentu likmes līmeni šajā periodā.

6. attēls

EONIA nākotnes likmes

(gadā; %)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

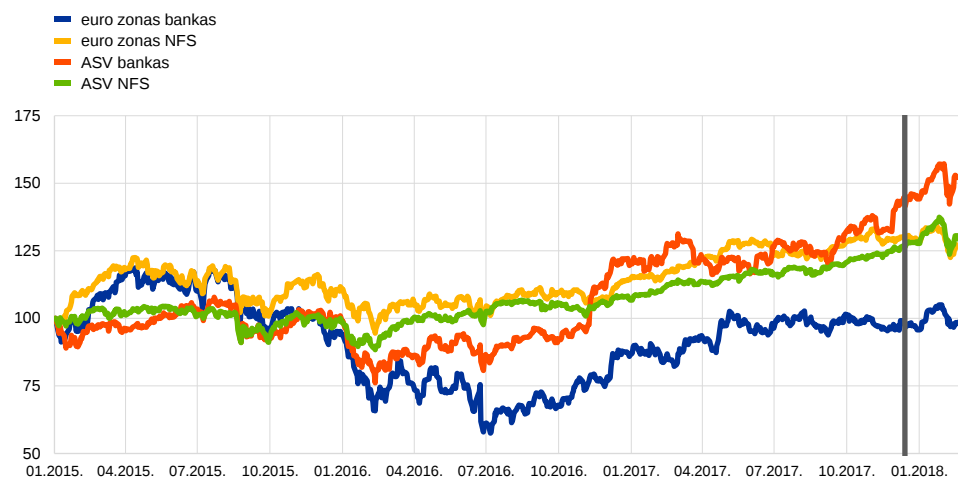
EONIA aplūkojamā periodā vidēji bija –36 bāzes punkti. Likviditātes pārpalikums palielinājās aptuveni par 5 mljrd. euro, sasniedzot aptuveni 1 885 mljrd. euro. Neto autonomo faktoru pieaugumu ar uzviju kompensēja Eurosistēmas aktīvu iegādes programmas ietvaros veikto iegāžu nodrošinātā likviditāte. Likviditātes apstākļi sīkāk aplūkoti 3. ielikumā.

Kapitāla vērtspapīru tirgus svārstīgums, tuvojoties aplūkojamā perioda beigām, palielinājās. No 2017. gada decembra vidus līdz 2018. gada janvāra beigām kapitāla vērtspapīru cenas palielinājās, bet februāra sākumā notika samērā krasa cenu korekcija un svārstīgums sasniedza kulminācijas punktu (sk. 7. att.). Korekciju visticamāk izraisīja tas, ka tirgus paredzēja augošo inflāciju (īpaši ASV) un atbilstoši pielāgoja monetārās politikas gaidas. Vēlāk kapitāla vērtspapīru cenu kritums daļēji kompensējās, tomēr nenoteiktība pēc paziņojuma par ASV tirdzniecības politiku marta sākumā atjaunoja cenu lejupslīdi akciju tirgos abos Atlantijas okeāna krastos. Kopumā euro zonas nefinanšu sabiedrību (NFS) kapitāla vērtspapīru cenas aplūkojamā periodā samazinājās par 2.7%, bet finanšu sektora kapitāla vērtspapīru cenas – tikai par 1.5%. ASV, neraugoties uz korekcijām, palielinājās gan finanšu, gan nefinanšu sektora kapitāla vērtspapīru indeksi (attiecīgi par 6.4% un 3.1%). Kopumā euro zonas akciju tirgus norises joprojām noteica stabilas peļņas gaidas, bet augstākām bezriskā darījumu procentu likmēm un nelielam kapitāla vērtspapīru riska prēmiju pieaugumam bija negatīva ietekme uz kapitāla vērtspapīru cenām.

7. attēls

Euro zonas un ASV kapitāla vērtspapīru cenu indeksi

(indekss: 2015. gada 1. janvāris = 100)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

Piezīmes. Vertikālā pelēkā līnija iezīmē pārskata perioda sākumu 2017. gada 14. decembrī. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 7. martā.

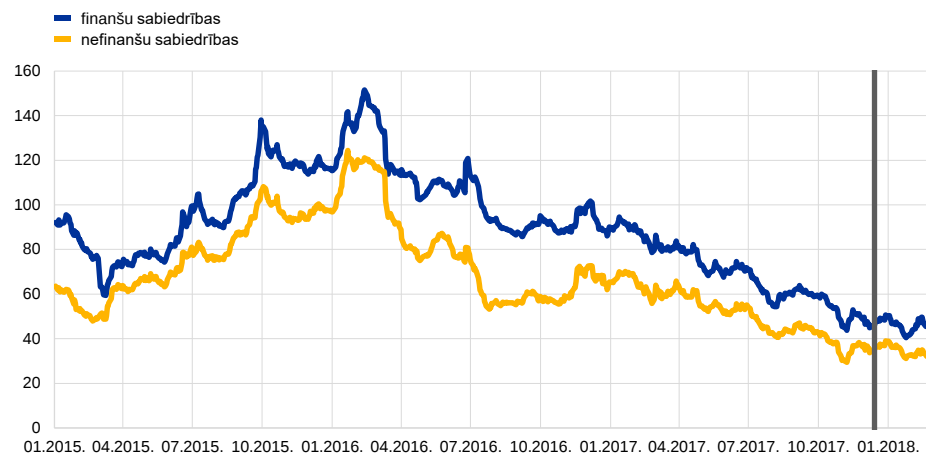
NFS emitēto obligāciju ienesīguma likmju starpības aplūkojamā periodā

kopumā joprojām bija stabilas. 2018. gada 7. martā NFS emitēto investīciju kategorijas obligāciju ienesīguma likmju starpības (salīdzinājumā ar atbilstošo AAA reitinga euro zonas vidējo peļņas likmju līkni) salīdzinājumā ar 2017. gada decembra vidu kopumā nebija mainījušās un bija vidēji par 79 bāzes punktiem mazākas nekā 2016. gada martā pirms paziņojuma par uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programmas uzsākšanu (sk. 8. att.). Finanšu sektora parāda vērtspapīru ienesīguma likmju starpības aplūkojamā periodā nedaudz palielinājās, pieaugot par 4 bāzes punktiem. Uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpību zemo līmeni atbilst notiekošajai ekonomiskajai ekspansijai.

8. attēls

Euro zonas uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpības

(bāzes punktos)

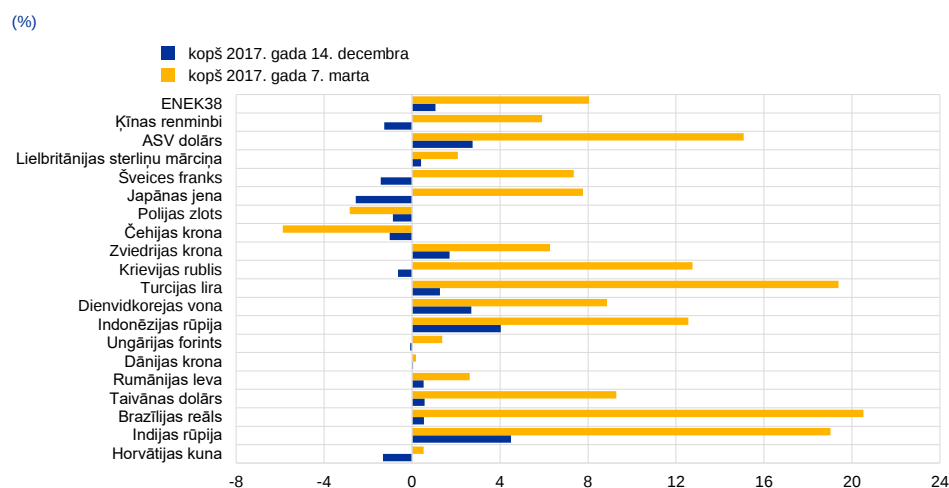
Avoti: iBoxx indeksi un ECB aprēķini.

Piezīmes. Vertikālā pelēkā līnija iezīmē aplūkojamā perioda sākumu – 2017. gada 14. decembri. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 7. martā.

Valūtas tirgos kopš 2017. gada decembra vidus palielinājies euro nominālais efektīvais kurss. Tas lielā mērā atspoguļo kursa kāpumu attiecībā pret ASV dolāru, ko noteica publiskotie makroekonomiskie rādītāji (aplūkojamā periodā euro kurss palielinājās par 2.8%; sk. 9. att.), kā arī mazāku euro kursa kāpumu attiecībā pret Lielbritānijas sterliņu mārciņu. Euro kurss turpināja nostiprināties, tam palielinoties attiecībā pret vairākumu lielāko jauno tirgus ekonomikas valstu valūtu, izņemot Ķīnas renminbi, pret kuru tas saruka par 1.3%. Euro kurss samazinājās arī attiecībā pret vairākumu citu nozīmīgāko valūtu (t.sk. Šveices franku un Japānas jenu), kā arī pret vairākumu ārpus euro zonas esošo ES dalībvalstu valūtu, tādējādi arī samazinot euro vērtības kāpumu ar tirdzniecības apjomu svērtā izteiksmē.

9. attēls

Euro kursa pārmaiņas attiecībā pret atsevišķām valūtām

Avots: ECB.

Piezīmes. ENEK38 ir euro nominālais efektīvais kurss attiecībā pret euro zonas 38 nozīmīgāko tirdzniecības partnervalstu valūtām. Visas pārmaiņas aprēķinātas, izmantojot 2018. gada 7. martā spēkā esošo kursu.

3. Saimnieciskā darbība

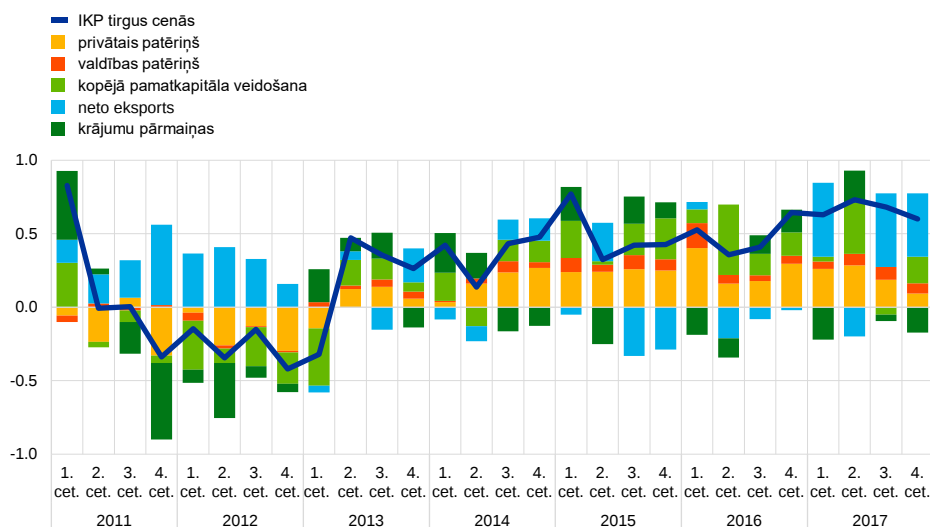
Euro zonas dažādās valstīs un nozarēs joprojām vērojama spēcīga un plaša ekonomiskā izaugsme. Reālā IKP palielināšanos veicina privāta patēriņa un ieguldījumu kāpums, kā arī eksports, ko pozitīvi ietekmē plaši vērojamā globālā atveseļošanās. Jaunākie apsekojumu rezultāti un saņemtie dati liecina par spēcīgu un plaši vērojamu euro zonas tautsaimniecības izaugsmes tempu; paredzams, ka tuvākajā laikā tas kļūs nedaudz straujāks, nekā iepriekš gaidīts. ECB speciālistu 2018. gada marta makroekonomiskajās iespēju aplēsēs salīdzinājumā ar Eurosistēmas speciālistu 2017. gada decembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm IKP pieauguma perspektīva 2018. gadam koriģēta un paaugstināta, bet 2019. un 2020. gadam netiek mainīta. Paredzams, ka euro zonas reālais IKP 2017. gadā palielināsies par 2.5%, 2018. gadā – par 2.4%, 2019. gadā – par 1.9% un 2020. gadā – par 1.7%.

Izaugsme 2017. gada 4. ceturksnī vēl arvien bija stabila un plaši vērojama dažādās valstīs. Reālais IKP 2017. gada 4. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni palielinājās par 0.6% (sk. 10. att.). Reālā IKP kāpumu noteica neto tirdzniecība un iekšzemes pieprasījums, īpaši pamatkapitāla ieguldījumu izdevumi, bet krājumu pārmaiņu devums bija negatīvs. Otrajā IKP datu publikācijā ceturkšņa reālā IKP pieaugums 2017. gada 4. ceturksnī netika koriģēts. Tas liecina, ka uz provizorisko ātro aplēsi joprojām var droši paļauties (sk. šā "Tautsaimniecības Biļetena" ielikumu "Euro zonas IKP provizoriskās ātrās aplēses ticamība"). 4. ceturksnī vērojamais ražošanas apjoma kāpums noteica, ka 2017. gadā IKP gada pieaugums bija 2.3% (2.5% ar darbadienu skaitu izlīdzinātā izteiksmē). Ekonomikas rādītāji liecina, ka plašā un pārliecinošā izaugsme šā gada sākumā turpinājusies.

10. attēls

Euro zonas reālais IKP un tā sastāvdaļas

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %; devums salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; procentu punktos)

Avots: Eurostat.

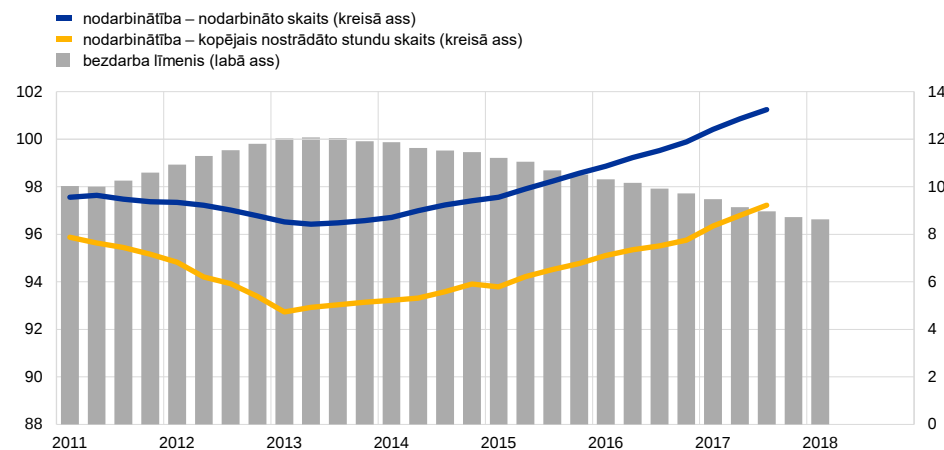
Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2017. gada 4. ceturksnī.

Euro zonas darba tirgos joprojām vērojama spēcīga dinamika. Nodarbinātība 2017. gada 3. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni turpināja palielināties (par 0.4%), sasniedzot 1.7% gada pieaugumu. Pašlaik nodarbinātības līmenis ir par 1.2% lielāks nekā pirms krīzes 2008. gada 1. ceturksnī sasniegtais augstākais rādītājs. Kopējais nostrādāto stundu skaits arī turpināja atjaunoties, lai gan viena nodarbinātā vidējais nostrādāto stundu skaits kopš atvēršanās sākuma saglabāties kopumā stabils. Gan pilna, gan nepilna laika nodarbinātība atvēršanās periodā palielinājusies. Runājot par nepilna laika nodarbinātību, galvenokārt audzis pietiekami nodarbinātu nepilna laika darbinieku skaits, savukārt nepietiekami nodarbinātu nepilna laika strādājošo skaits pēdējā laikā samazinājies (sk. šā "Tautsaimniecības Biļetena" ielikumu "Jaunākās nepilna laika nodarbinātībā vērojamās norises"). Bezdarba līmenis euro zonā 2018. gada janvārī bija 8.6% (zemākais kopš 2008. gada decembra; sk. 11. att.). Šis samazinājums kopumā notika visās vecuma un dzimuma grupās. Ilgtermiņa bezdarbs (t.i., to cilvēku, kuri vismaz 12 mēnešus bijuši bezdarbnieki, īpatsvars, izteikts procentos no darbaspēka) arī turpinājis samazināties, bet saglabājas krietni augstāks par līmeni pirms krīzes. Apsekojumos iegūtā informācija liecina par pastāvīgiem darba tirgus apstākļu uzlabojumiem turpmākajā periodā. Vienlaikus dažās valstīs un nozarēs arvien vairāk vērojamas darbaspēka nepietiekamības pazīmes. 2017. gada 3. ceturksnī ienākumu kāpums joprojām bija spēcīgs.

11. attēls

Euro zonas darba tirgus norises

(kreisā ass: indekss: 2008. gada 1. cet. = 100; labā ass: %)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie nodarbinātības un nostrādāto stundu skaita dati atbilst stāvoklim 2017. gada 3. ceturksnī un bezdarba līmeņa dati – stāvoklim 2018. gada janvārī.

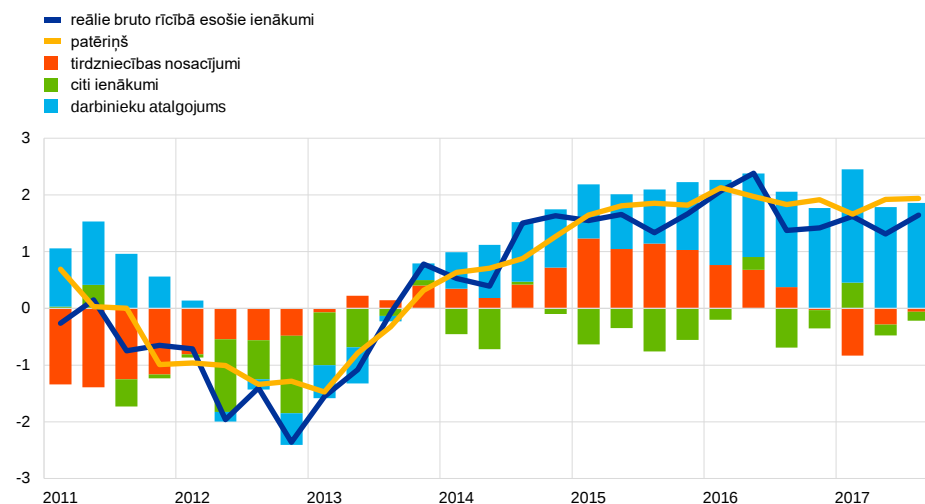
Darba tirgu situācijas uzlabošanās turpina veicināt ienākumu kāpumu un privātos izdevumus. Privātais patēriņš 2017. gada 4. ceturksnī pieauga par 0.1% (gada pieaugums – 0.8%). Mājsaimniecību uzkrājumu attiecība pret rīcībā esošajiem ienākumiem 2017. gada 3. ceturksnī joprojām bija zema, sasniedzot zemāko vērtību (kura vēl arvien veicina privāto patēriņu) kopš 1999. gada. ECB monetārās politikas pasākumi, kas atvieglojuši finansēšanas nosacījumus, joprojām veicina arī mājsaimniecību izdevumus. Reālo ienākumu kāpums vēl arvien sekmē

privātā patēriņa palielināšanos, kuras galvenais noteicējfaktors ir darbinieku atalgojuma pieaugums (sk. 12. att.).

12. attēls

Reālie bruto rīcībā esošie ienākumi un patēriņš euro zonā

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīmes. Citos ienākumos ietilpst darbības ieņēmumi, īpašuma ienākumi, tiešie nodokļi un pārvedumi. Visi ienākumu komponenti deflēti ar IKP deflatoru. Tirdzniecības nosacījumu devumu nosaka kā IKP un patēriņa deflatora starpību. Patēriņš un rīcībā esošie ienākumi deflēti ar patēriņa deflatoru. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2017. gada 3. ceturksnī.

Ieguldījumu būvniecībā kāpums 2017. gadā ievērojami palielinājās; gaidāms, ka šī atveseļošanās turpināsies 2018. gadā.

Būvniecības produkcijas apjoms 2017. gada 4. ceturksnī saglabājās nemainīgs, bet 2017. gadā kopumā tas palielinājās par 2.2%. Apsekojumu rādītāji par būvniecības aktivitāti joprojām liecina par stabilu izaugsmes tempu. Ēku būvniecības segmenta konfidence 2017. gada decembrī un 2018. gada janvārī uzlabojās. Janvārī būvniecības iepirkumu vadītāju indekss (IVI) bija 57.0 (decembrī – 53.3). Šis ir straujākais kāpums kopš 2011. gada februāra. Vienlaikus Eiropas Komisijas apsekojumā ietvertais darbaspēka trūkuma būvniecības nozarē rādītājs, kura līmenis jau bija augsts, turpināja palielināties.

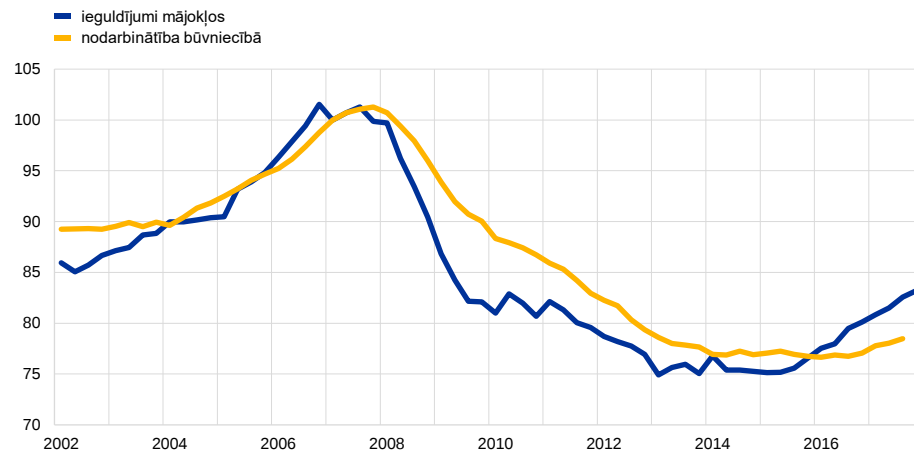
No cikliskās perspektīvas raugoties, ieguldījumi mājokļos joprojām ir mēreni.

Nodarbinātība būvniecības nozarē un reālie ieguldījumi mājokļos strauji saruka pēc 2007. gada 3. ceturksnī sasniegtā augstākā līmeņa pirms krīzes (sk. 13. att.), un, lai gan ieguldījumi mājokļos nedaudz atjaunojušies (par 10% kopš 2015. gada 2. ceturkšņa), nodarbinātības kāpums būvniecības nozarē bijis daudz mazāks (līdz 2%). Samērā lēnā ieguldījumu mājokļos atjaunošanās atspoguļo vairākās euro zonas valstīs pirms krīzes veiktos pārlieku lielos ieguldījumus, kā arī esošo aizņemto līdzekļu apjoma samazināšanas spiedienu uz mājāsaimniecībām. Turpmāk gaidāms, ka ieguldījumi mājokļos arvien vairāk veicinās IKP pieaugumu.

13. attēls

Nodarbinātība būvniecībā un ieguldījumi mājokļos euro zonā

(indekss: 2007. gada 1. cet. = 100)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati par nodarbinātību būvniecībā atbilst stāvoklim 2017. gada 3. ceturksnī un par ieguldījumiem mājokļos – stāvoklim 2017. gada 4. ceturksnī.

Ar būvniecību nesaistītu ieguldījumu kāpums 2017. gada 4. ceturksnī palielinājās, un paredzams, ka šis pieaugums turpinājies 2018. gada sākumā.

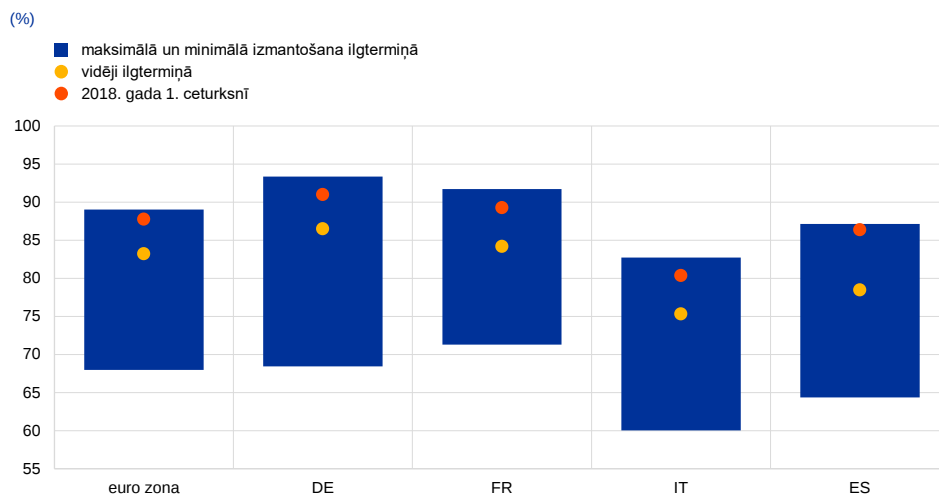
Saskaņā ar nozaru kontu datiem bruto darbības ieņēmumi 2017. gada 3. ceturksnī būtiski palielinājās. Tas īpaši attiecas uz nemateriālajiem aktīviem, kas vairāk atkarīgi no iekšējā finansējuma. Eiropas Komisijas apsekojums arī liecina, ka potenciālā jaudu izmantošana kapitālpriekšu ražošanas nozarē 2018. gada 1. ceturksnī gandrīz sasniedza rekordaugstu līmeni gan euro zonā, gan lielākajās euro zonas valstīs (sk. 14. att.). Saskaņā ar minēto apsekojumu šī iezīme atspoguļojas arī augošajos ražošanas ierobežojumos, ar ko saskaras kapitālpriekšu ražošanas nozare gan saistībā ar iekārtām, gan ar darbaspēku.

Gaidāms, ka 2018. gadā kopumā ieguldījumi uzņēmējdarbībā joprojām veicinās ražošanas apjoma pieaugumu.

Neraugoties uz neseno kapitāla vērtspapīru tirgu svārstīgumu, spēcīgam pieprasījumam un peļņas kāpumam vēl arvien vajadzētu veicināt ieguldījumus uzņēmējdarbībā. Aplūkojot tuvāk euro zonas nefinanšu sabiedrību kapitāla vērtspapīru cenu jaunākās norises, redzams, ka nesena svārstīgums vairāk saistīts ar augstākām prognozētajām procentu likmēm un riska prēmijām nekā ar pārskatītām un samazinātām peļņas prognozēm. Ņemot vērā to, ka nesadalīto peļņu izmanto lielas daļas ieguldījumu finansēšanai, tūlītēja ietekme uz ieguldījumiem uzņēmējdarbībā var būt diezgan nenozīmīga.

14. attēls

Jaudu izmantošana euro zonas un lielāko euro zonas valstu kapitālpreču ražošanas nozarē

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīme: "Ilgtermiņā" attiecas uz periodu kopš 1987. gada.

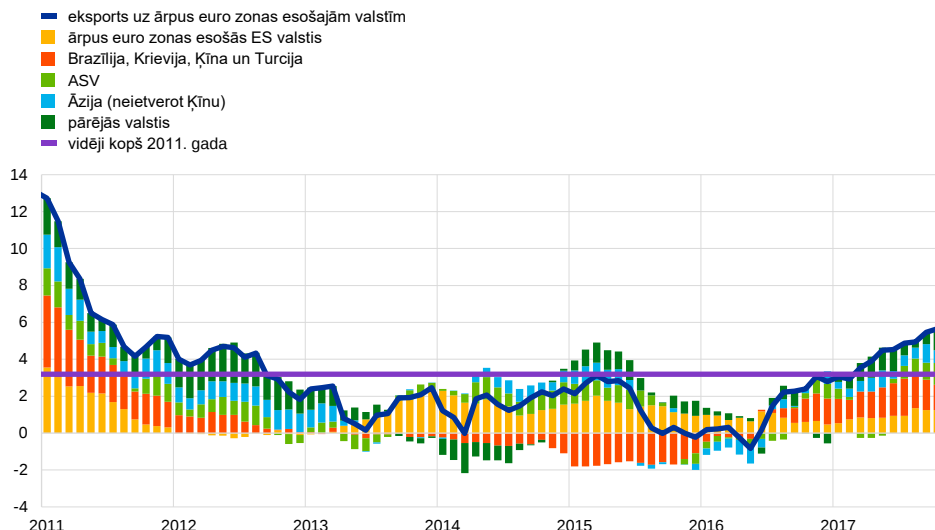
Turpinājās euro zonas eksporta attīstības pozitīvā tendence, un 2017. gada

4. ceturksnī tas guva jaunu impulsu. Euro zonas eksporta decembra rādītājs liecina par stabilu tendenci, eksporta kāpumam 2017. gada pēdējā ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu sasniedzot 5.7% (augstāko līmeni kopš 2011. gada 3. ceturkšņa). Eksportu uz ārpus euro zonas esošajām valstīm īpaši veicināja preču eksports uz valstīm ārpus ES, eksportam uz visiem pārējiem reģioniem arī sniedzot pozitīvu devumu (sk. 15. att.). Neraugoties uz neseno euro kursa pieaugumu, eksporta uz ārpus euro zonas esošajām valstīm tirgus daļas kopumā joprojām ir stabilas. Apsekojumu apstieidzošo rādītāju īpašības liecina par tuvākajā laikā gaidāmu spēcīgu eksporta dinamiku, lai gan, neraugoties uz joprojām augsto eksporta līmeni, eksporta pasūtījumi, kā arī pasaules un euro zonas apstrādes rūpniecības jaunie eksporta pasūtījumi nedaudz samazinājās.

15. attēls

Ārpus euro zonas veiktais preču eksports

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

Avots: Eurostat.

Piezīmes. Jaunākie dati par eksportu uz valstīm ārpus ES atbilst stāvoklim 2017. gada decembrī. Eksportu ES iekšienē nosaka ar devumu, kas aprēķināts, izmantojot 2017. gada novembra datus. Kopējo 2017. gada decembra eksporta apjomu pamatā ir to vērtība un ražotāju cenu dati.

Jaunākie ekonomiskie rādītāji liecina par spēcīgu euro zonas tautsaimniecības izaugsmes tempu; paredzams, ka tuvākajā laikā tas kļūs nedaudz straujāks, nekā iepriekš gaidīts. Rūpnieciskā ražošana (neietverot būvniecību) 2017. gada 4. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni palielinājās par 1.5%.

Jaunākie apsekojumu dati arī liecina par tuvākajā laikā gaidāmu spēcīgu kāpuma dinamiku. Eiropas Komisijas ekonomiskā noskaņojuma rādītājs (ENR) un apvienotais produkcijas izlaides IVI 2018. gada pirmajos divos mēnešos vidēji bija augstāks nekā 2017. gada 4. ceturksnī, būtiski pārsniedzot ilgtermiņa vidējo līmeni.

Paredzams, ka notiekošā spēcīgā un plaši vērojamā tautsaimniecības izaugsme turpināsies. ECB monetārās politikas pasākumi, kas veicinājuši aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas procesu, turpina stimulēt iekšzemes pieprasījumu. Privāto patēriņu veicina nodarbinātības kāpums, ko pozitīvi ietekmējušas arī iepriekšējās darba tirgus reformas, un mājsaimniecību bagātības pieaugums. Ļoti labvēlīgi finansēšanas nosacījumi, uzņēmumu peļnītspējas uzlabošanās un stabils pieprasījums joprojām veicina uzņēmējdarbībā veikto ieguldījumu kāpumu. Pēdējos ceturkšņos turpinājuši palielināties ieguldījumi mājokļos. Turklāt plaši vērojamā globālā ekonomiskā izaugsme stimulē euro zonas eksportu.

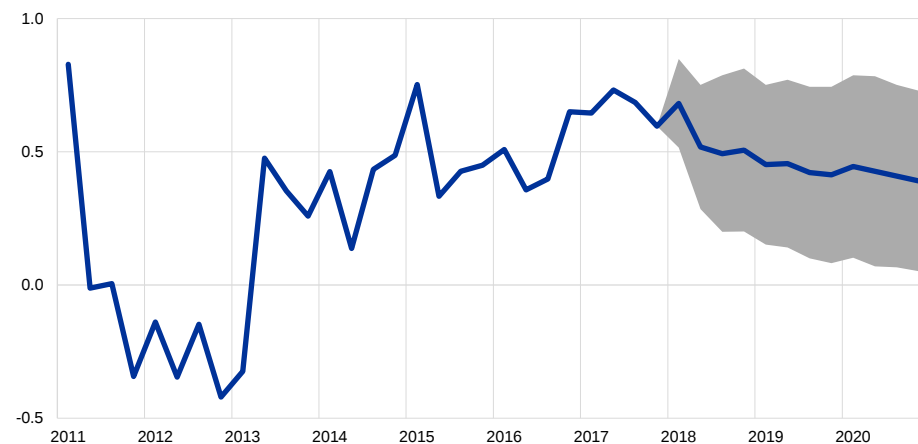
ECB speciālistu 2018. gada decembra makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai paredz reālā IKP gada pieaugumu 2017. gadā par 2.5%, 2018. gadā – par 2.4%, 2019. gadā – par 1.9% un 2020. gadā – par 1.7% (sk. 16. att.).

Salīdzinājumā ar 2017. gada decembra iespēju aplēsēm reālā IKP pieaugums 2018. gadam koriģēts un paaugstināts, bet 2019. un 2020. gadam netiek mainīts. Ar euro zonas izaugsmes perspektīvu saistītie riski tiek vērtēti kā kopumā līdzsvaroti.

16. attēls

Euro zonas reālais IKP (t.sk. iespēju aplēses)

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %)

Avoti: Eurostat un raksts "ECB speciālistu 2018. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai", kas 2018. gada 8. martā publicēts ECB interneta vietnē.

Piezīmes. Diapazonus, ko izmanto galveno iespēju aplēšu atainošanai, veido, izmantojot faktiskā iznākuma un vairāku iepriekšējo gadu laikā sagatavoto iespēju aplēšu atšķirības. Diapazoni ir divas reizes lielāki par šo atšķirību vidējo absolūto vērtību. Diapazonu aprēķināšanai izmantotā metode, t.sk. korekcijas, kas veiktas, lai atspoguļotu izņēmuma gadījumus, skaidrota ECB 2009. gada decembra dokumentā *New procedure for constructing Eurosystem and ECB staff projection ranges* ("Jauna Eurosistēmas un ECB speciālistu iespēju aplēšu diapazonu noteikšanas procedūra"), kas pieejams ECB interneta vietnē.

4. Cenas un izmaksas

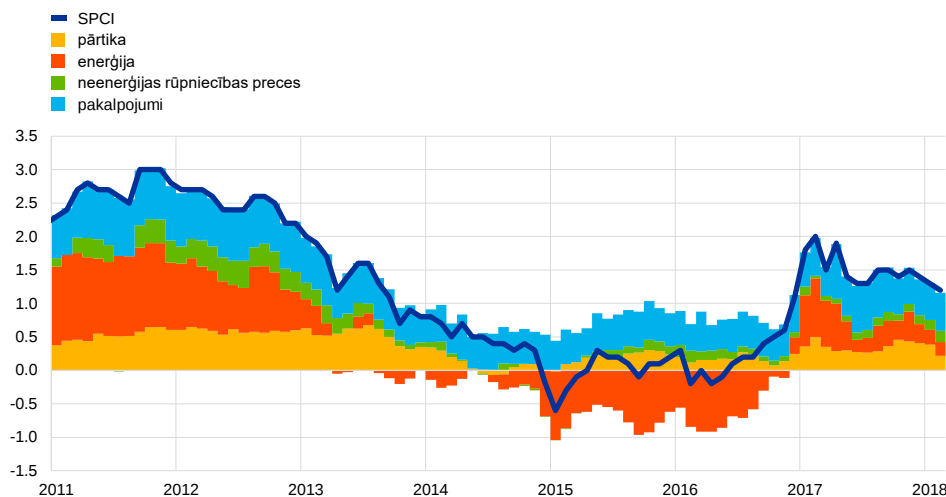
Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi euro zonas SPCI gada inflācija 2018. gada februārī samazinājās līdz 1.2% (janvārī – 1.3%). Pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgto naftas nākotnes līgumu cenām, gaidāms, ka kopējā gada inflācija līdz gada beigām, visticamāk, svārstīsies 1.5% līmenī. Pamatinflācijas rādītāji saglabājās ierobežoti, tomēr gaidāms, ka vidējā termiņā tie pakāpeniski palielināsies, un to veicinās ECB monetārā politika, turpmāka ekonomiskā izaugsme, atbilstoša pakāpeniska tautsaimniecībā neizmantoto resursu apjoma mazināšanās un straujāks darba samaksas kāpums. ECB speciālistu 2018. gada marta makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai arī pamatā atspoguļots šis vērtējums, paredzot, ka 2018., 2019. un 2010. gadā SPCI gada inflācija būs attiecīgi 1.4%, 1.4% un 1.7%, savukārt SPCI inflācija (neietverot enerģiju un pārtiku) būs attiecīgi 1.1%, 1.5% un 1.8%.

Kopējā inflācija februārī nedaudz samazinājās. Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi euro zonas SPCI gada inflācija 2018. gada februārī saruka līdz 1.2% (janvārī – 1.3%), saglabājoties zem 2017. gada beigās reģistrētā līmeņa (sk. 17. att.). Februāra kritums lielākoties atspoguļoja zemāku neapstrādātās pārtikas cenu inflāciju, ko galvenokārt noteica bāzes efekti.

17. attēls

Komponentu devums euro zonas kopējā SPCI inflācijā

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada februārī (ātrā aplēse).

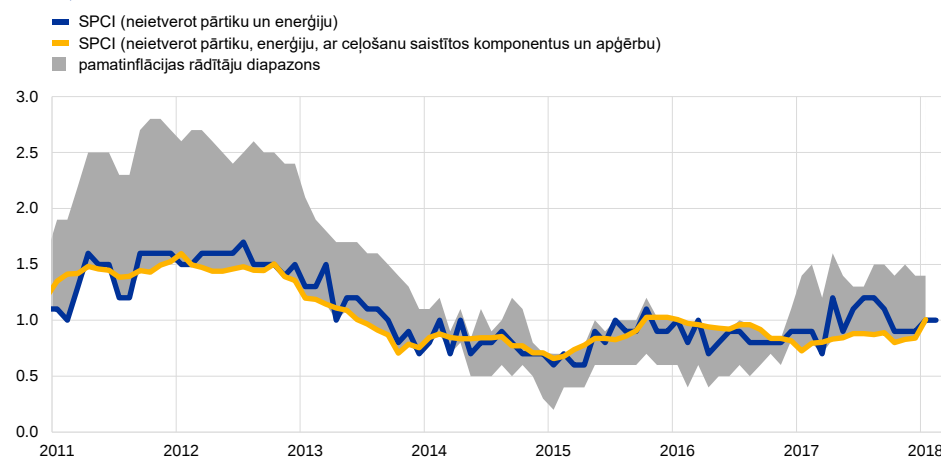
Pamatinflācijas rādītāji 2017. gada beigās samazinājās, bet 2018. gada sākumā stabilizējās vai nedaudz palielinājās. SPCI inflācija (neietverot pārtiku un enerģiju) 2018. gada februārī bija 1.0% (tāda pati kā janvārī; 2017. gada decembrī – 0.9%; sk. 18. att.). Inflācijas pieauguma sarukums 2017. gada beigās daļēji atspoguļoja vairākos pakalpojumu komponentos vērotās būtiskās inflācijas pazemināšanās

ietekmi¹. Bija vērojama arī SPCI inflācijas (neietverot pārtiku un enerģiju, kā arī ar ceļošanu saistītos komponentus, kam parasti ir kalendārā ietekme, un apģērba komponentus, ko ietekmē izpārdošanu periodu laiks) atjaunošanās. Tomēr kopumā pamatinflācijas rādītāji joprojām saglabājušies zemā līmenī un vēl neliecina par pārliecinošām ilgtermiņa augšupvērstas korekcijas pazīmēm.

18. attēls

Pamatinflācijas rādītāji

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīmes. Pamatrādītāju diapazonā ietverti šādi rādītāji: SPCI (neietverot enerģiju), SPCI (neietverot neapstrādāto pārtiku un enerģiju), SPCI (neietverot pārtiku un enerģiju), SPCI (neietverot pārtiku, enerģiju, ar ceļošanu saistītos komponentus un apģērbu), skaitļu kopas vidējais, aprēķinā neietverot lielākās un mazākās vērtības (*trimmed mean*; 10%), skaitļu kopas vidējais, aprēķinā neietverot lielākās un mazākās vērtības (30%), SPCI mediana. Jaunākie dati par SPCI (neietverot pārtiku un enerģiju; ātrā aplēse) atbilst stāvoklim 2018. gada februārī un dati par visiem citiem rādītājiem – stāvoklim 2018. gada janvārī.

SPCI neenerģijas rūpniecības preču cenu spiediens kopumā joprojām bija ierobežots.

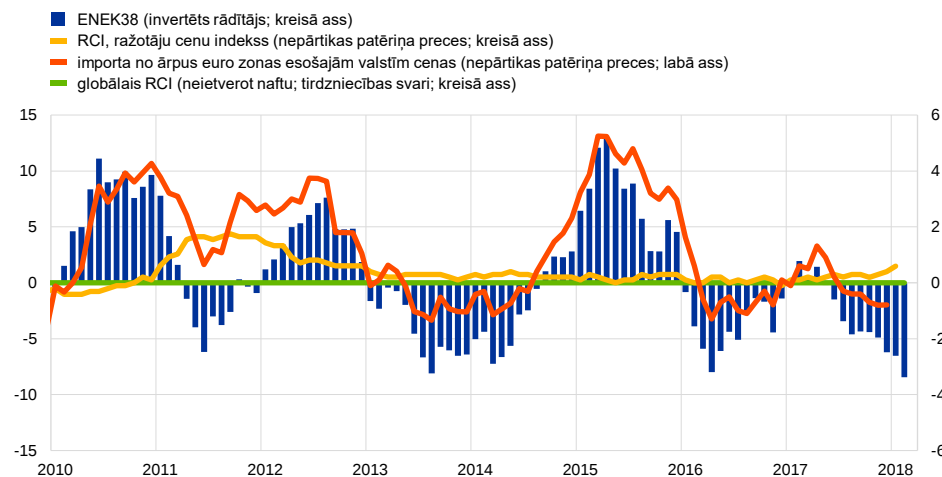
Neenerģijas ražotāju cenu globālā inflācija janvārī vēl nedaudz samazinājās, tomēr joprojām bija augstā līmenī. Nesenās naftas un izejvielu cenu norises gada izteiksmē arī liecina par to, ka turpinās agrīna cenu spiediena mazināšanās (sk. 19. att.). Tomēr euro vērtības pieauguma radītais lejupvērstais cenu spiediens līdz šim galvenokārt atspoguļojies zemākā importa cenu inflācijā. Starppatēriņa preču importa cenu inflācija 2017. gada decembrī samazinājās līdz 2.1% (novembrī – 3.1%), savukārt nepārtikas patēriņa preču importa cenu inflācija bija –0.8% (tāpat kā novembrī). Runājot par iekšzemes apgrozījumu, ražotāju cenu dinamikā, šķiet, līdz šim nav atspoguļojusies nekāda ar lētāku izejvielu importu saistīta augšupvērstā ietekme. Konkrētāk, nepārtikas patēriņa preču ražotāju cenu inflācija 2018. gada janvārī palielinājās līdz 0.6% (2017. gada decembrī – 0.4%), sasniedzot augstāko līmeni kopš 2012. gada decembra. Tas pats attiecas uz patēriņa preču cenu līmeni: neraugoties uz importēto galapreču cenu zemākas inflācijas lejupvērsto spiedienu, neenerģijas rūpniecības preču cenu SPCI inflācija turpināja augt. Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi 2018. gada februārī tā bija 0.7% (janvārī un 2017. gada decembrī – attiecīgi 0.6% un 0.5%).

¹ Sk. arī diskusiju šā "Tautsaimniecības Biļetena" ielikumā "Sezonālā un izņēmuma nozīme SPCI inflācijā (neietverot pārtiku un enerģiju)".

19. attēls

Valūtas kursu norises un importa un ražotāju cenas

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati par euro nominālo efektīvo kursu attiecībā pret euro zonas 38 nozīmīgāko tirdzniecības partnervalstu valūtām (ENEK38) atbilst stāvoklim 2018. gada februārī; dati par nepārtikas patēriņa preču ražotāju cenu indeksu (RCI) un globālo RCI (neietverot naftu) atbilst stāvoklim 2018. gada janvārī, bet dati par nepārtikas patēriņa preču importa no ārpus euro zonas esošajām valstīm cenām atbilst stāvoklim 2017. gada decembrī.

Nesenās norises apstiprina pieņēmumu par pakāpenisku augšupvērstu darba samaksas kāpuma tendenci, kā arī pieņēmumu par pakāpenisku iekšzemes izmaksu spiediena pastiprināšanos. Atlīdzības vienam nodarbinātajam gada kāpuma temps pieauga no zemā līmeņa 2016. gada 2. ceturksnī (1.1%) līdz 1.6% 2017. gada 3. ceturksnī.² Šis kāpums lielākoties atspoguļoja lielāku darba samaksas nobīdes devumu, kura parasti reaģē uz cikliskām norisēm straujāk nekā vienošanās ceļā noteiktā darba samaksa. Vienošanās ceļā noteiktās darba samaksas gada pieaugums 2017. gada 4. ceturksnī bija neliels (1.6%; 3. ceturksnī – 1.5%), tomēr nesenās vienošanās par algām euro zonas valstīs liecina par algu kāpuma turpināšanos. Nesenās darba samaksas kāpuma norises ir saskaņā ar darba tirgus nosacījumu uzlabošanos, tomēr tās, iespējams, joprojām negatīvi ietekmēs tādi faktori kā iepriekš vērotā zemā inflācija, vājais darba ražīguma kāpums un dažās valstīs krīzes laikā ieviesto darba tirgus reformu ilgstošā ietekme.

Gan uz tirgus instrumentiem, gan uz apsekojumiem balstītie ilgāka termiņa inflācijas gaidu rādītāji joprojām ir stabili. 5 gadu nākotnes inflācijai piesaistīto mijmaiņas darījumu procentu likme pēc 5 gadiem nākotnē 2018. gada 7. martā bija 1.71% – šis līmenis kopumā nemainījās salīdzinājumā ar decembra vidū reģistrēto, tomēr tas bija neliels zemāks par janvāra beigās reģistrēto (sk. 20. att.). Uz tirgus instrumentiem balstīto inflācijas gaidu rādītāju nākotnes tendence joprojām norāda uz ilgu zemas inflācijas periodu, inflācijai tikai ļoti pakāpeniski atgriežoties līmenī, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam. Negatīvas nākamo piecu gadu vidējās inflācijas riska neitrālā iespējamība, par ko liecina inflācijas iespēju līgumu tirgi, ir maznozīmīga, tādējādi atbilstoši tirgu noskaņojumam deflācijas risks pašlaik ir ļoti neliels. Saskaņā ar ECB 2018. gada 1. ceturkšņa aptauju *Survey of Professional*

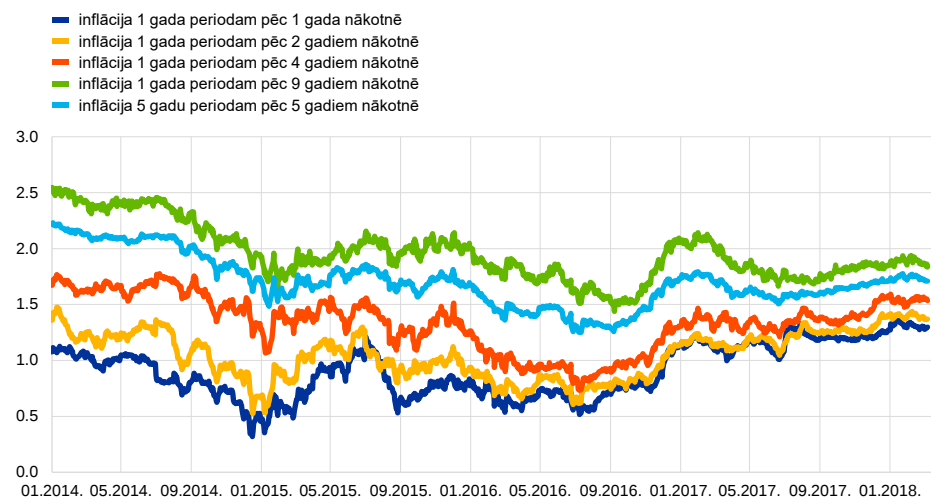
² Ņemot vērā Eurostat 2018. gada 7. marta otro euro zonas reālā IKP ceturkšņa kāpuma aplēsi, 2017. gada 3. ceturkšņa rādītāji tika koriģēti un pazemināti par 0.1 procentu punktu.

Forecasters ilgāka termiņa inflācijas gaidu rādītājs saglabāties kopumā stabils (1.85%).

20. attēls

Uz tirgus instrumentiem balstītie inflācijas gaidu rādītāji

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 7. martā.

Saskaņā ar ECB speciālistu 2018. gada marta makroekonomiskajām iespēju aplēsēm gaidāms, ka SPCI inflācija pieaugs tikai iespēju aplēšu perioda beigās.

Pamatojoties uz februāra vidū pieejamo informāciju, šajās iespēju aplēsēs prognozēts, ka euro zonas SPCI gada inflācija 2018. gadā būs 1.4%, 2019. gadā – 1.4% (nedaudz zemāka nekā Eurosistēmas speciālistu 2017. gada decembrī prognozētā) un 2020. gadā – 1.7% (sk. 21. att.).³ Gaidāms, ka SPCI enerģijas cenu inflācijas sarukums 2018. gadā un 2019. gadā kopumā kompensēs pamatinflācijas kāpumu, un SPCI inflācija (neietverot enerģiju un pārtiku) 2018., 2019. un 2020. gadā būs attiecīgi 1.1%, 1.5% un 1.8%. Būtiski pakāpeniskā pamatinflācijas kāpuma noteicējfaktori ir euro zonas valstu darba tirgus apstākļu turpmāka uzlabošanās, kā arī arvien lielāka spriedze darba tirgū un augošs darbaspēka trūkums dažos euro zonas reģionos. Lai gan gaidāms, ka nesenajam euro kursa kāpumam būs lejupvērsta ietekme uz inflāciju, to zināmā mērā līdzsvaros pašlaik spēcīgais euro zonas izaugsmes temps, ņemot vērā ar to saistīto euro zonas uzņēmumu cenu noteikšanas iespēju pieaugumu.

³ Sk. rakstu "ECB speciālistu 2018. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai", kas 2018. gada 8. martā publicēts ECB interneta vietnē.

21. attēls

Euro zonas SPCI inflācija (t.sk. iespēju aplēses)

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Eurostat un raksts "ECB speciālistu 2018. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai", kas 2018. gada 8. martā publicēts ECB interneta vietnē.

5. Nauda un kredītu atlikumi

Plašā nauda 2018. gada janvārī joprojām palielinājās kopumā kopš 2015. gada vidus novērotajā stabilajā tempā. Vienlaikus turpinājās privātajam sektoram izsniegto aizdevumu atlikuma kāpuma atjaunošanās. Tiek lēsts, ka 2017. gada 4. ceturksnī pieaugusi nefinanšu sabiedrību (NFS) kopējā ārējā finansējuma gada plūsma.

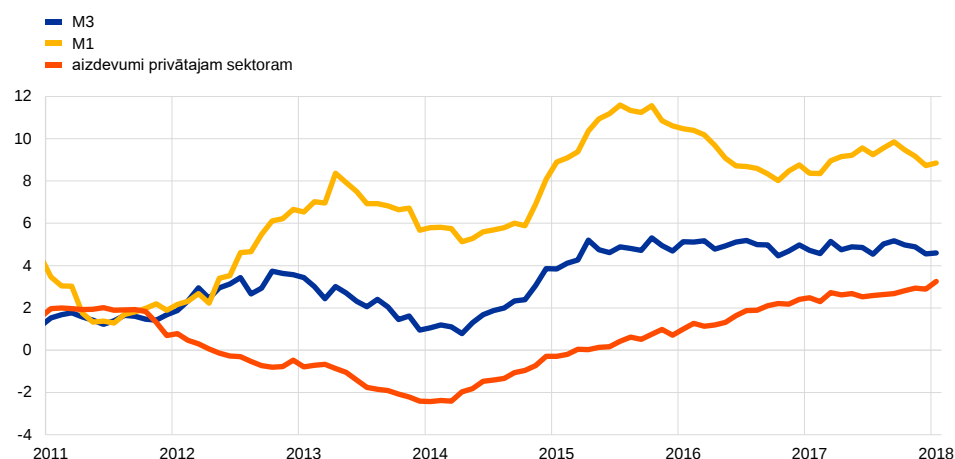
Plašā nauda 2018. gada janvārī joprojām stabili auga (par 4.6%) atbilstoši kopš 2015. gada vidus vērotajam stabilajam monetārās ekspansijas tempam

(sk. 22. att.). Naudas pieaugumu veicināja vislikvīdāko instrumentu zemās turēšanas izvēles izmaksas ļoti zemu procentu likmju apstākļos, kā arī ECB monetārās politikas pasākumu ietekme. Plašās naudas palielināšanos joprojām galvenokārt noteica tās vislikvīdākās sastāvdaļas, M1 gada kāpuma tempam pēc iepriekšējo mēnešu krituma janvārī sasniedzot 8.9% (2017. gada decembrī – 8.7%).

22. attēls

M3, M1 un aizdevumi privātajam sektoram

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; sezonāli un ar kalendāro ietekmi izlīdzināti dati)

Avots: ECB.

Piezīmes. Aizdevumi koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas, vērtspapīrošanas darījumu un naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas kontā ietekmei. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada janvārī.

Noguldījumi uz nakti joprojām bija galvenais M3 pieauguma virzītājs.

Tieši mājsaimniecību un NFS noguldījumu uz nakti atlikuma gada kāpuma temps janvārī saglabājās spēcīgs, lai gan tas kļuva arvien mērenāks. Turpretī nemonetāro finanšu iestāžu noguldījumu uz nakti atlikuma svārstīgais gada pieauguma temps janvārī ievērojami palielinājās, mēneša laikā veicinot M1 kāpuma tempa pieaugumu. Skaidrās naudas apgrozībā gada kāpuma temps janvārī nedaudz saruka, un tāpēc joprojām nekas neliecināja par vispārēju naudas līdzekļu turētāju sektora tendenci ļoti zemu vai negatīvu procentu likmju dēļ noguldījumus aizstāt ar skaidro naudu. Īstermiņa noguldījumu (neietverot noguldījumus uz nakti, t.i., M2 – M1) atlikumam joprojām bija negatīva ietekme uz M3. Nelielas M3 sastāvdaļas tirgojamo finanšu instrumentu (t.i., M3 – M2) gada pārmaiņu temps šajā periodā atkal bija negatīvs. Šo norisi veicināja naudas tirgus fondu akciju un daļu mazais negatīvais devums,

atspoguļojot šo instrumentu pašreizējo zemo pievilcību un monetāro finanšu iestāžu (MFI) emitēto īstermiņa parāda vērtspapīru apjoma turpmāku sarukumu.

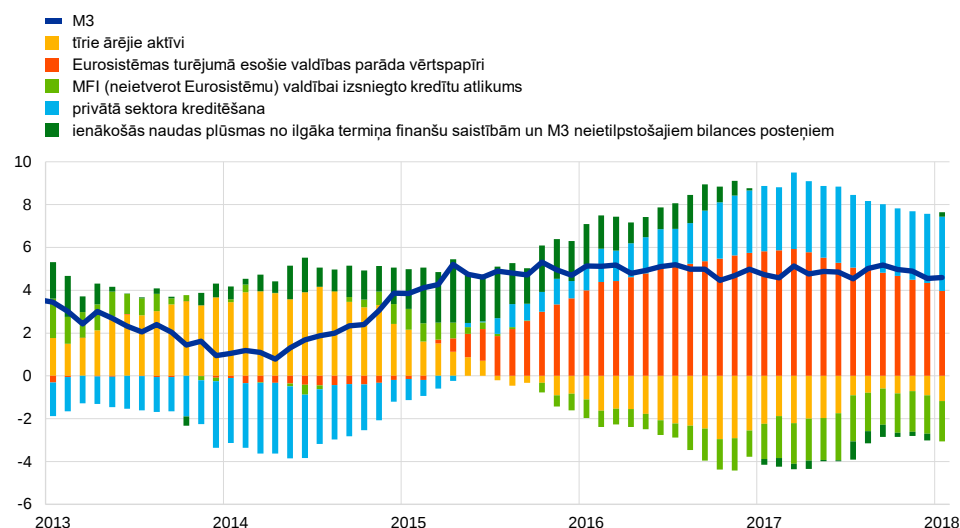
Naudas piedāvājuma kāpināšanas iekšzemes avoti vēl arvien bija plašās naudas pieauguma virzītājfaktors (sk. 23. att.).

No M3 sastāvdaļu viedokļa privātajam sektoram izsniegto kredītu atlikuma kāpuma pieaugošo ietekmi uz M3 palielinājumu daļēji kompensēja aktīvu iegādes programmas (AIP) ietvaros veikto iegāžu sarukums sakarā ar Eurosistēmas veikto neto iegāžu samazināšanos (līdz 30 mljrd. euro mēnesī) ar 2018. gada janvāri. M3 pieaugumu joprojām pozitīvi ietekmēja Eurosistēmas galvenokārt ECB "Valsts sektora aktīvu iegādes programmas" (VSAIP) ietvaros veiktās valdības parāda vērtspapīru iegādes (sk. stabiņu sarkanās daļas 23. att.), savukārt privātā sektora kreditēšanas tālāka atjaunošanās (sk. stabiņu zilās daļas 23. att.) to veicināja arvien vairāk. Tā ietver gan privātajam sektoram izsniegto MFI aizdevumu atlikumu, gan euro zonas ne-MFI privātā sektora emitēto MFI parāda vērtspapīru turējumus. Kā tāda tā ietver arī Eurosistēmas "Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programmas" (USAIP) ietvaros veiktās ne-MFI parāda vērtspapīru iegādes. M3 pieaugumu pozitīvi ietekmēja MFI ilgāka termiņa finanšu saistību (neietverot kapitālu un rezerves) ilgstošā samazināšanās (sk. arī citus M3 neietilpstošos bilances posteņus stabiņu tumši zaļajās daļās 23. att.). Euro zonas MFI (neietverot Eurosistēmu) veiktā valdības obligāciju pārdošana papildus veicināja MFI (neietverot Eurosistēmu) valdībai izsniegto kredītu atlikuma gada sarukumu un tādējādi palēnināja M3 pieaugumu (sk. stabiņu gaiši zaļās daļas 23. att.). Visbeidzot, MFI tīrie ārējie aktīvi (sk. stabiņu dzeltenās daļas 23. att.) joprojām nelabvēlīgi ietekmēja M3 gada kāpumu.

23. attēls

M3 un tajā neietilpstošie bilances posteņi

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos; sezonāli un ar kalendāro ietekmi izlīdzināti dati)

Avots: ECB.

Piezīmes. Privātā sektora kreditēšana ietver privātajam sektoram izsniegto MFI aizdevumu atlikumu un euro zonas ne-MFI privātā sektora emitēto MFI parāda vērtspapīru turējumus. Tādējādi tā ietver Eurosistēmas "Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programmas" (USAIP) ietvaros iegādāto parāda vērtspapīru turējumus. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada janvārī.

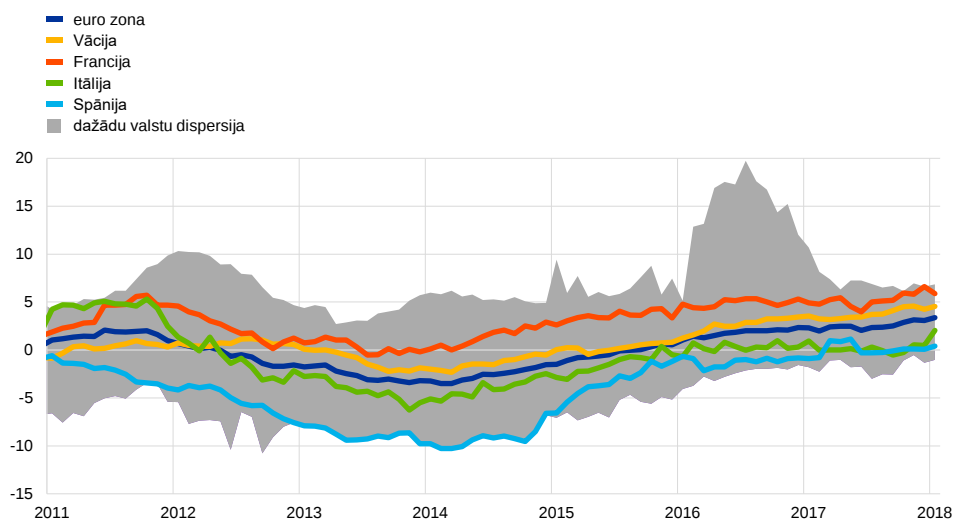
Turpinās kopš 2014. gada sākuma vērotā privātajam sektoram izsniegto aizdevumu atlikuma kāpuma atjaunošanās.

Privātajam sektoram izsniegto MFI aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps (koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas, vērtspapīrošanas darījumu un naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas kontā ietekmei) janvārī turpināja palielināties (sk. 22. att.). Nozaru dalījumā NFS izsniegto aizdevumu atlikuma gada kāpums pieauga no 3.1% decembrī līdz 3.4% janvārī (sk. 24. att.). NFS saņemto aizdevumu atlikuma palielinājums kopš 2014. gada 1. ceturkšņa zemā līmeņa būtiski atjaunojies, un šo aizdevumu atlikuma dinamikas dispersija dažādās valstīs kopumā mazinājusies. Mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps janvārī saglabājās nemainīgs (2.9%; sk. 25. att.). Šīs tendences veicināja kopš 2014. gada vasaras euro zonā plaši vērojamā banku aizdevumu procentu likmju būtiskā samazināšanās (īpaši ECB nestandarta monetārās politikas pasākumu ietekmē) un banku aizdevumu piedāvājuma un pieprasījuma vispārējā uzlabošanās. Turklāt bankas panākušas progresu bilanču konsolidēšanā un ienākumus nenesošu kredītu atlikuma samazināšanā, lai gan dažās valstīs saglabājas augsts šādu kredītu atlikuma līmenis, kas var turpināt finanšu starpniecības ierobežošanu.⁴

24. attēls

MFI aizdevumi NFS atsevišķās euro zonas valstīs

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avots: ECB.

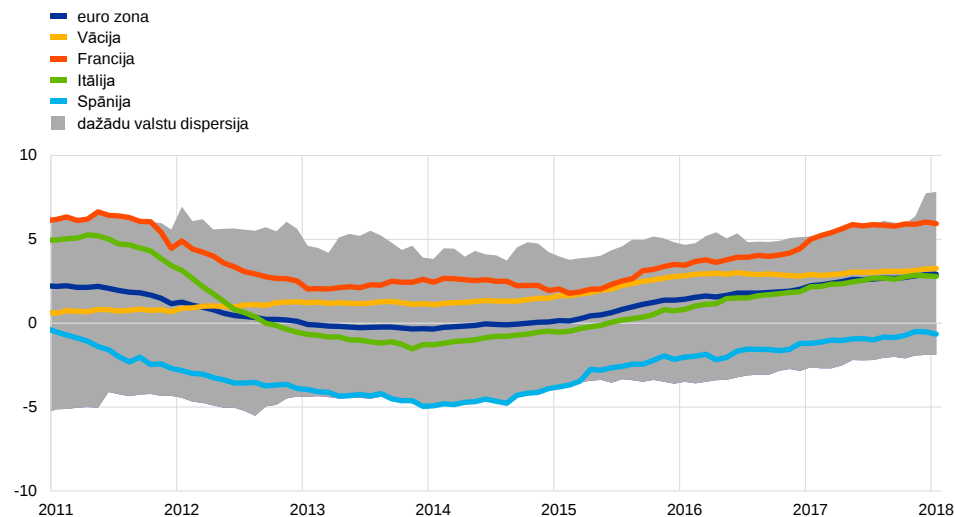
Piezīmes. Koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas, vērtspapīrošanas darījumu un naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas kontā ietekmei. Dažādu valstu dispersiju aprēķina, izmantojot fiksētas 12 euro zonas valstu izlases minimālo un maksimālo vērtību. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada janvārī.

⁴ Sk. arī ECB 2017. gada novembra *Financial Stability Review* 3. nodaļu.

25. attēls

MFI aizdevumi mājsaimniecībām atsevišķās euro zonas valstīs

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avots: ECB.

Piezīmes. Koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas, vērtspapīrošanas darījumu un naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas kontā ietekmei. Dažādu valstu dispersiju aprēķina, izmantojot fiksētas 12 euro zonas valstu izlases minimālo un maksimālo vērtību. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada janvārī.

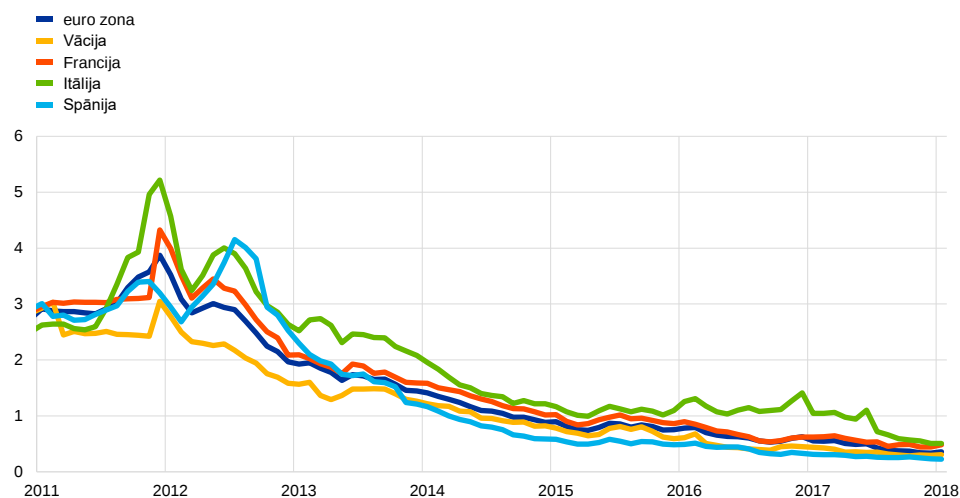
Banku finansējuma nosacījumi saglabājās vēsturiski zemā līmenī. Kopējās

banku parāda finansējuma izmaksas janvārī kopumā nemainījās, saglabājoties vēsturiski zemā līmenī (sk. 26. att.). To skaidroja ar stabilajām noguldījumu izmaksām, neraugoties uz nelielo banku obligāciju peļņas likmju kāpumu janvārī. Labvēlīgos banku finansējuma nosacījumus noteica ECB stimulējošā monetārās politikas nostāja, MFI ilgāka termiņa finanšu saistību atmaksa neto izteiksmē, banku bilanču nostiprināšanās un finanšu tirgu sadrumstalotības mazināšanās.

26. attēls

Kopējās banku parāda finansējuma izmaksas

(noguldījumu un uz nenodrošinātiem tirgus instrumentiem balstīta parāda finansējuma kopējās izmaksas; gadā; %)

Avoti: ECB, Markit Iboxx un ECB aprēķini.

Piezīmes. Noguldījumu kopējās izmaksas aprēķina kā jauno darījumu procentu likmju noguldījumiem uz nakti, noguldījumiem ar noteikto termiņu un noguldījumiem ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu, kas svērti ar to attiecīgo atlikumu, vidējo rādītāju. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada janvārī.

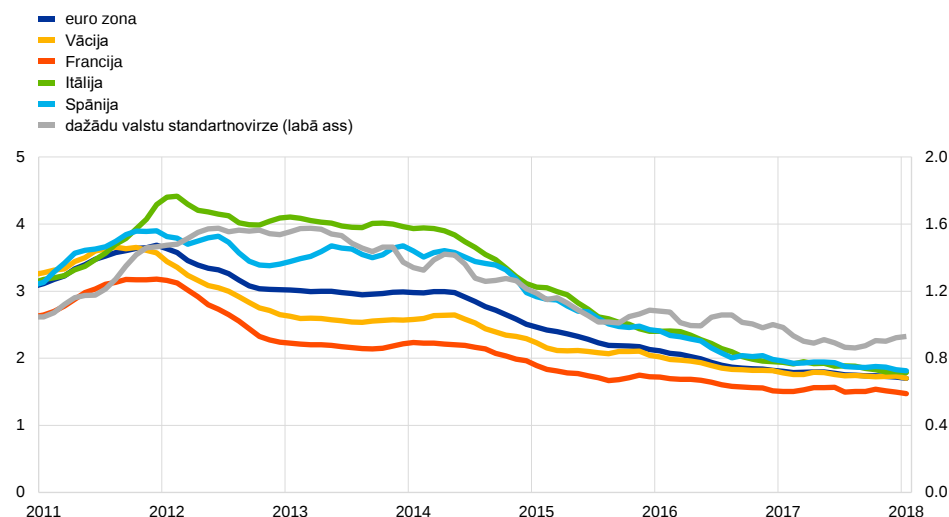
NFS izsniegto banku aizdevumu procentu likmes saruka līdz jaunam vēsturiski zemākajam līmenim.

NFS izsniegto banku aizdevumu kopējās procentu likmes (sk. 27. att.) turpināja samazināties līdz vēsturiski zemākajam līmenim (1.67%) 2018. gada janvārī. Mājsaimniecībām izsniegto banku aizdevumu kopējās procentu likmes (sk. 28. att.) kopumā nemainījās (1.84%), nedaudz pārsniedzot 2017. gada decembrī novēroto vēsturiski zemāko līmeni (1.78%). Kopumā kopš ECB apstiprinātā kredītu nosacījumu stingrības mazināšanas pasākumu kopuma izziņošanas 2014. gada jūnijā NFS un mājsaimniecībām izsniegto banku aizdevumu kopējās procentu likmes sarukušas daudz būtiskāk nekā tirgus darījumu atsauces procentu likmes, tādējādi liecinot par spēcīgāku monetārās politikas pasākumu ietekmi uz banku aizdevumu procentu likmēm. Kopējo banku finansējuma izmaksu kritums veicinājis kopējo aizdevumu procentu likmju samazināšanos. NFS un mājsaimniecībām izsniegto banku aizdevumu kopējās procentu likmes no 2014. gada maija līdz 2018. gada janvārim saruka attiecīgi par 126 bāzes punktiem un 108 bāzes punktiem. Mazāk aizsargātajās euro zonas valstīs bija vērojama īpaši spēcīga banku aizdevumu procentu likmju samazināšanās aizdevumiem NFS, dažādās valstīs veicinot vienmērīgāku monetārās politikas transmisiju uz šādām procentu likmēm. Pavisam neliela apjoma aizdevumu (līdz 0.25 milj. euro) un liela apjoma aizdevumu (lielāku par 1 milj. euro) procentu likmju starpība euro zonā šajā pašā periodā būtiski saruka. Tas rāda, ka aizdevumu procentu likmju samazināšanās kopumā pozitīvi ietekmējusi mazos un vidējos uzņēmumus vairāk nekā lielos uzņēmumus.

27. attēls

NFS izsniegto aizdevumu kopējās procentu likmes

(gadā; %; triju mēnešu slīdošie vidējie)

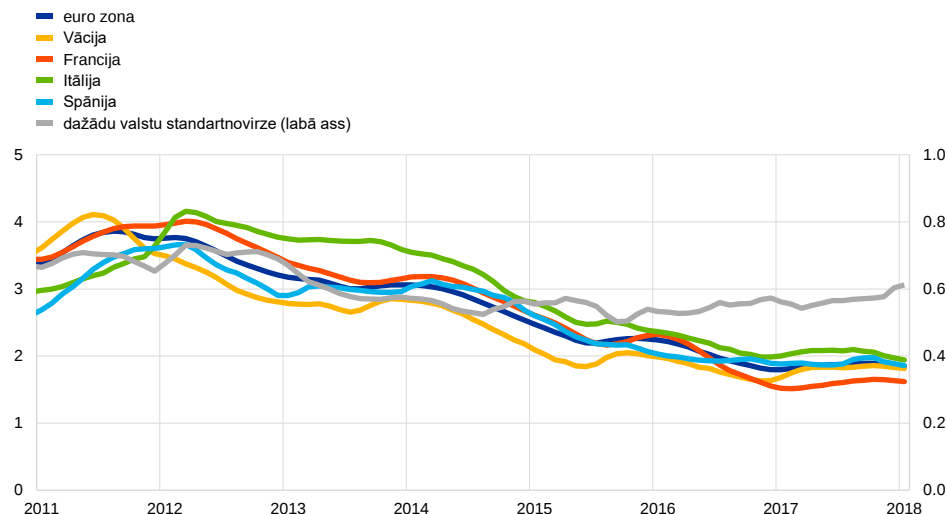
Avots: ECB.

Piezīmes. No bankām saņemto aizdevumu kopējo izmaksu rādītāju aprēķina, nosakot kopējās īstermiņa un ilgtermiņa procentu likmes, izmantojot jauno darījumu apjomu 24 mēnešu slīdošo vidējo. Dažādu valstu standartnovirzi aprēķina, izmantojot fiksētu 12 euro zonas valstu izlasi. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada janvārī.

28. attēls

Mājokļa iegādei izsniegto aizdevumu kopējās procentu likmes

(gadā; %; triju mēnešu slīdošie vidējie)

Avots: ECB.

Piezīmes. No bankām saņemto aizdevumu kopējo izmaksu rādītāju aprēķina, nosakot kopējās īstermiņa un ilgtermiņa procentu likmes, izmantojot jauno darījumu apjomu 24 mēnešu slīdošo vidējo. Dažādu valstu standartnovirzi aprēķina, izmantojot fiksētu 12 euro zonas valstu izlasi. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada janvārī.

Tiek lēsts, ka euro zonas NFS kopējā ārējā finansējuma gada plūsma

2017. gada 4. ceturksnī palielinājās. Tas atspoguļo banku veiktās kredītēšanas dinamikas turpmāko uzlabošanos un bāzes efektus. Kopumā kopš 2014. gada sākuma novēroto NFS ārējā finansējuma situācijas uzlabošanos veicinājuši ekonomiskās aktivitātes nostiprināšanās, turpmākais parāda finansējuma izmaksu kritums, mazāk stingri banku kredītu nosacījumi un lielāks uzņēmumu apvienošanās un pārņemšanas darījumu skaits. Vienlaikus NFS rekordlielie un augošie naudas līdzekļu turējumi mazinājuši nepieciešamību pēc ārējā finansējuma.

NFS parāda vērtspapīru neto emisijas apjoms 2017. gada 4. ceturksnī kļuva mērenāks.

Lai gan oktobrī un novembrī bija vērojama pozitīva tendence, decembrī neto emisija bija negatīva. Tomēr tirgus dati liecina, ka emisijas aktivitāte janvārī atkal palielinājās un februārī vēl arvien bija spēcīga. 2017. gada 4. ceturksnī joprojām saglabājās ierobežota NFS kotēto akciju neto emisija.

NFS finansējuma izmaksas kopš janvāra nedaudz palielinājušās. NFS kopējās ārējā finansējuma nominālās izmaksas, kas ietver banku veikto kredītēšanu, parāda vērtspapīru emisiju tirgū un kapitāla vērtspapīru finansējumu, pieauga aptuveni par 15 bāzes punktiem, februārī sasniedzot 4.6% pēc tam, kad dažos iepriekšējos mēnešos tās saglabājās stabilas. Kopš 2018. gada janvāra kāpumu galvenokārt noteikusi uz tirgus balstītā parāda un kapitāla finansējuma izmaksu palielināšanās. Lai gan ārējā finansējuma kārtējās izmaksas aptuveni par 50 bāzes punktiem pārsniedz 2016. gada jūlijā novēroto vēsturiski zemāko līmeni, tās joprojām ir zemākas par 2014. gada vidū, kad uzvirvoja ar "Valsts sektora aktīvu iegādes programmas" (VSAIP) ieviešanu saistītās tirgus gaidas, novēroto līmeni.

6. Fiskālās norises

Saskaņā ar ECB speciālistu 2018. gada marta makroekonomiskajām iespēju aplēsēm gaidāms, ka euro zonas budžeta deficīts iespēju aplēšu periodā (2017.–2020. gadā) turpinās samazināties. Fiskālās prognozes uzlabošanas galvenokārt nosaka labvēlīgie cikliskie nosacījumi un procentu maksājumu sarukums, savukārt izvēles konsolidācijas pasākumi ir ierobežoti. Gaidāms, ka euro zonas kopējā fiskālā nostāja 2018.–2020. gadā vidēji joprojām būs kopumā neitrāla. Lai gan euro zonas valdības parāda attiecība pret IKP turpinās samazināties, tā joprojām būs augsta. Īpaši valstīm ar augstu parāda līmeni būtu noderīgi atjaunot fiskālās drošības rezerves.

Prognozēts, ka euro zonas valdības budžeta deficīts iespēju aplēšu periodā samazināsies. Saskaņā ar ECB speciālistu 2018. gada marta makroekonomiskajām iespēju aplēsēm⁵ paredzams, ka euro zonas valdības budžeta deficīts pakāpeniski saruks no 1% no IKP 2017. gadā līdz 0.3% no IKP 2020. gadā (sk. 1. tabulu). Fiskālās perspektīvas uzlabojumus, kas salīdzinājumā ar 2017. gada decembra iespēju aplēsēm ir nedaudz spēcīgāki, lielākoties veicina labvēlīgi cikliskie nosacījumi un procentu maksājumu samazināšanās.

1. tabula

Fiskālās norises euro zonā

(% no IKP)

	2017	2018	2019	2020
a. Kopējie ieņēmumi	46.0	45.6	45.3	45.2
b. Kopējie izdevumi	47.0	46.3	45.9	45.5
t.sk.:				
c. procentu izdevumi	2.0	1.9	1.8	1.7
d. sākotnējie izdevumi (b – c)	45.0	44.5	44.1	43.8
Budžeta balance (a – b)	-1.0	-0.7	-0.6	-0.3
Sākotnējā budžeta balance (a – d)	1.0	1.1	1.1	1.4
Cikliski koriģētā budžeta balance	-1.1	-1.0	-1.1	-0.9
Strukturālā sākotnējā budžeta balance	1.0	0.9	0.8	0.9
Bruto parāds	86.7	84.4	82.1	79.7
Papildpostenis: reālais IKP (pārmaiņas; %)	2.4	2.3	1.9	1.7

Avoti: ECB un ECB speciālistu 2018. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses.

Piezīmes. Dati attiecas uz visu euro zonas valstu valdības sektoru. Skaitļu noapaļošanas rezultātā summa var atšķirties no kopsummas.

⁵ Sk. ECB speciālistu 2018. gada marta makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai.

Gaidāms, ka euro zonas fiskālā nostāja 2018.–2020. gadā vidēji joprojām būs kopumā neitrāla.⁶

2018. gadā gaidāms, ka tiešo nodokļu un nodarbināto veikto sociālās apdrošināšanas iemaksu samazināšanu galvenokārt kompensēs netiešo nodokļu kāpums un valdības kārtējo izdevumu mazais pieaugums. Neitrāla fiskālā nostāja prognozēta arī 2019.–2020. gadam, jo gaidāms, ka ekspansīvos pasākumus ieņēmumu daļā pilnībā kompensēs turpmāka valdības tēriņu ierobežošana. Tas liecina, ka euro zonas valstis neparedz izmantot daudz spēcīgāko un noturīgāko ekonomisko kāpumu, lai veidotu fiskālās drošības rezerves. Kā aprakstīts šā "Tautsaimniecības Biļetena" ielikumā "Fiskālās politikas nostāja agrāko kāpuma periodu laikā", fiskālās politikas kopumā tautsaimniecībai labos laikos nav bijušas pietiekami pretcikliskas kāpuma fāzē pirms finanšu krīzes.

Paredzams, ka augošais euro zonas valdības parāda līmenis turpinās pazeminēties.

Tiek prognozēts, ka euro zonas parāda attiecība pret IKP, kas sasniedza kulmināciju 2014. gadā, samazināsies no 86.7% no IKP 2017. gadā līdz 79.7% no IKP 2020. gada beigās. Vidējā euro zonas valdības parāda rādītāja samazināšanos veicina joprojām augošs sākotnējā budžeta pārpalikums un labvēlīga procentu likmju un izaugsmes starpība saistībā ar vispārējo labvēlīgo makroekonomisko perspektīvu. Salīdzinājumā ar decembra iespēju aplēsēm vidējā parāda rādītāja perspektīva ir uzlabojusies, atspoguļojot lejupvērstu 2017. gada bāzes efektu un neredz augstāku procentu likmju un izaugsmes starpības devumu. Taču vidējā euro zonas parāda attiecība pret IKP maskē svarīgas valstu atšķirības. Lai gan gaidāms, ka lielākajā daļā euro zonas valstu parāda rādītājs saruks, tomēr dažās valstīs tas palielināsies. Īpaši valstīs ar augstu valdības parādu ir būtiski nepieciešami papildu konsolidācijas pasākumi, kas pilnībā atbilst Stabilitātes un izaugsmes pakta prasībām, lai nodrošinātu valsts parāda attiecības pret IKP stabilitu samazināšanos un padarītu valstu finanses mazāk ievainojamas gadījumā, ja finanšu tirgus atkal kļūst nestabils vai strauji palielināsies procentu likmes. Par to liecina arī Eiropas Komisijas veiktā analīze tās nesen publicētajā "[Debt Sustainability Monitor 2017](#)", kur konstatēts, ka vairākās dalībvalstīs vidējā termiņā un ilgtermiņā pastāv fiskālās ilgtspējas riski. Šādā ziņā pensiju reformas noder ne tikai ilgtermiņa fiskālās ilgtspējas nodrošināšanā, bet kopumā arī var palīdzēt mazināt novecošanas potenciāli nelabvēlīgos ilgtermiņa makroekonomiskos efektus, kā aprakstīts šā "Tautsaimniecības Biļetena" rakstā *The economic impact of population ageing and pension reforms* ("Iedzīvotāju novecošanas ekonomiskais efekts un pensiju reformas").

⁶ Fiskālā nostāja atspoguļo uz tautsaimniecību vērsto fiskālās politikas stimulu virzību un apjomu papildus valsts finanšu automātiskajai reakcijai uz ekonomiskās attīstības ciklu. To mēra kā strukturālās sākotnējās budžeta bilances pārmaiņas, t.i., no cikliski koriģētās sākotnējās budžeta bilances atskaitot pagaidu pasākumus, piemēram, valdības atbalstu finanšu sektoram. Sīkāk par euro zonas fiskālās nostājas koncepciju sk. ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 4 rakstā [The euro area fiscal stance](#) ("Euro zonas fiskālā nostāja").

Ielikumi

1. Vai nesena naftas cenu kāpums ietilgs?

Sagatavojuši Irma Alonso-Alvaresa (*Irma Alonso Álvarez*) un Frauke Skudelny (*Frauke Skudelny*)

Naftas cenas paaugstinājās no aptuveni 45 ASV dolāriem par barelu 2017. gada jūnija beigās līdz aptuveni 65 ASV dolāriem par barelu 2018. gada marta sākumā (sk. A att.). Šā kāpuma galvenie virzītājspēki bija spēcīgāks, nekā gaidīts, globālā pieprasījuma pieaugums, Naftas eksportētājvalstu organizācijas (OPEC) un dažu ārpus OPEC esošo valstu produkcijas izlaides korekciju stratēģija, ko daļēji kompensēja ASV naftas ražošanas paplašināšanās, un ģeopolitiskie notikumi. Šajā ielikumā minētie faktori analizēti, izmantojot strukturālās vektoru autoregresijas modeli (SVAR), un novērtēts, vai to ietekme ietilgs.

A attēls

Brent jēlnaftas cenas

(ASV dolāros par barelu)

Avots: Bloomberg.

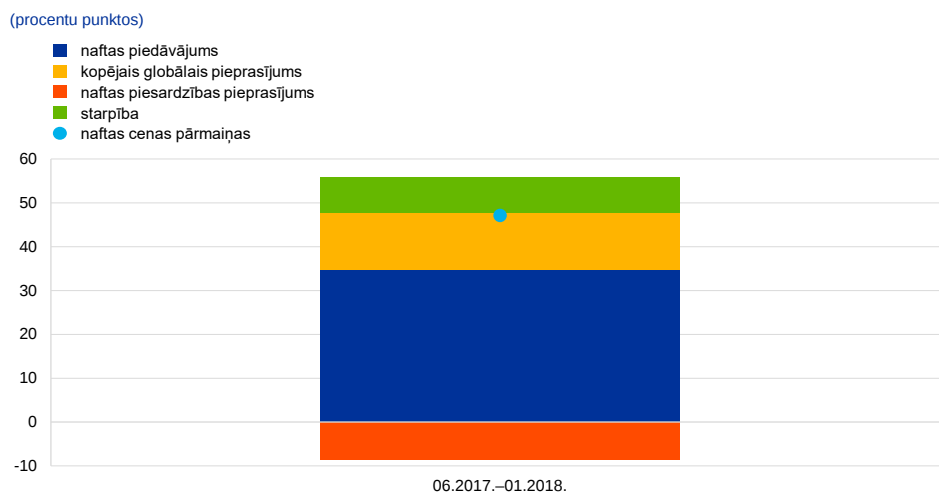
Spēcīgāks, nekā gaidīts, globālā pieprasījuma pieaugums ir viens no naftas cenu kāpumu noteicošajiem faktoriem jau kopš 2017. gada vidus. Izmantojot tādu SVAR modeli, kas līdzīgs Kiliana (*Kilian*) un Mērfija (*Murphy*) izveidotajam modelim⁷, B attēlā rādīts naftas piedāvājuma, kopējā pieprasījuma un piesardzības pieprasījuma devums naftas cenu pārmaiņās kopš 2017. gada jūnija. Rezultāti liecina, ka aplūkotajā periodā kopējais globālais pieprasījums (dzeltenā josla) veicināja naftas cenu kāpumu. ECB speciālistu iespēju aplēsēs globālā pieauguma gaidas 2017. gadam tiešām pārskatītas un paaugstinātas. Tomēr izmantotais modelis liecina, ka piedāvājuma puses faktoriem, piemēram (OPEC un ārpus OPEC

⁷ Sk. Kilian, L. and Murphy D. The role of inventories and speculative trading in the global market for crude oil. *Journal of Applied Econometrics*, vol. 29, issue 3, 2014, pp. 454–478.

esošo valstu kopīga vienošanās samazināt ražošanu un negaidītas dīkstāves) bija daudz lielāka nozīme, skaidrojot cenu dinamiku 2017. gada 2. pusgadā.

B attēls

Naftas cenu noteicošie faktori

Avoti: Starptautiskā Enerģētikas aģentūra (SEA), ASV Enerģētikas informācijas administrācija (ASV EIA) un ECB speciālistu aprēķini.

Cits, iespējams, svarīgāks faktors, kas noteica naftas cenu paaugstināšanos, ir OPEC un dažu ārpus OPEC esošu valstu pieņemtās naftas ražošanas samazināšanas stratēģijas efektivitāte. 2016. gada novembrī OPEC un dažas ārpus OPEC esošas valstis, cenšoties noteikt zemāko pieļaujamo naftas cenu līmeni, vienojās ierobežot savu naftas ražošanas apjomu. Sadarbības deklarācijas sākotnējais termiņš bija līdz 2017. gada jūnijam, pēc tam 2017. gada maijā to pagarināja līdz 2018. gada martam un 2017. gada novembrī – līdz 2018. gada decembrim. Šīs stratēģijas panākumi galvenokārt atkarīgi no diviem faktoriem – līguma noteikumu izpildes un ASV naftas rūpniecības reakcijas.

Līguma noteikumu izpilde 2017. gada 2. pusgadā bija diezgan augstā līmenī.

C attēls atspoguļo naftas ražošanas pārmaiņas OPEC valstīs (tumši zilā josla) un līgumā iesaistītajās ārpus OPEC esošajās valstīs (sarkanā josla) kopā ar samazinājumu, par kuru ar katru no tām bija panākta vienošanās. Atbilstība līgumam bija spēcīgāka 2017. gada 2. pusgadā, tādējādi palielinot līguma izpildes ticamību un atbalstot naftas cenu paaugstināšanos. OPEC un ārpus OPEC esošo valstu augstāka atbilstības līmeņa dēļ naftas izlaide (ražošana) šajā periodā samazinājās vēl par 0.4 milj. barelu dienā salīdzinājumā ar periodā starp 2017. gada janvāri un jūniju novēroto līmeni. Turklāt jaunākās norises liecina, ka šīs valstis turpinās ražošanas samazināšanas politiku līdz 2018. gada beigām un, iespējams, vēl ilgāk.

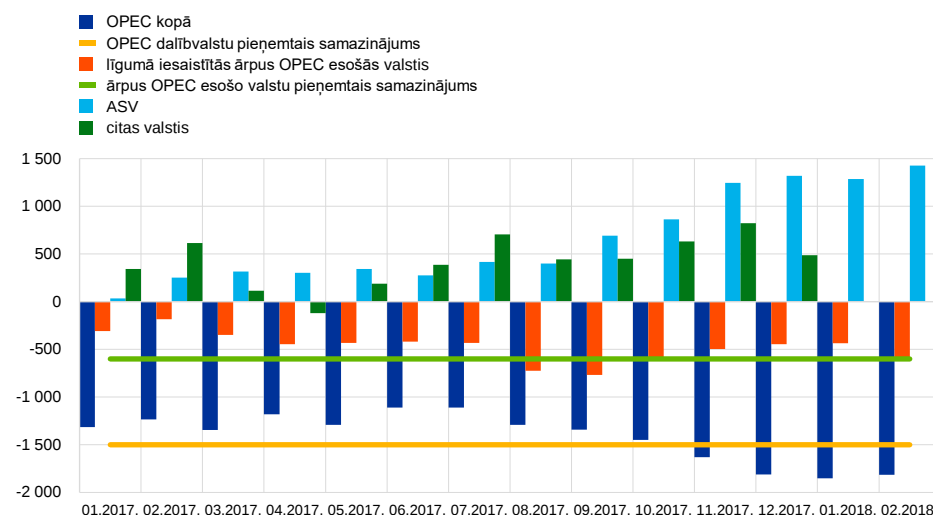
Vienlaikus naftas ražošana ASV ir palielinājusies (gaiši zilie stabiņi C attēlā), un visbūtiskāk tas noticis 2017. gada 2. pusgadā, daļēji kompensējot līguma augstāka atbilstības līmeņa ietekmi. Kopš 2016. gada oktobra arī citas valstis

paaugstinājušas naftas ražošanas apjomu.⁸ Saskaņā ar *Rystad Energy* datiem investīcijas ASV slānekļa naftas nozarē 2017. gadā palielinājās, un arī turpmākajos gados gaidāms to pieaugums. Kamēr naftas cena nenoslīdēs zem aptuveni 50 ASV dolāriem par barelu, ASV produkcijas izlaides kāpums varētu būt noturīgāks, jo ar šādu cenas līmeni slānekļa naftas ražošana ir ienesīgāka.⁹

C attēls

Naftas ražošanas pārmaiņas salīdzinājumā ar 2016. gada oktobri

(tūkst. barelu dienā)

Avoti: SEA un ECB speciālistu aprēķini.

Piezīmes. Naftas ražošanas pārmaiņas aprēķinātas, par atsaucē laiku saskaņā ar 2016. gada novembrī noslēgto līgumu izmantojot 2016. gada oktobri. "Citas valstis" attiecas uz pasaules izlaidi, neietverot ražošanu ASV, kā arī OPEC un ārpus OPEC esošajās valstīs, kuras pievienojušās līgumam.

Noturīgais krājumu sarukums (sk. D att.) liecina, ka naftas tirgus situācija saasinās, turpinot pastiprināt spiedienu uz naftas cenām un sniedzot skaidrojumu, kāpēc nākotnes līgumu līkne pārvietojusies uz zemāku cenu zonu (*backwardation*; *bakvardācija*). Kad krājumi ir nelieli, ienākums no īpašumtiesībām (*convenience yield*; šajā gadījumā – labums no fiziskas preces – naftas – uzglabāšanas) ir augsts, liekot tagadnes darījumu cenai, visam pārējam saglabājoties vienādam, paaugstināties attiecībā pret nākotnes līgumu cenu. Tas nozīmē, ka *bakvardācijas* scenārijā nākotnes līgumu cenu līknei ir tendence būt stāvākai tad, kad krājumu līmenis ir zems. Krājumu izšķirošā nozīme izskaidro, kāpēc tirgi tik spēcīgi reaģē uz pārsteigumiem krājumu datos, īpaši ASV. Piemēram, ja krājumi sarūk straujāk, nekā gaidīts tirgos, cenām ir tendence paaugstināties tirgus līdzsvara atjaunošanās gaidu dēļ, kā notika 2017. gada 4. ceturksnī.

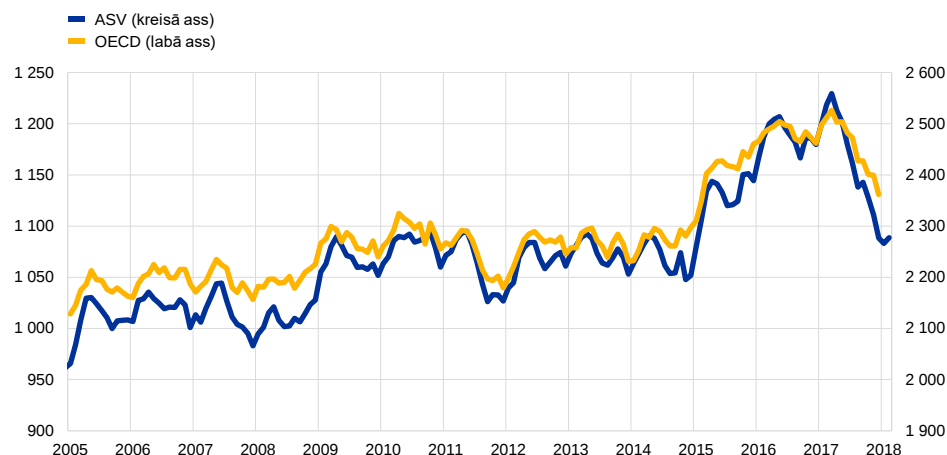
⁸ 2016. gada novembra ražošanas samazināšanas līgumā kā atsaucē bāze jēlnaftas ražošanas korekcijām izmantoti 2016. gada oktobra līmeņi, izņemot Angolu, kurai kā bāze izmantoti 2016. gada septembra rādītāji.

⁹ Saskaņā ar *Rystad Energy* mikrodatiem ASV slānekļa naftas rūpniecības vidējā līdzsvara cena ir tuvu 50 ASV dolāriem.

D attēls

Krājumi

(milj. barelu)

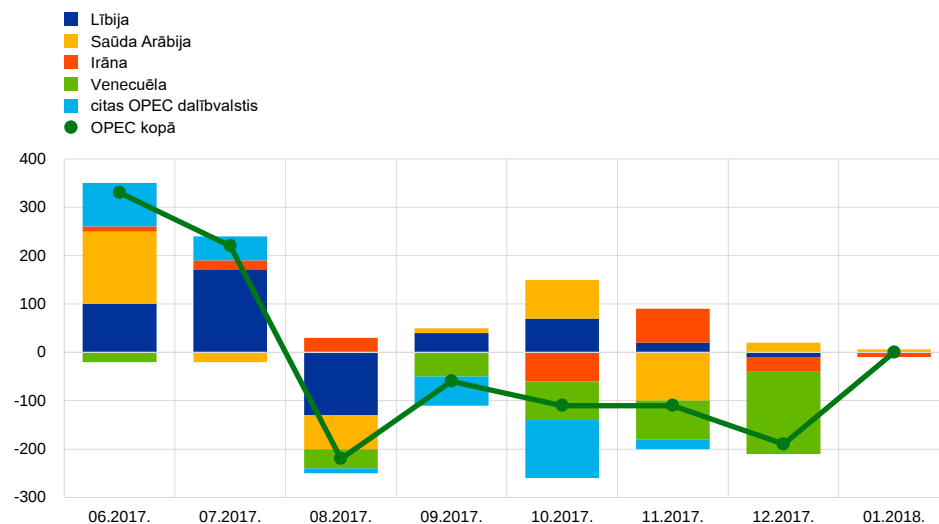
Avoti: SEA un ASV EIA.

Pievēršoties trešajam faktoram, kas ietekmē cenas, jāmin vairāki ģeopolitiskie notikumi un ražošanas pārtraukumi 2017. gada 2. pusgadā, kuri veicināja naftas cenu kāpumu. Venecuēlas politiskie nemieri kopā ar naftas tīkla darbības pasliktināšanos un ASV piemērotajām finanšu sankcijām 2017. gada 2. pusgadā radīja turpmāku valsts naftas ražošanas sarukumu aptuveni par 0.4 milj. barelu dienā (sk. E att.). Decembrī arī Irānu skāra politiskie nemieri. Lai gan šie notikumi bija īslaicīgi un maz ietekmēja ražošanu, tie radīja bažas, ka ASV politiskā nostāja varētu kļūt stingrāka un vidējā termiņā Irānai atkal tiktu noteiktas sankcijas. Turklāt vasaras apkopes darbi samazināja naftas izlaidi Krievijā, Meksikā un Ziemeļjūrā. Visbeidzot, cauruļvadu eksplozija Lībijā sašaurināja naftas izlaidi par 0.1 milj. barelu dienā vienu nedēļu decembrī, savukārt *Forties* cauruļvadu sistēmas slēgšana remontam Ziemeļjūrā samazināja naftas piedāvājumu aptuveni par 0.25 milj. barelu dienā laikā no decembra vidus līdz janvāra vidum. Šie ģeopolitiskie faktori un ražošanas pārtraukumi, no kuriem, domājams, vairākums bija īslaicīgi, atspoguļojas naftas piedāvājuma paaugstināšajā ietekmē uz naftas cenu, kas parādīta B attēlā. Ģeopolitiskās situācijas nenoteiktība Venecuēlā un Irānā arī turpmāk var ietekmēt naftas cenas un izraisīt svārstības, kas īstermiņā nedaudz pastiprināsies.

E attēls

OPEC naftas ražošanas

(mēneša pārmaiņas; tūkst. barelu dienā)

Avoti: SEA un ECB speciālistu aprēķini.

Kopumā šķiet, ka daži naftas cenu kāpumu veicinoši faktori kopš 2017. gada vidus ir īslaicīgi, tomēr iespējams, ka citu faktoru ietekme, īpaši slānekļa naftas ražošanas ietekme un OPEC un ārpus OPEC esošo ražotāju vienošanās ierobežot naftas tirgu, būs ilgstošāka. Februārī naftas cenas nedaudz pazeminājās, samazinoties īslaicīgo faktoru, piemēram, cauruļvadu slēgšanas un Irānas politisko nemieru, ietekmei. ASV jēlnaftas krājumu negaidītais pieaugums un ASV jēlnaftas dažu nākamo gadu ražošanas prognozes pārskatīšana un paaugstināšana radīja šaubas par to, vai pieprasījums spēs augt tikpat strauji kā piedāvājums. Šādos apstākļos OPEC stratēģijas panākumi būs atkarīgi ne tikai no dalībvalstu saistību izpildes (2017. gada 2. pusgadā tā bija samērā augsta), bet arī no tā, cik ātri reaģēs naftas rūpniecība ārpus organizācijas esošajās valstīs. Tas īpaši attiecas uz ASV, kur vidējā peļņas un izmaksu sliekšņa (līdzsvara) cena ir aptuveni 50 ASV dolāru par barelu.

2. Euro zonas valsts obligāciju tirgus likviditāte kopš VSAIP uzsākšanas

Sagatavojuši Lins Jurkšs (*Linas Jurkšas*), Daniels Kaps (*Daniel Kapp*), Kens Niholms (*Ken Nyholm*) un Julians fon Landesbergers (*Julian Von Landesberger*)

Euro zonas valsts obligāciju tirgus likviditāte ir svarīga ECB monetārās politikas transmisijas kontekstā. Proti, augsta likviditātes pakāpe veicina labāku saikni starp ECB monetārās politikas lēmumiem, peļņas līkni, finanšu aktīvu cenām kopumā un finansējuma kopējām izmaksām un plūsmu tautsaimniecībā. Kopš ECB "Valsts sektora aktīvu iegādes programmas" (VSAIP), kuras ietvaros nopirkta nozīmīga apgrozībā esošo euro zonas valsts obligāciju daļa, ieviešanas nepieciešams rūpīgāk uzraudzīt valsts obligāciju tirgus likviditāti. Ņemot vērā minēto, šajā ielikumā parādīti daži tirgus likviditātes rādītāji, kurus regulāri monitorē ECB. Kopumā rādītāji liecina, ka kopš VSAIP uzsākšanas 2015. gada 9. martā likviditātes apstākļi valsts obligāciju tirgos nav pasliktinājušies.

Likvīds tirgus parasti tiek raksturots kā tāds tirgus, kurā standarta darījuma veikšanai ir ierobežota ietekme uz cenām. Citiem vārdiem, likvīdam tirgum ir "dziļš" rīkojumu reģistrs, kas tiek ātri papildināts, tiklīdz kā veikts kāds tirdzniecības darījums. Rezultātā cenu pārmaiņas pēc darījuma būs minimālas un īslaicīgas. Protams, ja tiek uzskatīts, ka veiktais darījums sniedz jaunu informāciju par tirgotā aktīva fundamentālo vērtību, pārdošanas un pirkšanas cenas tiks attiecīgi koriģētas, tomēr rīkojumu reģistrs jaunajā līmenī joprojām būs dziļš.

Tirgus likviditātes rādītāji parasti koncentrējas uz vienu vai vairākiem darījumu izmaksu, tirgus dziļuma un/vai noturības aspektiem. Vienkāršākais rādītājs ir kotētās pirkšanas un pārdošanas cenas starpība, kas sniedz informāciju par to, cik dārgi darījums varētu izmaksāt. Rādītājus, kas sniedz vairāk informācijas, iespējams izveidot, kombinējot informāciju par starpību ar informāciju par, piemēram, rīkojumu reģistra dziļumu, kas parāda to darījumu apjomu, ko tirgus konkrētā laika punktā spēj absorbēt. Tirgus dziļuma rādītāju pamatā parasti ir informācija, ko iegūst noteiktas cenas rīkojumu reģistros (*limit order books*)¹⁰, kas ir tirgus dalībniekiem pieejamā apjoma un cenas saraksti. Noturība ir tirgus dinamikas funkcija, kas rāda, piemēram, cik ilgs laiks nepieciešams rīkojumu reģistra papildināšanai pēc tirdzniecības darījuma izpildes, t.i., šis rādītājs koncentrējas uz tirgus likviditātes laika dimensiju.

Šajā ielikumā analizēta euro zonas valsts obligāciju tirgus likviditāte, pamatojoties uz trijiem rādītājiem – Amihuda rādītāju, rīkojumu reģistra likviditātes rādītāju un uz darījumu izpildi balstītu likviditātes rādītāju. Lai gan šo triju rādītāju pamatā ir atšķirīgi tirgus datu kopumi (attiecīgi – tirgū veiktie faktiskie

¹⁰ Noteiktas cenas rīkojumu reģistrs ir tirdzniecības sistēma, kurā tirgus dalībnieku iesniegtie pirkšanas un pārdošanas rīkojumi tiek likti rindā un izpildīti iepriekš noteiktā secībā.

darījumi, noteiktas cenas rīkojumu reģistri un cenu kotācijas), tie galvenokārt koncentrējas uz likviditātes izmaksu un dziļuma dimensijām.

Amihuda rādītājs tiek plaši izmantots. Tā darbības pamatā ir absolūto cenu pārmaiņu salīdzinājums ar tirdzniecības apjomu.¹¹ Konkrētai obligācijai rādītājs tiek definēts kā attiecība starp absolūtajām cenas pārmaiņām un tirdzniecības apjomu noteiktā laika periodā. Praktiskā problēma, piemērojot Amihuda rādītāju valdības obligācijām, ir tāda, ka vairākums tirdzniecības darījumu notiek ārpusbiržas darījumu (OTC) tirgū, tāpēc darījumu cenu un apjomu datus grūti iegūt, īpaši dienas ietvaros. Turklāt rādītājs neatspoguļo to, ka obligāciju cenas, protams, var mainīties ne tikai tāpēc, ka tām trūkst likviditātes. Lai šos trūkumus novērstu, šajā ielikumā aplūkotā varianta sakarā pieņemts, ka dienas tirdzniecības apjoms (kura dati ir viegli pieejami) vienmērīgi sadalīts visas dienas garumā un novērotās absolūtās cenu pārmaiņas koriģētas, lai novērstu vispārējās tirgus tendences ietekmi. Tā kā šis rādītājs vērsts uz divām likviditātes dimensijām (t.i., izmaksām un dziļumu), tas bieži vien noder, lai noteiktu, kurš aspekts virza likviditātes attīstību konkrētos laika periodos. Euro zonas kopējais rādītājs aprēķināts, vispirms nosakot visu VSAIP kritērijiem atbilstošo konkrētas valsts valdības obligāciju Amihuda rādītāju vidējās vērtības, bet pēc tam saliktos valstu rādītājus sverot ar attiecīgās valsts IKP apjomu.

Rīkojumu reģistra likviditātes rādītāja pamatā ir dati par pirkšanas un pārdošanas cenu starpībām un kotētajiem apjomiem, ko iegūst noteiktas cenas rīkojumu reģistros. Tādējādi nav nepieciešami dati par faktiskajiem darījumiem. Tomēr šis rādītājs atkarīgs no tā, cik lielā mērā noteiktas cenas rīkojumu reģistrs atspoguļo tirgu. Konkrētai obligācijai tas tiek aprēķināts kā piecu labāko kotāciju summa gan rīkojumu reģistra pārdošanas, gan pirkšanas pusē, izdalot to ar attiecīgajiem kotētajiem apjomiem. To parāda šāds vienādojums:

$$\text{Rīkojumu reģistra zemas likviditātes rādītājs}_{t,5\text{best}} = \frac{\text{SPREAD}_{t,5\text{best}}}{\text{QUANTITIES}_{t,5\text{best}}} = \frac{\frac{1}{5} \sum_{j=1}^5 P_{t,\text{Ask}(j)} - \frac{1}{5} \sum_{j=1}^5 P_{t,\text{Bid}(j)}}{\sum_{j=1}^5 Q_{t,\text{Ask}(j)} + \sum_{j=1}^5 Q_{t,\text{Bid}(j)}},$$

kur t ir laiks, kad noteiktas cenas rīkojumu reģistrs aprēķinu veikšanas nolūkā tiek "iesaldēts", P ir cena, bet Ask un Bid norāda, kurā rīkojumu reģistra pusē cena vērojama. Mainīgais Q ir daudzums, kuru var tirgot par doto kotēto cenu, un j norāda uz piedāvājumu prioritātes secību noteiktas cenas rīkojumu reģistrā (no pirmās līdz piektajai labākajai pirkšanas un pārdošanas cenai ar attiecīgu apjomu). Rādītājs aprēķināts katras valsts otrajai visnesenāk emitētajai valdības 10 gadu obligācijai, un pēc tam rezultāti svērti ar attiecīgās valsts IKP apjomu, lai iegūtu euro zonas kopējo rādītāju.

Uz izpildi balstītais likviditātes rādītājs izmanto informāciju, ko sniedz darījumu kotācijas VSAIP ietvaros. Veicot VSAIP tirdzniecības darījumus ārpusbiržas tirgū, konkrētas cenas un apjoma kotācijas iegūst no vairākiem darījuma partneriem. Šo kotāciju starpības sniedz informāciju par tirgus likviditātes pakāpi. Konkrētai obligācijai minēto rādītāju nosaka kā divu labāko kotāciju starpību, kas dalīta ar obligācijas procentu riska indeksu. Vērā tiek ņemtas tikai tās kotācijas, kuru rezultātā

¹¹ Sk. Amihud Y. Liquidity and stock returns: cross-section and time-series effects, *Journal of Financial Markets*, vol. 5(1), pp. 31–56, 2002.

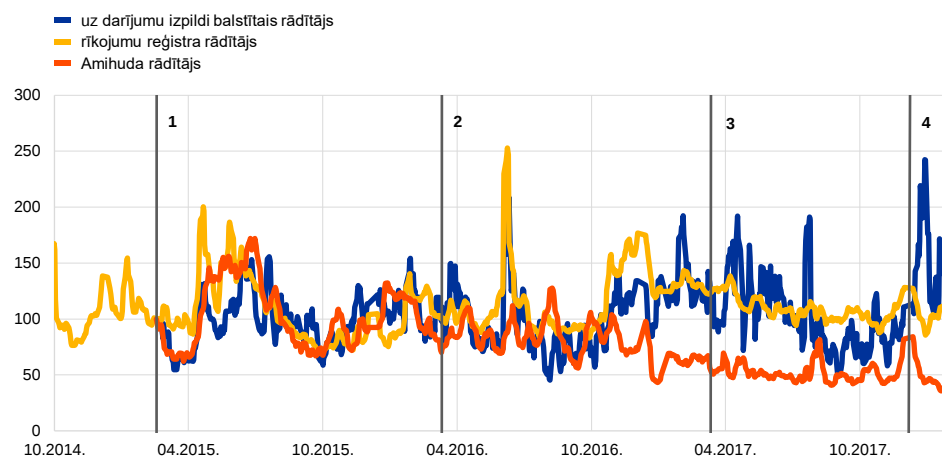
tiešām notiek darījums. Euro zonas mēroga rādītāju aprēķina kā visu tirgoto valsts obligāciju ar apjomu svērto vidējo rādītāju.

Šie trīs rādītāji liecina, ka kopš VSAIP uzsākšanas likviditātes situācija euro zonas valsts obligāciju tirgos nav pasliktinājusies (sk. A att.). Lai gan visiem trijiem rādītājiem kopš VSAIP uzsākšanas bijis vērojams zināms svārstīgums, tiem nav reģistrēta augšupejoša tendence un Amihuda rādītājam faktiski bijusi tendence samazināties. Tas apstiprina, ka tirgus likviditāte nav pasliktinājusies, neraugoties uz VSAIP turējumu pieaugumu laika gaitā. Līdzīgi jāsecina, ka rādītāji nav atspoguļojuši tirgus reakciju uz VSAIP mēneša iegādes apjoma pārmaiņām un tikai uz darījumu izpildi balstītajam rādītājam pēc mēneša neto apjoma samazināšanas (īpaši pēc samazinājuma 2018. gada sākumā) palielinājies svārstīgums.

A attēls

Valsts obligāciju tirgu likviditātes rādītāji kopš VSAIP uzsākšanas

(indekss: 2015. gada 9. marts = 100)

Avoti: Bloomberg, EuroMTS Ltd un ECB aprēķini.

Piezīmes. Attēlā parādīts rādītāju piecu dienu slīdošais vidējais rādītājs. Šo rādītāju pieaugums (samazinājums) norāda uz likviditātes situācijas pasliktināšanos (uzlabošanos). Rādītāju vērtības pielīdzinātas 100 2015. gada 9. martā, kad sākās iegādes VSAIP ietvaros. Vertikālās līnijas norāda šādas VSAIP ietvaros veiktās aktīvu iegādes apjoma pārmaiņas: 1) programmas sākums – mēneša apjoms 60 mljrd. euro (2015. gada 9. marts); 2) mēneša neto iegādes apjoma palielināšana līdz 80 mljrd. euro (2016. gada 1. aprīlis); 3) mēneša neto iegādes apjoma samazināšana līdz 60 mljrd. euro (2017. gada 3. aprīlis); 4) mēneša neto iegādes apjoma samazināšana līdz 30 mljrd. euro (2018. gada 2. janvāris). Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 20. februārī.

Šie rādītāji parasti sasniedz augstāko punktu ar paredzamu tirgus likviditātes pasliktināšanos saistītu politisku un ekonomisku notikumu laikā. Piemēram, augstākie punkti tika novēroti Vācijas valdības obligāciju tirgus satricinājuma periodā (tas sākās 2015. gada 29. aprīlī) un periodā, kurā valdība paaugstināta nenoteiktība saistībā ar iespējamu būtisku Ķīnas tautsaimniecības izaugsmes tempa palēnināšanos (2016. gada 1. ceturksnī). Arī Apvienotās Karalistes referenduma par dalību Eiropas Savienībā (2016. gada 23. jūnijs) un prezidenta vēlēšanu laikā ASV (2016. gada 8. novembris) un Francijā (2017. gada 23. aprīlis) zemas likviditātes rādītāji sasniedza augstākos punktus (sk. A att.). Turklāt likviditāte parasti pasliktinās vasarā un gada nogalē. Tomēr Amihuda rādītāja sasniegtie augstākie punkti šajos periodos nav tik izteikti kā rīkojumu reģistra rādītāja gadījumā. Uz darījumu izpildi balstītā rādītāja dinamika līdzīga rīkojumu reģistra rādītāja dinamikai, tomēr šķiet, ka

tā salīdzinoši vairāk atspoguļo nenožīmīgus datus. Tas varētu liecināt, ka, veicot monitoringu, būtu jākoncentrējas uz rīkojumu reģistra rādītāju.¹²

¹² Tas varētu būt pamatoti vairāku iemeslu dēļ: pirmkārt, iesniegto noteiktas cenas rīkojumu skaits ievērojami pārsniedz obligāciju tirgos veikto darījumu skaitu, tādējādi rīkojumu reģistra rādītājs var straujāk un vienmērīgāk reaģēt uz tirgus norisēm. Otrkārt, uz tirdzniecības apjomu balstīti rādītāji, iespējams, pārāk zemu novērtē tirgus dziļuma pakāpi, jo tirdzniecības apjoms parasti ir mazāks nekā maksimālais apjoms, ko varētu tirgot par konkrēto cenu.

3. Likviditāte un monetārās politikas operācijas (2017. gada 1. novembris–2018. gada 30. janvāris)

Sagatavojuši Alaiša Laskina (*Alaoíshe Luskin*) un Olivjē Vergots (*Olivier Vergote*)

Šajā ielikumā aplūkotas ECB monetārās politikas operācijas 2017. gada septītajā un astotajā rezervju prasību izpildes periodā (attiecīgi no 2017. gada 1. novembra līdz 19. decembrim un no 2017. gada 20. decembra līdz 2018. gada 30. janvārim). Šajā periodā galveno refinansēšanas operāciju (GRO), aizdevumu iespējas uz nakti un noguldījumu iespējas procentu likmes saglabājās nemainīgas (attiecīgi 0.00%, 0.25% un –0.40%).

Aplūkojamā periodā Eurosistēma turpināja valsts sektora vērtspapīru, nodrošināto obligāciju, ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru un uzņēmumu sektora vērtspapīru iegādi aktīvu iegādes programmas (AIP) ietvaros ar iegāžu mērķa apjomu vidēji 60 mljrd. euro mēnesī līdz 2017. gada decembrim. Ar 2018. gada janvāri iegāžu apjoms tika samazināts līdz vidēji 30 mljrd. euro mēnesī. Šāds apjoms noteikts līdz 2018. gada septembrim vai, ja nepieciešams, ilgāk – līdz brīdim, kad Padome būs pārliecinājusies, ka vērojama noturīga inflācijas līmeņa korekcija atbilstoši tās inflācijas mērķim.

Likviditātes vajadzības

Aplūkojamā periodā vidējais banku sistēmas dienas likviditātes vajadzību apjoms, ko definē kā neto autonomo faktoru un rezervju prasību summu, salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu (t.i., ar 2017. gada piekto un sesto rezervju prasību izpildes periodu) palielinājās par 60.3 mljrd. euro (līdz 1 272.7 mljrd. euro). Šo likviditātes vajadzību kāpumu noteica neto autonomo faktoru vidējā rādītāja pieaugums par 59.3 mljrd. euro, aplūkojamā periodā sasniedzot 1 149.5 mljrd. euro, bet obligāto rezervju prasību apjoms palielinājās par 1 mljrd. euro (līdz 123.3 mljrd. euro).

Neto autonomo faktoru apjoma pieaugumu, kas liecina par likviditātes samazināšanos, galvenokārt noteica likviditāti palielinošo faktoru sarukums.

Lielākā ietekme bija euro denominētiem tīrajiem ārējiem aktīviem, kuru atlikums aplūkojamā periodā samazinājās par 54.4 mljrd. euro (līdz vidēji 251.8 mljrd. euro). Salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu saruka arī tīro ārējo aktīvu vidējais apjoms (par 2 mljrd. euro; līdz 635.0 mljrd. euro).

Aplūkojamā periodā nedaudz palielinājās likviditāti samazinošie autonomie faktori, veicinot neto autonomo faktoru pieaugumu. Galveno devumu nodrošināja apgrozībā esošo banknošu apjoms, kas palielinājās par 9.3 mljrd. euro (līdz 1 151.9 mljrd. euro), un citi autonomie faktori, kas pieauga par 5.3 mljrd. euro (līdz 695.6 mljrd. euro). Valdības noguldījumu atlikuma sarukumam par 11.8 mljrd. euro bija pretēja ietekme uz likviditāti samazinošo autonomo faktoru līmeni.

A tabula

Eurosistēmas likviditātes situācija

	2017. gada 1. novembris–2018. gada 30. janvāris		2017. gada 26. jūlijs– 2017. gada 31. oktobris		Astotais rezervju prasību izpildes periods		Septītais rezervju prasību izpildes periods	
Saistības – likviditātes vajadzības (vidējie rādītāji; mljrd. euro)								
Autonomie likviditātes faktori	2 035.9	(+2,8)	2 033.1	2 040.8	(+9.1)	2 031.7	(–15.0)	
Banknotes apgrozībā	1 151.9	(+9.3)	1 142.7	1 158.2	(+11.6)	1 146.6	(+3.8)	
Valdības noguldījumi	188.3	(–11.8)	200.1	188.1	(–0.4)	188.5	(–29.8)	
Citi autonomie faktori	695.6	(+5.3)	690.3	694.5	(–2.1)	696.6	(+11.0)	
Pieprasījuma noguldījumu konti	1 293.7	(+45.7)	1 248.0	1 275.2	(–34.5)	1 309.7	(+56.4)	
Monētārās politikas instrumenti	808.8	(+56.9)	752.0	812.9	(+7.5)	805.4	(+35.0)	
Obligāto rezervju prasības	123.3	(+1.0)	122.2	123.8	(+0.9)	122.9	(+0.6)	
Noguldījumu iespēja uz nakti	685.6	(+55.8)	629.8	689.2	(+6.6)	682.5	(+34.4)	
Likviditāti samazinošās precizējošās operācijas	0.0	(+0.0)	0.0	0.0	(+0.0)	0.0	(+0.0)	
Aktīvi – likviditātes piedāvājums (vidējie rādītāji; mljrd. euro)								
Autonomie likviditātes faktori	886.8	(–56.4)	943.2	843.6	(–80.2)	923.8	(–13.2)	
Tīrie ārējie aktīvi	635.0	(–2.0)	637.0	635.7	(+1.2)	634.5	(–0.5)	
Euro denominētie tīrie aktīvi	251.8	(–54.4)	306.1	207.9	(–81.4)	289.3	(–12.7)	
Monētārās politikas instrumenti	3 128.8	(+160.9)	2 968.0	3 161.9	(+61.4)	3 100.4	(+89.0)	
Atklātā tirgus operācijas	3 128.6	(+160.9)	2 967.7	3 161.7	(+61.5)	3 100.2	(+89.0)	
Izsoļu operācijas	765.2	(–7.8)	773.0	763.5	(–3.1)	766.7	(–5.3)	
GRO	2.9	(–3.2)	6.1	2.9	(–0.1)	3.0	(–3.8)	
ITRO ar termiņu 3 mēneši	7.8	(–0.6)	8.4	7.8	(–0.2)	7.9	(–0.4)	
ITRMO I operācijas	14.9	(–3.7)	18.6	13.4	(–2.7)	16.1	(–1.1)	
ITRMO II operācijas	739.6	(–0.4)	740.0	739.5	(–0.1)	739.7	(–0.1)	
Tiešo darījumu portfeļi	2 363.4	(+168.7)	2 194.7	2 398.2	(+64.6)	2 333.5	(+94.4)	
Pirmā "Nodrošināto obligāciju iegādes programma"	6.1	(–1.1)	7.2	6.1	(–0.0)	6.1	(–0.9)	
Otrā "Nodrošināto obligāciju iegādes programma"	4.8	(–0.1)	4.9	4.7	(–0.0)	4.8	(–0.1)	
Trešā "Nodrošināto obligāciju iegādes programma"	240.5	(+10.7)	229.8	242.5	(+3.6)	238.8	(+6.1)	
"Vērtspapīru tirgu programma"	89.0	(–2.1)	91.1	89.1	(+0.2)	88.9	(–1.6)	
"Ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru iegādes programma"	25.1	(+0.5)	24.6	25.1	(+0.0)	25.1	(+0.5)	
"Valsts sektora aktīvu iegādes programma"	1 867.8	(+141.6)	1 726.2	1 897.3	(+54.7)	1 842.6	(+79.3)	
"Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programma"	130.1	(+19.3)	110.9	133.4	(+6.1)	127.3	(+11.0)	
Aizdevumu iespēja uz nakti	0.2	(–0.0)	0.3	0.2	(–0.1)	0.2	(+0.0)	
Cita ar likviditāti saistīta informācija (vidējie rādītāji; mljrd. euro)								
Kopējās likviditātes vajadzības	1 272.7	(+60.3)	1 212.5	1 321.3	(+90.2)	1 231.1	(–1.2)	
Autonomie faktori ¹	1 149.5	(+59.3)	1 090.2	1 197.6	(+89.3)	1 108.3	(–1.8)	
Likviditātes pārpalikums	1 855.8	(+100.6)	1 755.3	1 840.4	(–28.7)	1 869.1	(+90.2)	
Procentu likmju dinamika (vidējie rādītāji; %)								
GRO	0.00	(+0.00)	0.00	0.00	(+0.00)	0.00	(+0.00)	
Aizdevumu iespēja uz nakti	0.25	(+0.00)	0.25	0.25	(+0.00)	0.25	(+0.00)	
Noguldījumu iespēja	–0.40	(+0.00)	–0.40	–0.40	(+0.00)	–0.40	(+0.00)	
EONIA	–0.351	(+0.006)	–0.357	–0.359	(–0.014)	–0.345	(+0.014)	

Avots: ECB.

Piezīmes. Tā kā visi skaitļi tabulā ir noapaļoti, dažos gadījumos skaitļi, kas norādīts kā pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu, nav šo abu minēto periodu noapaļoto skaitļu starpība (iespējamā atšķirība – 0.1 mljrd. euro).

1) Šī autonomo faktoru kopējā vērtība ietver arī pozīciju "posteņi norēķinu procesā".

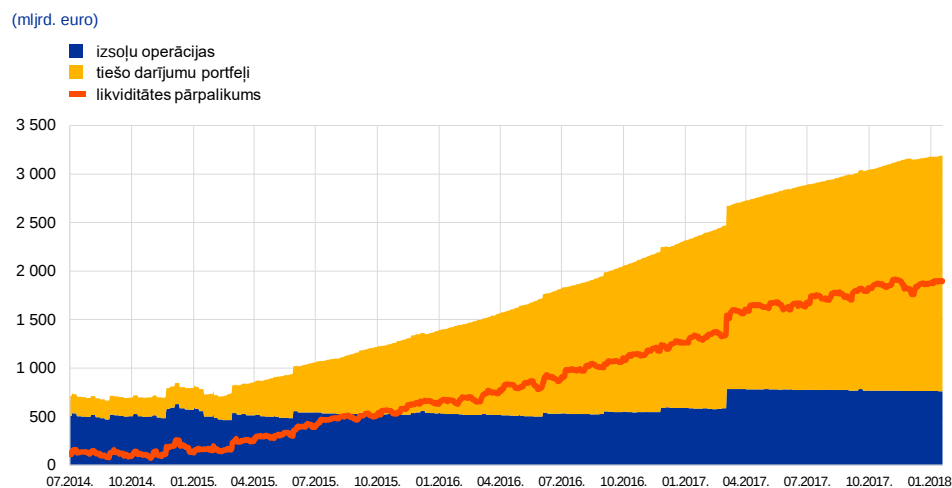
Autonomo faktoru pastāvīgais svārstīgums aplūkojamā periodā joprojām bija augsts un salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu kopumā nemainījās. Šis svārstīgums galvenokārt atspoguļoja valdības noguldījumu atlikuma un euro denominēto tīro aktīvu svārstības.

Ar monetārās politikas instrumentiem nodrošinātā likviditāte

Aplūkojamā periodā vidējais likviditātes apjoms, kas nodrošināts ar atklātā tirgus operācijām (t.i., izsoļu operācijām un AIP iegādēm), pieauga par 160.9 mljrd. euro (līdz 3 128.6 mljrd. euro; sk. A att.). Šo palielinājumu pilnībā nodrošināja AIP, bet izsoļu operāciju pieprasījums vēl nedaudz samazinājās.

A attēls

Atklātā tirgus operāciju un likviditātes pārpalikuma dinamika

Avots: ECB.

Ar izsoļu operācijām nodrošinātais vidējais likviditātes apjoms aplūkojamā periodā nedaudz saruka (par 7.8 mljrd. euro; līdz 765.2 mljrd. euro). Šo samazinājumu pamatā noteica mazāka ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperāciju (ITRMO) atlikuma vidējā summa, tai sarūkot par 4.1 mljrd. euro galvenokārt ar šo operāciju starpniecību aizņemto līdzekļu brīvprātīgas pirmstermiņa atmaksas dēļ. Ar GRO starpniecību nodrošinātās likviditātes vidējais līmenis samazinājās par 3.2 mljrd. euro, bet ar ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām (ITRO) ar termiņu 3 mēneši nodrošinātās likviditātes vidējais apjoms – par 0.6 mljrd. euro.

AIP iegāžu ietekmē ar Eurosistēmas monetārās politikas portfeļu starpniecību nodrošinātās likviditātes apjoms palielinājās par 168.7 mljrd. euro, vidēji sasniedzot 2 363.4 mljrd. euro. "Valsts sektora aktīvu iegādes programmas" (VSAIP), trešās "Nodrošināto obligāciju iegādes programmas", "Ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru iegādes programmas" un "Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programmas" ietvaros nodrošinātais vidējais likviditātes apjoms vidēji pieauga attiecīgi par 141.6 mljrd. euro, 10.7 mljrd. euro, 0.5 mljrd. euro un 19.3 mljrd. euro. Likviditātes samazinājums, ko noteica "Vērtspapīru tirgu programmas" un divu

iepriekšējo "Nodrošināto obligāciju iegādes programmu" ietvaros turēto obligāciju dzēšana, kopumā bija 3.3 mljrd. euro.

Likviditātes pārpalikums

Iepriekš raksturoto norišu dēļ vidējais likviditātes pārpalikums aplūkojamā periodā salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu palielinājās par 100.6 mljrd. euro (līdz 1 855.8 mljrd. euro; sk. A att.). Kā jau minēts, pieaugums lielākoties atspoguļo ar AIP starpniecību nodrošināto likviditāti, kuras mēneša mērķa apjoms līdz 2017. gada decembrim bija 60 mljrd. euro, bet ar 2018. gada janvāri – 30 mljrd. euro. To daļēji kompensēja galvenokārt autonomo faktoru noteikts likviditātes vajadzību palielinājums. Sīkāka aplūkojamā perioda analīze liecina, ka autonomo faktoru kavējošā ietekme uz likviditātes pārpalikuma kāpumu galvenokārt bija vērojama astotajā rezervju prasību izpildes periodā. Proti, astotajā rezervju prasību izpildes periodā likviditātes pārpalikums saruka par 28.7 mljrd. euro, jo ar AIP starpniecību iepludināto likviditāti dzēsa zemāks likviditāti palielinošo faktoru apjoms, un to noteica euro denominēto tīro aktīvu samazinājums vienlaikus ar pieaugušām banku sektora kopējām likviditātes vajadzībām, kuras galvenokārt izraisīja lielāks banknošu pieprasījums. Turpretī septītajā rezervju prasību izpildes periodā likviditātes pārpalikums palielinājās par 90.2 mljrd. euro. To noteica AIP iegādes un neliels likviditāti samazinošo autonomo faktoru sarukums galvenokārt valdības noguldījumu atlikuma samazināšanās ietekmē.

Likviditātes pārpalikuma pieaugums aplūkojamā periodā atbilda pieprasījuma noguldījumu kontu vidējā atlikuma palielinājumam par 45.7 mljrd. euro (līdz 1 293.7 mljrd. euro), vidējam noguldījumu iespējas izmantošanas apjomam pieaugot vēl par 55.8 mljrd. euro (līdz 685.6 mljrd. euro).

Procentu likmju norises

Darījumu uz nakti naudas tirgus procentu likmes joprojām bija tuvu noguldījumu iespējas procentu likmei, bet konkrētu nodrošinājuma grozu procentu likmes nodrošināto darījumu segmentos pat pazeminājās zem šā līmeņa. Beznodrošinājuma darījumu tirgū euro uz nakti izsniegto kredītu vidējās procentu likmes indekss (EONIA) vidēji bija –0.351% (iepriekšējā aplūkojamā periodā – vidēji –0.357%). EONIA svārstījās, sasniedzot augstāko punktu (–0.241%) 2017. gada novembra pēdējā dienā, bet zemāko (–0.370%) – 2018. gada janvāra sākumā.

Nodrošināto darījumu tirgū *repo* darījumu uz nakti vidējās procentu likmes *GC Pooling* tirgus standarta nodrošinājuma grozā un paplašinātajā nodrošinājuma grozā salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu saruka. Standarta nodrošinājuma grozā *repo* darījumu uz nakti vidējā procentu likme bija –0.447%, gada beigās sasniedzot zemāko punktu (–0.756%), bet paplašinātajā nodrošinājuma grozā *repo* darījumu uz nakti vidējā procentu likme bija –0.415%.

2017. gada beigās vērotais *repo* darījumu galveno procentu likmju kritums salīdzinājumā ar 2016. gada beigu sarukumu bija mazāk krass. Tas liecina, ka tirgus dalībnieki ieviesuši efektīvāku nodrošinājuma pārvaldības praksi. Turklāt šāda dinamika norāda arī uz VSAIP vērtspapīru aizdevumu iespējas pozitīvo ietekmi.

4. Jaunākās nepilna laika nodarbinātībā vērojāmās norises

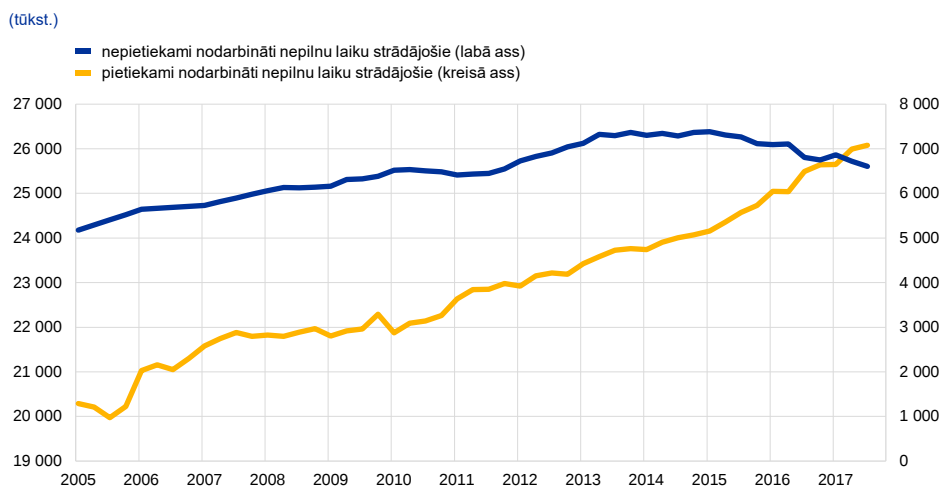
Sagatavojsi Katalina Bodnāre (*Katalin Bodnár*)

Euro zonā arvien vairāk tiek izmantots nepilna laika darbs. Nepilnu laiku strādājošo īpatsvars pašlaik ir aptuveni 22% no kopējā nodarbināto skaita. Nepilna laika darbs veidojis aptuveni ceturtdaļu neto nodarbinātības pieauguma euro zonas darba tirgus atveseļošanās laikā (sākot ar 2013. gada 2. ceturksni). Šajā ielikumā aplūkotas jaunākās norises un abu galveno nepilnu laiku strādājošo grupu (nepietiekami un pietiekami nodarbināti nepilnu laiku strādājošie) iezīmes.

Krīzes laikā nepietiekami nodarbinātu nepilnu laiku strādājošo skaits pieauga, bet pēdējā laikā tas samazinājies. Eiropas Savienības darbaspēka apsekojumā iespējams nodalīt tos nepilnu laiku strādājošos, kuri vēlas strādāt vairāk stundu, un tos, kuri to nevēlas. Pirmo grupu sauc par "nepietiekami nodarbinātajiem".¹³ Lai gan šajā grupā iekļautie cilvēki ir nodarbināti, viņus parasti uzskata par daļējiem bezdarbniekiem vai par nepilnīgi nodarbinātiem, jo stundu skaits, ko viņi vēlētos strādāt, pārsniedz darba devēju pieprasīto stundu skaitu. Nepietiekama nodarbinātība euro zonā palielinājās gan Lielās recesijas pirmajā posmā, gan pēc valsts parāda krīzes. Pēdējā laikā tā samazinājusies, bet joprojām pārsniedz pirms krīzes sasniegto līmeni (A att.). Šis cikliskums līdzīgs bezdarba cikliskumam.

A attēls

Nepietiekami un pietiekami nodarbinātu nepilnu laiku strādājošo skaits euro zonā

Avoti: Eurostat un ECB speciālistu aprēķini.

Piezīmes. Koriģēti atbilstoši laikrindu metodoloģisko pārmaiņu aplēstajai ietekmei. Datu par 2005.–2008. gadu pamatā ir ECB speciālistu aplēses.

Gan krīzes, gan atveseļošanās laikā pietiekamas nodarbinātības nepilna laika darbs palielinājās. Otrajā grupā ietilpst tie nepilnu laiku strādājošie, kuri nevēlas

¹³ Sk. *Underemployment and potential additional labour force statistics* Eurostat lapā *Statistics Explained*. Nelabprātīga nepilna laika nodarbinātība ir jēdziens, kas līdzīgs nepietiekamai nodarbinātībai (kaut gan ir dažas atšķirības): nelabprātīgi izvēlēti nepilnu laiku strādājošie ir darbinieki, kuri, nespējot atrast pilna laika darbu, izvēlas nepilna laika darbu. Sk. arī Eurostat lapu *EU labour force survey – methodology*.

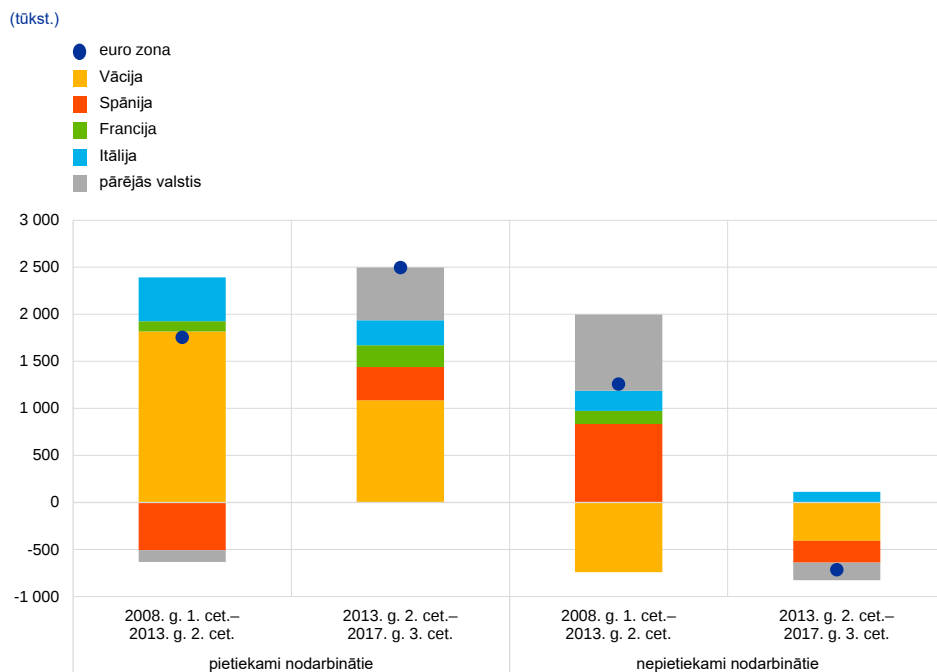
strādāt vairāk stundu un parasti strādā nepilnu darba laiku ģimenes, veselības vai citu iemeslu dēļ (piemēram, studiju dēļ). Šajā grupā ietverta lielākā nepilnu laiku strādājošo daļa – četri no pieciem euro zonas nepilnu laiku strādājošajiem ir apmierināti ar stundu skaitu, kas viņiem jānostrādā. Pēdējos gados nekas neliecina par šīs nepilna laika nodarbinātības kategorijas cikliskumu. Gluži pretēji, šī kategorija gan krīzes, gan atveseļošanās laikā strauji augusi (A att.). Tas liecina, ka šo nepilna laika nodarbinātības kategoriju galvenokārt ietekmē strukturāli faktori.

Pietiekami nodarbinātu nepilnu laiku strādājošo skaits pieaudzis galvenokārt Vācijā, savukārt Spānijas devums pārmaiņās nepietiekamas nodarbinātības jomā euro zonā ir vislielākais (sk. B att.). Vācijā – vienā no četrām lielākajām euro zonas valstīm – nepilna laika darba īpatsvars kopējā nodarbinātībā ir visaugstākais. Šī ir arī valsts, kurā to nepilnu laiku strādājošo īpatsvars, kuri ir apmierināti ar stundu skaitu, kas viņiem jānostrādā, ir visaugstākais. Šajā valstī arī nesenā nepilna laika nodarbinātības palielināšanās netiek saistīta ar nepietiekamu nodarbinātību. Turpretī Spānijā un Itālijā krīzes laikā bija vērojams īpaši straujš nepietiekamas nodarbinātības kāpums. Spānijā nepietiekami nodarbinātu strādājošo grupa veidojās no bezdarbniekiem, pilnu laiku nodarbinātajiem un pietiekami nodarbinātajiem nepilna laika strādājošajiem.¹⁴ Iespējams, ka būtiskā nepietiekamas nodarbinātības palielināšanās krīzes laikā atspoguļo pārmaiņas nepilna darba laika regulējumā, kā arī krīzes ietekmi uz ienākumiem un turību lejupslīdes periodā, tādējādi palielinot darbaspēka piedāvājumu stundu skaita ziņā. Itālijā nepietiekamu nodarbinātību, iespējams, ietekmēja valdības veiktie uz stundu skaita samazināšanu vērstie pasākumi. Neraugoties uz pēdējā laikā vērojamo nepietiekamas nodarbinātības samazināšanos gan Itālijā, gan Spānijā, tā joprojām pārsniedz līmeni, kāds bija pirms krīzes, savukārt Vācijā tā ir daudz zemāka nekā pirms krīzes.

¹⁴ Sk. arī Banco de España 2017. gada *Economic Bulletin* Nr. 2 ielikumu *Alternative measures of unemployment for the Spanish Economy*.

B attēls

Nepietiekami un pietiekami nodarbinātu nepilnu laiku strādājošo skaita pārmaiņas euro zonā krīzes un atveseļošanās laikā valstu dalījumā

Avoti: Eurostat un ECB speciālistu aprēķini.
Piezīme: Koriģēti atbilstoši datu laikrindu metodoloģisko pārmaiņu aplēstajai ietekmei.

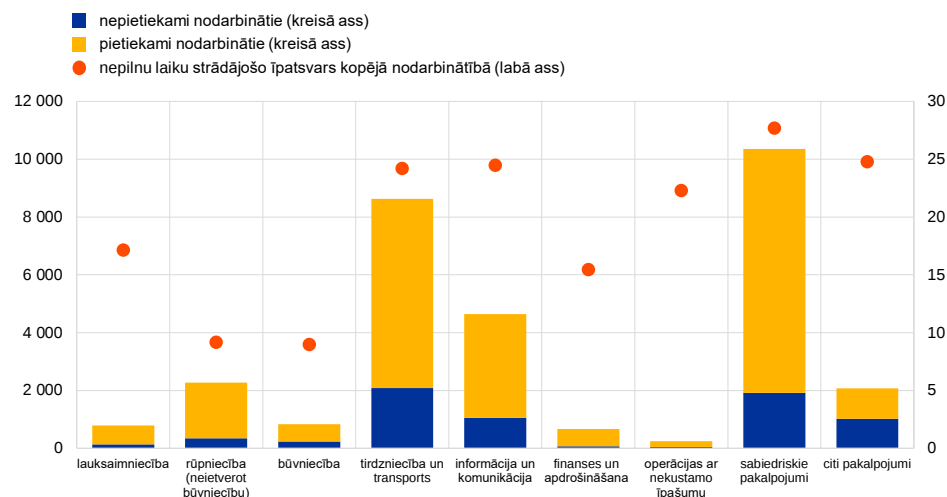
Abas nepilna laika darbinieku kategorijas vairāk izplatītas pakalpojumu nozarēs un sieviešu vidū.

Euro zonā nepilnu laiku strādājošie koncentrēti trijās nozarēs: 1) sabiedrisko pakalpojumu nozarē, 2) tirdzniecības, transporta, izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu nozarē un 3) informācijas un komunikācijas nozarē. Tādējādi šajās nozarēs koncentrētas arī abas nepilna laika darba kategorijas (C att.). Attiecībā uz personiskām iezīmēm visdarbspējīgākā vecuma un vecākas sievietes veido lielāko daļu nepilnu laiku strādājošo (sk. D att.). Nepilna laika darba dalījums starp nepietiekamas un pietiekamas nodarbinātības nepilna laika darbu nedaudz atšķiras nozaru un personisko iezīmju dalījumā. Vislielākais nepietiekami nodarbināto nepilnu laiku strādājošo īpatsvars kopējā nepilna laika nodarbinātībā vērojams citās pakalpojumu jomās, t.sk. mākslā, izklaidē un atpūtā, citos pakalpojumos un mājsaimniecību un ārpusteritoriālu organizāciju un iestāžu darbībās, kā arī būvniecības, tirdzniecības un transporta un informācijas un komunikācijas nozarē. Nepietiekamas nodarbinātības nepilna laika darbs plaši izplatīts arī visdarbspējīgākā vecuma vīriešu un jauniešu vidū. Visbeidzot, nepietiekami nodarbināti nepilnu laiku strādājošie salīdzinājumā ar pietiekami nodarbinātiem nepilnu laiku strādājošajiem strādā nedaudz mazāk stundu.

C attēls

Nepietiekami un pietiekami nodarbinātu nepilnu laiku strādājošo skaits un nepilnu laiku strādājošo īpatsvars kopējā nodarbinātībā euro zonā 2016. gadā nozaru dalījumā

(kreisā ass: tūkst.; labā ass: %)

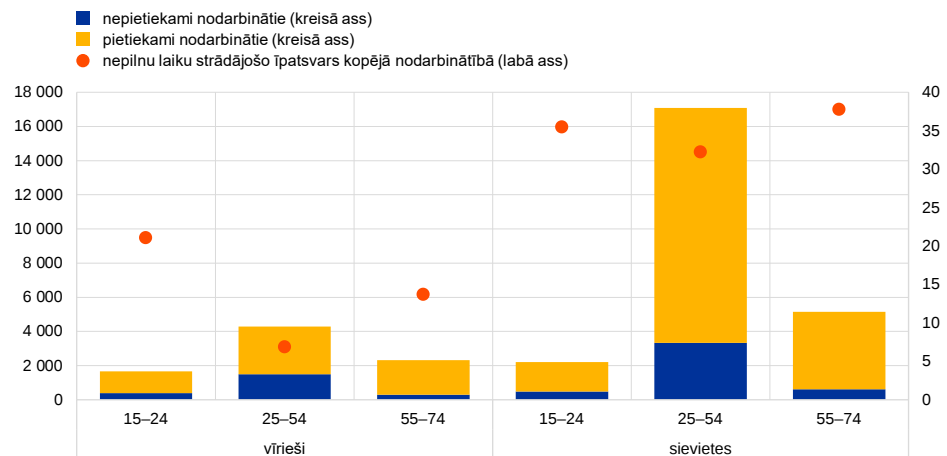

Avoti: Eurostat un ECB speciālistu aprēķini.

D attēls

Nepietiekami un pietiekami nodarbinātu nepilnu laiku strādājošo skaits un nepilnu laiku strādājošo īpatsvars kopējā nodarbinātībā euro zonā 2017. gada 3. ceturksnī dzimuma un vecuma dalījumā

(kreisā ass: tūkst.; labā ass: %)

Avoti: Eurostat un ECB speciālistu aprēķini.

Tas, cik lielā mērā nepietiekami nodarbināti nepilna laika darbinieki atspoguļo nestabilu darbu un/vai neizmantotu tautsaimniecības jaudu, joprojām ir svarīgs jautājums. Empīriskajā literatūrā parasti secināts, ka nepietiekami nodarbinātiem nepilnu laiku strādājošajiem salīdzinājumā ar pietiekami nodarbinātiem nepilnu laiku strādājošajiem bieži vien ir mazāka nodarbinātības

drošība un apmierinātība ar darbu¹⁵, kā arī zemākas algas¹⁶. Tādējādi nepietiekamas nodarbinātības nepilna laika darbu dažos gadījumos var uzskatīt par nestabilu. Tomēr tas, cik lielā mērā nepietiekami nodarbinātie nepilnu laiku strādājošie faktiski pieejami ilgāku stundu darbam, lai šādus darbiniekus varētu uzskatīt par nepietiekami izmantotu darbaspēku, arī ir atvērts jautājums.¹⁷ Vienlaikus pietiekamas nodarbinātības nepilna laika darbu var uzskatīt par iespēju daudziem iekļūt darba tirgū vai palikt tajā un bieži var radīt apmierinātību ar darbu.¹⁸ Mazāk ticams, ka šajā kategorijā ietilpstošie nepilnu laiku strādājošie liecina par neizmantotu jaudu vai nestabilu darbu. Tas viss nozīmē, ka neseno nepietiekamas nodarbinātības nepilna laika darba samazināšanos un pastāvīgo pietiekamas nodarbinātības nepilna laika darba pieaugumu var uzskatīt par vispārējas labklājības veicinātājiem.

¹⁵ Sk., piemēram, Vaalavuo, M. [Part-time work: A divided Europe](#), *Evidence in focus*, European Commission, 2016; un Kauhanen, M. and Nätti, J. [Involuntary temporary and part-time work, job quality and well-being at work](#), Working Papers, No. 272, Labour Institute for Economic Research, Helsinki, 2011.

¹⁶ Veliziotis, M., Matsaganis, M. and Karakitsios, A. *Involuntary part-time employment: perspectives from two European labour markets*, Working Papers, No. 15/02, ImPROvE, January 2015.

¹⁷ Sk., piemēram, Weale, M. [Slack and the labour market](#), runa Thames Valley Chamber of Commerce 2014. gada 20. martā.

¹⁸ Gallie, D. et al. Quality of work and job satisfaction: comparing female part-time work in four European countries, *International Review of Sociology*, vol. 26, No. 3, 2016, pp. 457–481.

5. Euro zonas IKP provizoriskās ātrās aplēses ticamība

Sagatavojuši Magnuss Forsels (*Magnus Forsells*) un Stanimira Kosekova (*Stanimira Kosekova*)

Laikus sniegtiem un ticamiem statistiskajiem datiem ir būtiska nozīme tautsaimniecības analīzes veikšanā.

Šajā ielikumā aplūkota un izvērtēta 2016. gada sākumā ieviestās Eurostat veiktās euro zonas IKP ceturkšņa izaugsmes provizoriskās ātrās aplēses ticamība. Euro zonas vienotā monetārā politika atkarīga no laikus sagatavotiem, uzticamiem un salīdzināmiem rādītājiem, kuri precīzi atspoguļo tautsaimniecības norises. Šajā ziņā nacionālie konti sniedz vispusīgu un konsekvētu priekšstatu par situāciju tautsaimniecībā, tādējādi kļūstot par monetārās politikas analīzes pamatu. Tāpēc IKP provizoriskās ātrās aplēses ieviešana vērtējama pozitīvi, jo tā apliecina nemītīgus centienus uzlabot Eiropas statistikas vidi. Tomēr svarīgi, lai statistisko datu iesniegšanas savlaicīguma nodrošināšanas dēļ nezustu to ticamība, kas šeit definēta kā sākotnējās aplēses atbilstība turpmākajām aplēsēm. Informācija par datu ticamību var palīdzēt interpretēt sākotnējās aplēses attiecībā uz nenoteiktību, kas saistīta ar datu publiskojumiem, vai palīdzēt noteikt turpmāko korekciju virzienu. Ja ekonomikas rādītāji sniedz maldinošus signālus par tautsaimniecības norisēm, kas vēlāk tiek koriģēti, pārskatot rādītājus, tas var nelabvēlīgi ietekmēt tautsaimniecības analīzi.

Provizoriskās ātrās aplēses ieviešana katra pārskata perioda pirmo euro zonas IKP datu publiskojumu paātrināja aptuveni par 15 dienām, sākotnējās aplēses sagatavojot 30 dienu (nevis 45 dienas) pēc pārskata ceturkšņa beigām.

Eurostat sadarbībā ar ES dalībvalstīm euro zonas un ES IKP provizorisko ātro aplēsi ieviesa 2016. gada 29. aprīlī pēc priekšizpētes veikšanas.¹⁹ Lielākajā daļā valstu aplēses $t + 30$ periodā galvenokārt balstītas uz tām pašām metodēm, kas izmantotas $t + 45$ perioda gadījumā. Tomēr ierobežotas datu avotu pieejamības ietekmē ceturkšņa trešā mēneša datus parasti aplēš vai daļēji aplēš, piemērojot statistikas modelēšanas metodes, kurās izmanto pieejamo mēneša informāciju (piemēram, īstermiņa statistiku, uzņēmumu aptaujas, cenu statistiku un ievaddatu provizoriskās aplēses).²⁰ Euro zonas provizoriskā ātrā aplēse balstīta uz 1) sešu valstu (Beļģijas, Spānijas, Francijas, Latvijas, Lietuvas un Austrijas, kuras veido aptuveni 40% no euro zonas IKP) nacionālajām aplēsēm, kuras publiski pieejamas $t + 30$ periodā, un 2) pārējo valstu nacionālajām aplēsēm, kuras tiek konfidenciali iesniegtas Eurostat šo Eiropas kopsavilkuma rādītāju aprēķināšanai. Četras euro zonas valstis (Īrija, Luksemburga, Malta un Slovēnija, kuras veido gandrīz 4% no euro zonas IKP) nesagatavo aplēses $t + 30$ vai $t + 45$ periodā. Tās savus nacionālos kontus publicē 60 vai vairāk dienu pēc pārskata ceturkšņa beigām. Datu par šīm valstīm iekļaušana vēlākā posmā un to valstu, kuras jau iesniegušas provizoriskas nacionālās aplēses,

¹⁹ Sk. arī [Eurostat interneta vietni](#) un ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 4 ielikumu "Euro zonas ceturkšņa IKP ātro aplēšu savlaicīguma uzlabošanās: pirmie novērojumi".

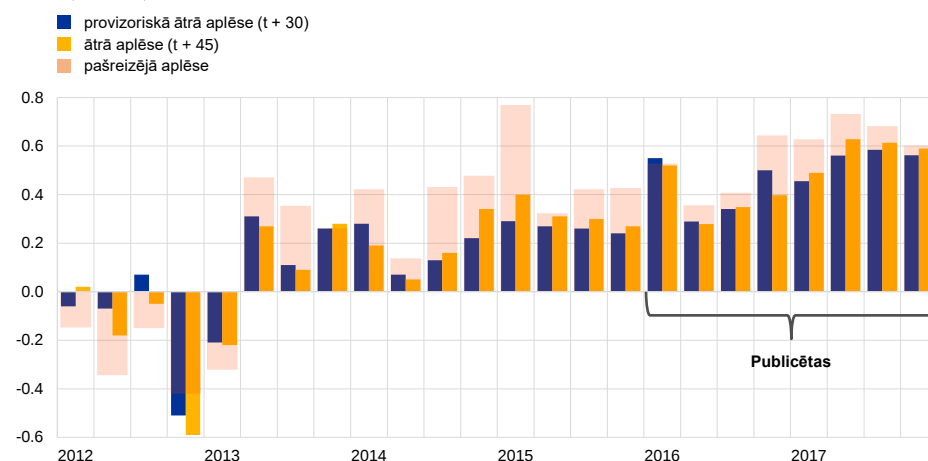
²⁰ Precīzas aplēšu metodes dažādās valstīs atšķiras, bet tās var ietvert autoregresīvus sadalītās nobīdes modeļus, dinamisko faktoru modeļus, datu disagregāšanu īsāka laika intervālos, prognozēšanas modeļus un daudzdimensiju modeļus, kā redzams Eurostat publikācijās *Euro area and European Union GDP flash estimates at t+30* un *Overview of GDP flash estimation methods*.

koriģētu datu ietveršana var ietekmēt pārskata ceturkšņa galīgo aplēsi, ko var nākties pārskatīt. Pārskatīšana var atspoguļot arī pārmaiņas euro zonas sastāvā un/vai metodoloģiskus uzlabojumus (piemēram, pāreju uz Eiropas Nacionālo un reģionālo kontu sistēmu (EKS 2010) 2014. gada septembrī).

A attēls

Euro zonas IKP aplēses

(ceturkšņa pārmaiņas, %)

Avots: Eurostat.

Piezīmes. Eurostat pirmā provizoriskā ātrā aplēse publicēta 2016. gada 29. aprīlī par 2016. gada 1. ceturksni. Agrāku periodu provizorisko ātro aplēšu avots ir Eurostat publikācija *Euro area and European Union GDP flash estimates at 30 days*. Šīs analīzes veikšanai izmantotas aplēses līdz diviem cipariem aiz komata. "Pašreizējā aplēse" apzīmē visjaunākos ECB Statistisko datu noliktavā 2018. gada 7. martā pieejamos datus. Ātrās aplēses balstītas uz euro zonas sastāvu attiecīgajā laikposmā, savukārt pašreizējās aplēses pamatā ir esošais euro zonas dalībvalstu skaits.

Provizoriskā ātrā aplēse (t + 30) salīdzinājumā ar ātro aplēsi (t + 45) uzrādījusi labus rezultātus.

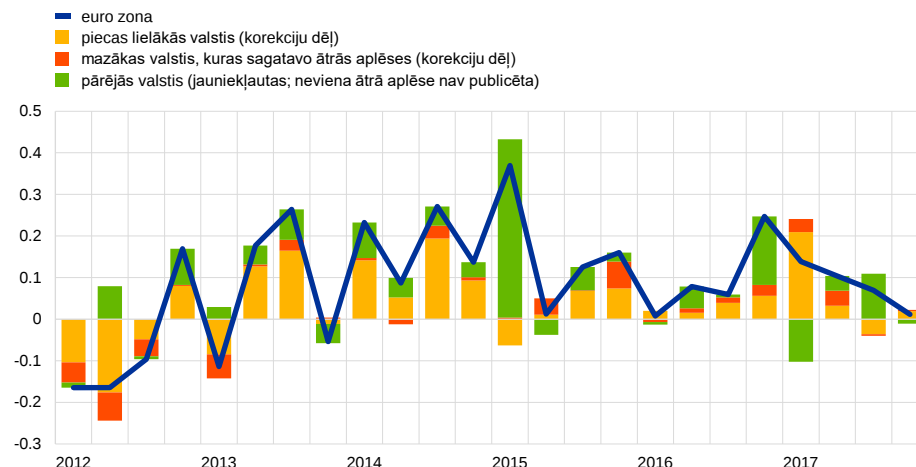
Laikposmā no 2012. gada 1. ceturkšņa līdz 2017. gada 4. ceturksnim vidēji nav atšķirības starp provizorisko ātro aplēsi un ātro aplēsi (sk. A att.). Turklāt, pat pievēršoties atsevišķiem ceturkšņiem, nav īpaši lielu abu aplēšu atšķirību. Tas liecina, ka, neraugoties uz agrāku publiskošanas datumu, pirmās aplēses ticamība saglabājusies. Galu galā, protams, provizoriskā ātrā aplēse un ātrā aplēse jāsalīdzina ar jaunākajiem pieejamiem IKP datiem. Šajā ziņā abas aplēses uzrāda vienlīdz labus rezultātus (abu aplēšu rādītāji vidēji par 0.1 procentu punktu mazāki nekā jaunākie pieejamie dati). Kā jau bija gaidāms, šo pārskatīšanu galvenokārt noteikušas piecas lielākās valstis, ņemot vērā, ka to devums euro zonas IKP ir vairāk nekā 80% (sk. B att.). Tomēr arī mazākām valstīm šajā ziņā ir noteikta nozīme, ko nosaka vai nu 1) šo valstu ātro aplēšu korekcijas, vai 2) tas, ka valstis, kuras nesagatavo nekādus datus 60 vai vairāk dienu pēc pārskata ceturkšņa beigām, tiek iekļautas euro zonas kopējā rādītājā. Patiesi, pārskatot euro zonas datus, četrus mazākos valstis, kuras nesagatavo aplēses t + 30 vai t + 45 periodā, devums korekcijā ir diezgan liels, īpaši 2015. gada 1. ceturksnī, 2016. gada 4. ceturksnī un 2017. gada 3. ceturksnī.²¹

²¹ Šajos ceturkšņos veiktās pārskatīšanas galvenokārt noteica Īrijas datu iekļaušana euro zonas kopējā rādītājā. Ļoti nozīmīgā daudznacionālo uzņēmumu loma Īrijā un to intelektuālā īpašuma produktu (nemateriālo aktīvu) turējumu reģistrācijas veids pēdējos gados palielinājis IKP pieauguma tempa svārstīgumu.

B attēls

Devums starpībā starp ātro aplēsi t + 45 periodā un jaunākajiem pieejamiem datiem

(procentu punktos)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīme. IKP izteiksmē piecas lielākās valstis ir Vācija, Spānija, Francija, Itālija un Nīderlande.

Euro zonas statistika gadu gaitā uzlabojusies, tomēr joprojām ir daudz risināmu uzdevumu.

IKP provizoriskās ātrās aplēses t + 30 periodā ieviešana ir viens no nozīmīgākajiem pēdējos gados veiktajiem nacionālo kontu uzlabojumiem, paātrinot pirmās aplēses veikšanu, nezaudējot tās ticamību. Šādas aplēses ECB regulāri izvēlas analīzes veikšanai un makroekonomisko iespēju aplēšu sagatavošanai, izmantojot uzlaboto datu sagatavošanas savlaicīgumu. Gaidāms, ka pārējās euro zonas valstis IKP provizoriskās ātrās aplēses sāks publicēt nākamajos gados,²² bet valstīm, kuras publicē nacionālās aplēses vai detalizētus izdevumu dalījumus t + 30 periodā, īstermiņā, iespējams, nebūs pietiekami daudz datu makroekonomisko norišu vispusīgākai analīzei euro zonas līmenī tik drīz pēc pārskata ceturkšņa beigām. Turklāt tautsaimniecības statistika, ko izmanto kopā ar provizoriskajām ātrajām aplēsēm, euro zonā salīdzinājumā ar vairākām atsevišķām euro zonas valstīm un lielākajām ārpus euro zonas esošajām tirdzniecības partnervalstīm (piemēram, ASV) joprojām ir nepilnīgāka un ne tik savlaicīga. Tāpēc svarīgi turpināt attiecīgās euro zonas un valsts līmeņa statistikas pilnveidošanu un attiecīgi izvirzīt to par prioritāti. Ne mazāk svarīgi ir paaugstināt provizorisko ātro aplēšu sagatavošanai izmantoto ievaddatu (piemēram, īstermiņa statistisko datu par pakalpojumiem) kvalitāti²³. Šie uzlabojumi galu galā palielinās provizorisko ātro aplēšu ticamību un darīs tās lietderīgākas, tādējādi veicinot detalizētāku tautsaimniecības analīzi.

²² Saskaņā ar [Istat's release calendar](#) Itālija 2018. gada 2. maijā publicēs savu pirmo IKP provizorisko ātro aplēsi.

²³ Sk. arī [ECB atzinumu](#) par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Eiropas uzņēmējdarbības statistiku, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 184/2005 un atceļ 10 tiesību aktus uzņēmējdarbības statistikas jomā (CON/2018/1), 2018. gada 2. janvāris.

6. Sezonalitātes un izņēmumu nozīme SPCI inflācijā (neietverot pārtiku un enerģiju)

Sagatavojuši Elīza Lisa (*Eliza Lis*) un Mario Porkedu (*Mario Porqueddu*)

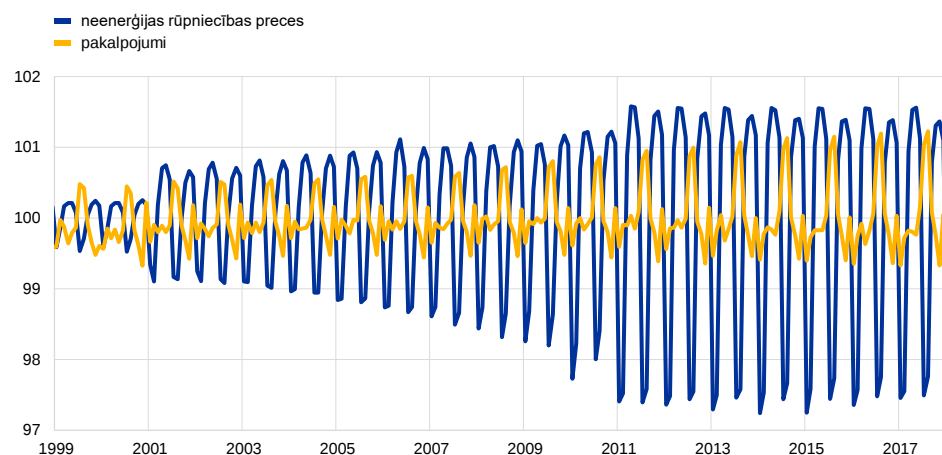
Pamatinflācijas rādītāji sniedz iespēju aplūkot cenu attīstību, neņemot vērā īstermiņa cenu svārstīgumu. To var panākt, piemēram, neietverot SPCI ļoti svārstīgos pārtikas un enerģijas komponentus. Tomēr arī SPCI inflāciju (neietverot pārtiku un enerģiju) var ietekmēt īstermiņa svārstīgums. Šajā ielikumā aplūkoti divi iespējamie šādu svārstību iemesli – sezonalitātes pārmaiņas un idiosinkrātiskās cenu pārmaiņas (izlecošās vērtības; tālāk tekstā – izņēmumi) – un novērtēts, kādā mērā ar tiem var izskaidrot euro zonas SPCI inflācijas (neietverot pārtiku un enerģiju) neseno īstermiņa svārstīgumu.

Sezonālās svārstības euro zonas SPCI (neietverot pārtiku un enerģiju) laika gaitā kļuvušas spēcīgākas. Sezonālās svārstības pašas par sevi neietekmē gada inflāciju, bet sezonālā faktora pārmaiņas gan to ietekmē. Būtiska sezonalitātes pieauguma daļa rodas metodoloģisku pārmaiņu dēļ, lai gan daļa no tā, šķiet, atspoguļo vispārīgāku attīstību.²⁴ Augošā sezonalitātes ietekme redzama gan neenerģijas rūpniecības preču SPCI, gan pakalpojumu SPCI (sk. A att.).

A attēls

Euro zonas neenerģijas rūpniecības preču un pakalpojumu SPCI sezonālais faktors

(indekss: sezonalitātei nav ietekmes uz SPCI = 100)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīme. Sezonalitātes faktoru aprēķina kā sezonāli neizlīdzināto datu laikrindu un sezonāli izlīdzināto datu laikrindu attiecību. Ja skaitlis ir lielāks (mazāks) par 100, sezonalitāte pozitīvi (negatīvi) ietekmē euro zonas neenerģijas rūpniecības preču SPCI un pakalpojumu SPCI.

Sezonalitātes ietekme uz neenerģijas rūpniecības preču SPCI un pakalpojumu SPCI galvenokārt saistīta ar apģērba cenām un ar ceļošanu saistīto

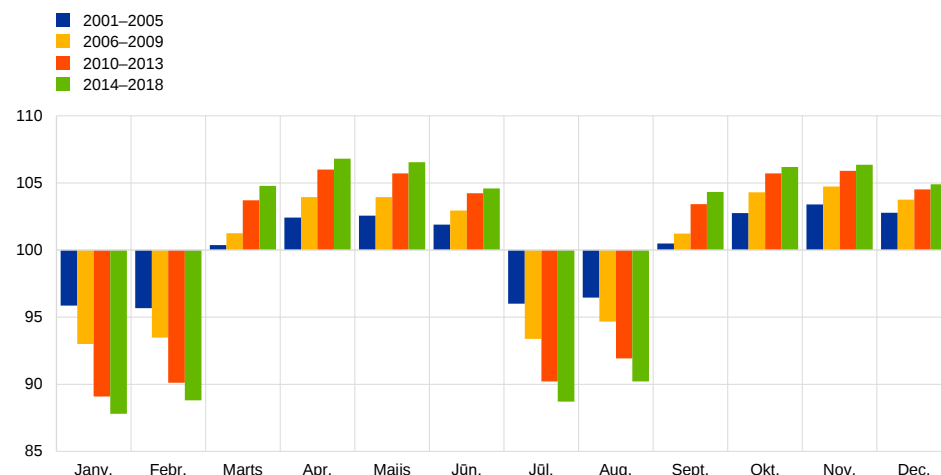
²⁴ Termina "sezonalitāte" definīciju sk. ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 3 ielikumā *Harmonised Index of Consumer Prices – Easter effects and improved seasonal adjustment* ("Saskaņotais patēriņa cenu indekss – Lieldienu ietekme un precīzākas sezonālās korekcijas").

pakalpojumu cenām. Apģērba sezonas izpārdošanas parasti notiek ziemas mēnešos (janvārī un februārī) un vasaras mēnešos (jūlijā un augustā; sk. B att.).²⁵ Ja izpārdošanas periods sākas agrāk (vēlāk), cenu pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi var būt lielākas (mazākas) nekā iepriekšējā gadā, un tādējādi veidojas nozīmīgs īslaicīgs gada inflācijas kritums (kāpums). Sezonālītātes ietekme uz apģērba cenām kopš 2001. gada būtiski palielinājusies, un to lielā mērā noteikusi uzlabota cenu datu vākšanas prakse, labākas datu, kas atspoguļo ziemas un vasaras apģērba cenu pārmaiņas, vākšanas metodes un 2010. gadā ieviestais sezonālu produktu datu apstrādes regulējums.²⁶ Ar ceļošanu saistīto pakalpojumu (piemēram, komplekso tūrisma braucienu, izmitināšanas pakalpojumu un gaisa transporta) cenu sezonālītāte norāda uz spēcīgām cenu pārmaiņām galvenokārt vasaras un ziemas mēnešos (sk. C att.).²⁷ Ņemot vērā samērā lielo apģērba un ar ceļošanu saistīto pakalpojumu cenu īpatsvaru SPCI (neietverot pārtiku un enerģiju; aptuveni 12%), novirzes no ierastās sezonālās tendences var būtiski ietekmēt gada inflāciju.

B attēls

Euro zonas apģērba SPCI sezonālais faktors

(indekss: sezonālītātei nav ietekmes uz SPCI = 100; vidējie rādītāji)

Avoti: Eurostat un ECB speciālistu aprēķini.

Piezīmes. Attiecībā uz apģērba cenām norādīta atsauce uz SPCI apģērba cenu indeksu. Periods no 2014. gada līdz 2018. gadam ietver datus līdz 2018. gada janvārim (ieskaitot). Sezonālītātes faktoru aprēķina kā sezonāli neizlīdzināto datu laikrindu un sezonāli izlīdzināto datu laikrindu attiecību. Datu laikrindu sezonālai izlīdzināšanai autori izmanto *X12-regArima* procedūru.

²⁵ Itālijas un Spānijas apģērba cenas rada būtisku sezonālu ietekmi, savukārt Vācijas un Francijas sezonālā tendence ir vājāka.

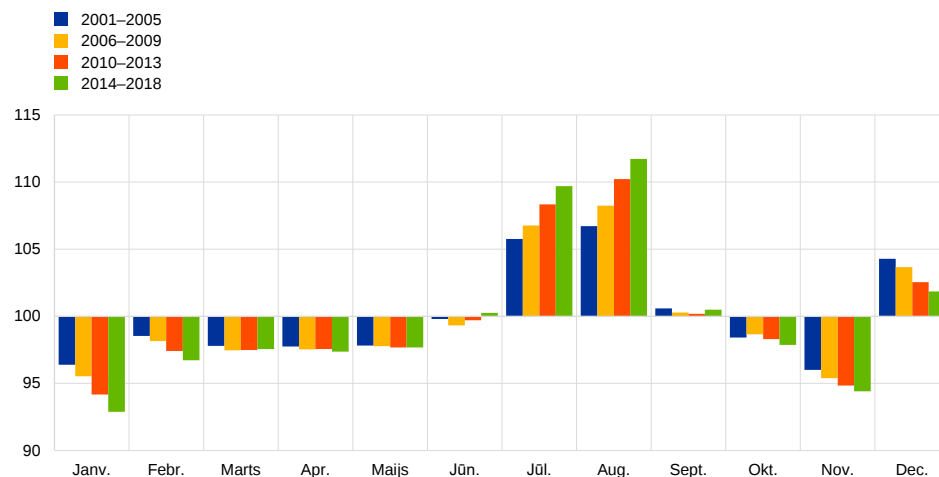
²⁶ Sk. ECB 2011. gada aprīļa "Mēneša Biļetena" ielikumu *Methodological changes in the compilation of the HICP and their impact on recent data* ("SPCI aprēķināšanas metodoloģiskās pārmaiņas un to ietekme uz jaunākajiem datiem").

²⁷ Runājot par pakalpojumiem, kas saistīti ar ceļošanu, sezonālītāte ir spēcīgākā Francijā vasaras mēnešos un Vācijā visu gadu. Vācijas gadījumā sezonālītāte galvenokārt atspoguļo noteiktu sezonālu tendenci saistībā ar kompleksajiem tūrisma braucieniem. Vasaras atvaļinājumu precīzais laiks katru gadu var mainīties. Saskaņā ar definīciju sezonālais faktors varētu neatspoguļot šo pārmaiņu ietekmi.

C attēls

Euro zonas ar ceļošanu saistīto komponentu SPCI sezonālais faktors

(indekss: sezonālītai nav ietekmes uz SPCI = 100; vidējie rādītāji)

Avoti: Eurostat un ECB speciālistu aprēķini.

Piezīmes. Ar ceļošanu saistītie komponenti ietver kompleksos tūrisma braucienus, izmitināšanas pakalpojumus un gaisa transportu. Periods no 2014. gada līdz 2018. gadam ietver datus līdz 2018. gada janvārim (ieskaitot). Sezonālītes faktoru aprēķina kā sezonāli neizlīdzināto datu laikrindu un sezonāli izlīdzināto datu laikrindu attiecību. Datu laikrindu sezonāli izlīdzināšanai autori izmanto *X12-regArima* procedūru.

SPCI inflācijas (neietverot pārtiku un enerģiju) tendenci ietekmē arī izņēmumi.

Izņēmumus var definēt kā neparastas cenu pārmaiņas, kas statistiski ir būtiski lielākas vai mazākas par attiecīgā mēneša vidējām pārmaiņām (ņemot vērā sezonālo un kalendāro ietekmi) un parasti saistītas ar konkrētiem notikumiem.²⁸ Šādas pārmaiņas labi ilustrē, piemēram, PVN likmes maiņa vai kāds administratīvs pasākums, arī organizēti starptautiski pasākumi, piemēram, pasaules izstādes (*Expo*) vai Olimpiskās spēles. D attēlā parādīts šādi definētu izņēmumu ietekmes sadalījums.²⁹ Izņēmumu devums SPCI inflācijā (neietverot pārtiku un enerģiju) 2017. gadā bija aptuveni –0.1 procentu punkts (lielākais neto negatīvais devums 2001.–2017. gadā). To noteica sociālās apdrošināšanas iemaksu samazināšana Vācijā 2017. gada janvārī, atbrīvojuma no studiju maksas piemērošanas paplašināšana Itālijā 2017. gada oktobrī un transporta apdrošināšanas prēmiju samazināšana Vācijā 2017. gada oktobrī.

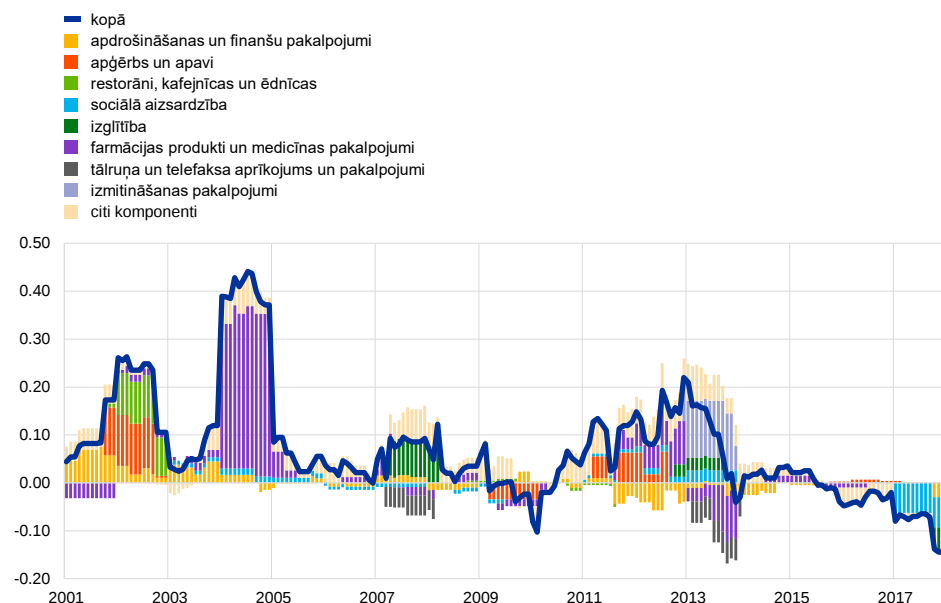
²⁸ Šajā ielikumā izņēmumi konstatēti, piemērojot autoregresīvu integrēta mainīgā slīdošā vidējā (ARIMA) modeļus (saskaņā ar *X13-regArima*). Parādīti vienīgi tie izņēmumi, kas ietekmē līmeņa pārmaiņas, jo jebkādi identificēti papildu izņēmumi, iespējams, pietiekami neatšķirtos no sezonālītes pārmaiņām. Attiecībā uz nesezonāliem komponentiem izņēmumi identificēti kā mēneša pārmaiņas, kas atšķiras no vidējā rādītāja par trijām standartnovirzēm (tuvu *regArima* procedūrā piemērotajai kritiskajai vērtībai).

²⁹ Izņēmumus identificē atsevišķi katram no euro zonas SPCI (neietverot pārtiku un enerģiju) 72 komponentiem. Šo izņēmumu apkopošanas metode var atšķirties no tās, ko piemēro euro zonas SPCI (neietverot pārtiku un enerģiju) ECB sezonāli un ar kalendāro ietekmi izlīdzinātajiem datiem un pakalpojumu un neenerģijas rūpniecības preču komponentiem. Tas saistīts ar lielāku iespēju, ka izņēmumi varētu rasties vairāk sadalītā cenu līmenī.

D attēls

Izņēmumu devums SPCI gada inflācijā (neietverot pārtiku un enerģiju)

(procentu punktos)

Avoti: Eurostat un ECB speciālistu aprēķini.

Izņēmumu ietekme uz gada inflāciju parasti ir īslaicīga. Neparastu cenu pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi ietekmē inflāciju vienu gadu, ja vien šī ietekme samērā ātri neizzūd nākamā(-o) mēneša(-u) laikā, kas savukārt varētu liecināt par cita rakstura izņēmumiem. Piemēram, ļoti silta ziema bez sniega slēpošanas kūrortu reģionos nozīmē mazāku izmitināšanas pakalpojumu pieprasījumu un zemāku cenu kāpumu salīdzinājumā ar parasto situāciju. Tomēr lielākā daļa D attēlā atspoguļoto komponentu cenu, īpaši administratīvi regulējamās cenas, parasti tiek pārrēķinātas reti, tādējādi ar izņēmumiem saistītās cenu pārmaiņas lielākoties rada pastāvīgu cenu līmeņa pārbīdi, kuras ietekme uz inflāciju izzūd tikai pēc viena gada.

Lielāka sezonālitate un izņēmumi palielina negaidītu inflācijas tendenču iespējamību. Neparastu sezonālo tendenču pārmaiņu un izņēmumu konstatēšana un novērtēšana ir būtiska īstermiņa prognozēšanas sastāvdaļa, lai nošķirtu īslaicīgus šokus no cikliskām svārstībām un vidēja termiņa un ilgtermiņa tendencēm. Ņemot vērā izņēmumu neparedzamo un vienreizējo raksturu, realitātē tos bieži mehāniski ietver aktualizētajā īstermiņa inflācijas prognozē, nākamo mēnešu tendences prognozi salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnešu prognozi saglabājot nemainīgu. Šādi iespējams neievērot, ka izņēmums varētu būt pirmais tendences maiņas posms vai to varētu ātri kompensēt pretēja rakstura dinamika.

7. Fiskālās politikas nostāja agrāko kāpuma periodu laikā

Sagatavojušas Marija Grācija Atināzi (*Maria Grazia Attinasi*), Alessandra Anna Palaco (*Alessandra Anna Palazzo*) un Beatriče Pjerluidži (*Beatrice Pierluigi*)

Ekonomiskā aktivitāte euro zonā un vairākumā tās dalībvalstu ir atgriezusies līmenī, kāds bija pirms krīzes, un pašlaik vērojams tās kāpums. Pēdējos četrus gadus pakāpeniskā virzība uz plašu un pašpietiekamu kāpumu notikusi, fiskālajai nostājai euro zonai kopumā esot pamatā neitrālai. Citiem vārdiem sakot, patstāvīgās fiskālās politikas nedz sniedza nozīmīgu impulsu tautsaimniecībai, nedz arī kavēja euro zonas izaugsmi kopumā. Kāpumam kļūstot spēcīgākam un noturīgākam, euro zonai piemērotāka varētu būt vairāk pretcikliska nostāja. Argumenti par labu pretcikliskai fiskālajai politikai, kas atrodami literatūrā³⁰, ir būtiski atkarīgi no nepieciešamības uzlabot fiskālo pozīciju tautsaimniecībai labos laikos un izmantot tādējādi iegūto fiskālo elastību, lai atbalstītu tautsaimniecību recesijas laikā, neapdraudot parāda atmaksājamību. Automātisko stabilizatoru būtiskā nozīme pretcikliskuma nodrošināšanā euro zonā prasa, lai valstis savu politiku īstenotu atbilstoši Stabilitātes un izaugsmes paktā (SIP) noteiktajām saistībām. Tas ļautu valstīm atjaunot fiskālās drošības rezerves, samazināt parāda rādītājus un nodrošināt fiskālās politikas ilgtspējīgu virzību.

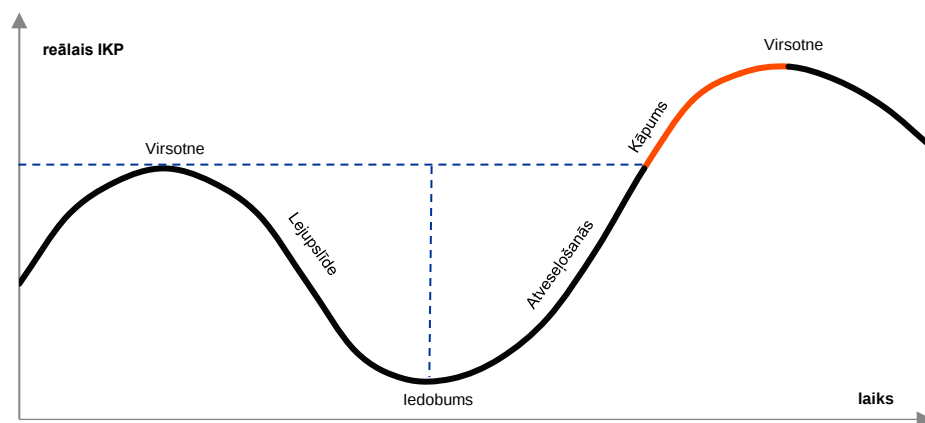
Nemot vērā minēto, ielikumā aplūkota fiskālās politikas nostāja agrāko kāpuma periodu laikā un tas, cik lielā mērā tautsaimniecībai labi laiki ir izmantoti, lai izveidotu fiskālās drošības rezerves. Šajā ielikumā kāpums ir laika periods pēc tam, kad IKP ir atgriezies virsotnes līmenī, kāds tam bijis pirms sarukuma, un līdz tas sasniedz nākamo virsotni.³¹ Šo cikla daļu bieži sauc par kāpumu pretstatā atveseļošanās posmam, t.i., periodam, kad IKP no cikliska zemākā punkta (iedobuma) atgriežas iepriekš sasniegtajā virsotnē (sk. A att.). Alternatīvs rādītājs, ko izmanto, lai raksturotu kāpumu, sastāv no identificētiem periodiem, kad ražošanas apjoma starpība ir pozitīva un reālā IKP izaugsmes temps ir straujāks par potenciālā IKP pieauguma tempu.

³⁰ Sk. arī Taylor, John B. Reassessing Discretionary Fiscal Policy, *The Journal of Economic Perspectives*, vol. 14, No 3, 2000, pp. 21–36, un jaunāku diskusiju Now is the time: Fiscal policies for sustainable growth, *Fiscal Monitor*, IMF, Washington, April 2015.

³¹ Lai noteiktu cikliskās virsotnes un iedobumus, tiek izmantota Bry-Boschan procedūra, nosakot reālo IKP reizi ceturksnī; sk. Harding and Pagan. Dissecting the cycle: A methodological investigation. *Journal of Monetary Economics*, vol. 49, issue 2, 2002. pp. 365–381.

A attēls

Ekonomiskā attīstības cikla stilizēts atspoguļojums

Piezīmes. Kāpuma segments ar sarkano līniju iezīmē periodu starp punktu laikā, kad reālais IKP ir atgriezies iepriekšējā virsotnē un turpina augt, līdz tiek sasniegta nākamā virsotne. Lejupslīde tiek definēta kā periods, kad vismaz divus ceturkšņus pēc kārtas vērojama negatīva IKP izaugsme.

No 1996. gada līdz 2007. gadam euro zonā bija ilgs kāpuma periods (sk.

A tabulu). Šajā periodā euro zonas reālais IKP vidēji gadā palielinājās par 2.4%. No piecām lielākajām valstīm Francijā, Spānijā un Nīderlandē bija vērojams ilgs kāpuma periods, un Spānijā un Nīderlandē vidējais IKP pieaugums bija būtiski lielāks nekā Francijā. Vācijas un Itālijas ļoti ilga kāpuma periods tika pārtraukts 21. gs. sākumā, atjaunojās tikai aptuveni pirmā gadu desmita vidū un ilga līdz 2007. gadam. No piecām lielākajām euro zonas valstīm Itālijā bija viszemākais vidējais reālā IKP pieauguma temps kāpuma periodā pirms Lielās recesijas. Vēlākos gados Vācija ir bijusi vienīgā valsts, kurai šis kāpums tika identificēts tūlīt pēc 2008. un 2009. gada finanšu un ekonomiskās krīzes.

A tabula

Fiskālā nostāja un fiskālās norises kāpuma periodu laikā

Kāpuma periodi	Gada vidējā fiskālā nostāja	Cikliski koriģētā sākotnējā budžeta bilance		Valdības parāds		Sākotnējā budžeta bilance	Reālā IKP pieaugums	Ražošanas apjoma starpība
		sākums	beigas	sākums	beigas			
Kāpuma periodi	(% no IKP)					Vidējie rādītāji (%)		
euro zona								
1996. g. 1. cet.– 2008. g. 1. cet.	0.0	0.5	0.7	70.8	64.9	1.4	2.4	0.6
Vācija								
1996. g. 1. cet.– 2001. g. 2. cet.	0.6	0.4	3.3	54.8	58.9	1.3	1.9	0.0
2005. g. 2. cet.– 2008. g. 1. cet.	0.6	0.0	1.8	64.8	63.7	1.1	2.6	–0.1
2011. g. 1. cet.– 2012. g. 3. cet.	1.5	–0.6	1.2	80.9	79.8	1.9	2.5	0.5
Francija								
1996. g. 1. cet.– 2008. g. 1. cet.	–0.1	–0.7	–1.7	55.8	64.3	0.2	2.3	0.8
Itālija								
1996. g. 1. cet.– 2001. g. 1. cet.	0.0	3.9	4.0	116.9	105.1	5.0	2.0	0.3
2003. g. 4. cet.– 2008. g. 1. cet.	0.1	1.5	1.9	100.5	99.8	1.4	1.5	1.4
Spānija								
1996. g. 1. cet.– 2008. g. 2. cet.	0.2	–0.8	1.9	61.7	35.6	2.0	3.8	1.7
Nīderlande								
1996. g. 1. cet.– 2008. g. 2. cet.	0.3	–2.8	0.8	73.6	42.7	2.4	3.0	0.0

Avoti: Eiropas Komisija, Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīmes. Kāpuma periodi ir ceturksņi pēc tam, kad IKP ir atgriezies iepriekšējā virsotnes līmenī, kāds bija pirms lejupslīdes, līdz brīdim, kad tas sasniedz nākamo virsotni. Gada vidējo fiskālo nostāju aprēķina kā cikliski koriģētās sākotnējās budžeta bilances (CKSB) vidējās gada pārmaiņas. Tā kā dati par CKSB ir pieejami kopš 1995. gada un tādējādi dati par fiskālo nostāju – kopš 1996. gada, par pirmā kāpuma perioda sākumu tiek noteikts 1996. gada 1. ceturksnis. Taču euro zonas reālais IKP atgriezās pirms krīzes sasniedzot virsotnes līmeni 1994. gada 2. ceturksnī. Rādītāji attiecas uz gada beigu datiem, kad kāpuma beigās datētas, sākot ar 3. ceturksni. Vācijai un euro zonai CKSB 1995. gadā ir koriģēta, lai ņemtu vērā lielo vienreizējo ietekmi, ko radīja *Treuhandanstalt* (t.i., trasta aģentūras, lai privatizētu kādreizējās Vācijas Demokrātiskās Republikas uzņēmumus) iekļaušana Vācijas federālajā budžetā.

Periodā pirms finanšu krīzes fiskālā nostāja euro zonā bija kopumā neitrāla.³²

Valstu salīdzinājumā fiskālā nostāja, ko definē kā cikliski koriģētās sākotnējās budžeta bilances (CKSB) pārmaiņas, bija kopumā neitrāla Spānijā, Itālijā un

³² Fiskālā nostāja mēra valdības politikas ietekmi uz budžeta bilanci. Cikliski koriģētā sākotnējā bilance (t.i., kopējā budžeta bilance mīnus procentu maksājumi un cikliskā komponente) ir galvenais rādītājs, ko izmanto šīs ietekmes noteikšanai. Taču tas var nebūt valdības pasākumu perfekts rādītājs, ņemot vērā nenoteiktību ražošanas apjoma starpības noteikšanā un to, ka rādītāju pašu var ietekmēt faktori, kas ir ārpus valdības kontroles. Šādos faktorus ietilpst valdības ieņēmumi un sociālās iemaksas, kas atkarīgas no bāzes rādītājiem, kuri bieži attīstās nedaudz atšķirīgi no IKP, tā ka standarta nodokļu elastība nav spēkā). Nesen fiskālo pasākumu novērtējums papildināts ar analīzi "no apakšas uz augšu" (*bottom-up*), kas sniedz detalizētāku valdības pasākumu kvantitatīvo novērtējumu ieņēmumu un izdevumu rādītāju izteiksmē. Detalizētāku informāciju sk. rakstā *The assessment of fiscal effort* ("Fiskālo pasākumu novērtējums"), *Monthly Bulletin*, ECB, October 2014.

Francijā, viegli samazinoša Nīderlandē un vairāk pretcikliska Vācijā³³ (sk. A tabulu). Ņemot vērā arī spēcīgo IKP izaugsmi, parāda rādītājs būtiski saruka Spānijā un Nīderlandē. Turpretī Francijā tas palielinājās, un to noteica arī negatīvas CKSB saglabāšanās visā kāpuma periodā. Jāatzīmē, ka Itālijai bija visai liels sākotnējā budžeta pārpalikums 1996.–2000. gada kāpuma periodā, un tāpēc parāda rādītājs būtiski saruka. Taču šādi rezultāti neatkārtojās nākamajā kāpuma periodā 2003.–2007. gadā, kad vidējā reālā IKP izaugsme bija neredzama un sākotnējā budžeta pārpalikuma apjoms bija būtiski mazāks. Vācija izceļas kā valsts ar konsekventi visaugstāko pretcikliskuma pakāpi kāpuma fāzē.

Vienkārša "fiskālās reakcijas funkcijas" pieeja ļauj identificēt galvenos izvēlētos fiskālās politikas virzītājfaktorus. Attiecīgajā literatūrā norādīts³⁴, ka, izvēloties fiskālo nostāju, politikas veidotājus var ietekmēt 1) parāda līmenis, jo augsti parāda rādītāji var radīt konsolidācijas nepieciešamību, lai nodrošinātu ilgtspēju; 2) sākotnējās budžeta bilances sākuma līmenis – jo augstāks sākotnējās budžeta bilances pārpalikuma sākuma līmenis, jo mazāka nepieciešamība veidot fiskālās drošības rezerves; 3) ar vēlēšanām saistītie apsvērumi, jo fiskālo politiku var izmantot, lai gūtu elektorāta atbalstu vēlēšanās; un 4) ekonomiskās attīstības cikls, jo valdības var veidot fiskālās drošības rezerves tautsaimniecībai labos laikos, lai cīnītos ar nākamo recesiju.

Aplēstā fiskālās reakcijas funkcija, šķiet, atbilst A tabulā sniegtajiem aprakstošajiem pierādījumiem. B attēlā parādīta statistiski nozīmīgo skaidrojošo mainīgo rādītāju relatīvā ietekme uz prognozēto fiskālo nostāju, kas iegūta, balstoties uz fiskālās reakcijas funkcijas aplēsēm³⁵. Tās apstiprina literatūrā atrodamos secinājumus, proti, ka vispārējo fiskālo nostāju pozitīvi (t.i., stingrākas fiskālās nostājas nozīmē) ir ietekmējis parāda līmenis, bet negatīvi (t.i., mazāk stingras fiskālās nostājas nozīmē) – sākotnējās budžeta bilances sākuma līmenis. Turklāt attēlā redzams, ka ekonomiskā kāpuma (kā tas definēts šajā ielikumā) periodos fiskālajai nostājai arī ir tendence būt relatīvi stingrāka.

³³ Fiskālā nostāja diapazonā no –0.2% no IKP līdz 0.2% no IKP parasti tiek uzskatīta par kopumā neitrālu. Šajā ielikumā veiktajā analīzē izmantoti *ex post* dati. Jāatzīmē, ka salīdzinājumā ar reālā laika datiem, *ex post* dati rāda euro zonas valstu cikliski koriģēto budžeta bilanču pasliktināšanos sakarā ar potenciālā ražošanas apjoma lejupvērstām korekcijām 1996.–2007. gada kāpuma periodā. Tas nozīmē, ka reālā laika dati būtu atspoguļojuši vairāk pretciklisku nostāju nekā tās *ex post* īstenojums.

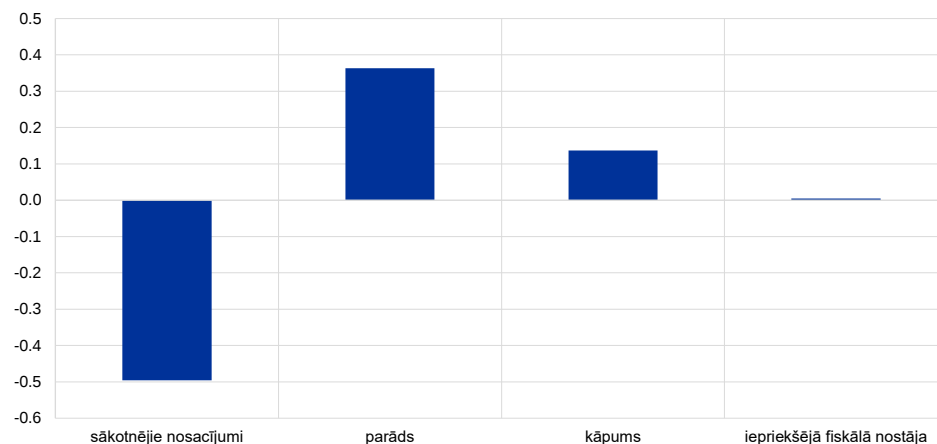
³⁴ Sk. Turrini, A. *Fiscal policy and the cycle in the Euro Area: The role of government revenue and expenditure*, Economic Papers, No 323, 2008, Checherita-Westphal, C. and Ždārek, V. *Fiscal reaction function and fiscal fatigue: evidence for the euro area*, Working Paper Series, No 2036, ECB, 2017, un Golinelli, R., Mammi, L., Momigliano, S. and Rizza, P. *The Cyclicity of Fiscal Policy in the Euro Area over the Crisis in Proceedings of the 19th Workshop on Public Finance*, Banca d'Italia, 2017, mimeo.

³⁵ Saskaņā ar fiskālās reakcijas funkcijas pieeju fiskālā nostāja (t.i., CKSB pārmaiņas) tiek aprēķināta kā funkcija no 1) novēlotās fiskālās nostājas, 2) CKSB novēlotā līmeņa, 3) novēlotā parāda līmeņa un 4) fiktīvā mainīgā, kas ir "1" ekonomisko kāpumu gados, kā tie definēti A attēlā, bet citos gadījumos ir "0". Šo attiecību aprēķina piecu lielāko euro zonas valstu izlasei laika periodā no 1996. gada līdz 2017. gadam. Aprēķina metodes ietver noteiktu ietekmju paneļa datu metodes un instrumentālo mainīgo metodes, lai izskaidrotu potenciālās endogenitātes problēmas. Tālākas stabilitātes pārbaudes ietver aplēsi, izmantojot dinamisko vispārināto momentu metodi.

B attēls

Ietekme uz fiskālo nostāju (1996–2017)

(procentu punktos)

Piezīmes. Stabiņi atspoguļo katra fiskālās reakcijas funkcijas aplēsēs aplūkotā skaidrojošā mainīgā relatīvo ietekmi uz fiskālo nostāju (t.i., cikliski koriģētās sākotnējās budžeta bilances (CKSB) pārmaiņas). Katra mainīgā relatīvo ietekmi aprēķina, reizinot aplēsto koeficientu un šā mainīgā (kas pieņemts kā fiskālās nostājas prognozētās vērtības attiecība) vidējo vērtību. Koeficienta aplēses iegūst, izmantojot fiskālās reakcijas funkcijas fiksēto efektu paneļa metodes (sk. 35. zemsvirtras piezīmi). Tālākas stabilitātes pārbaudes ietver aplēsi, izmantojot dinamisko vispārināto momentu metodi, lai izskaidrotu potenciālo endogenitāti saistībā ar novēlotā atkarīgā mainīgā iekļaušanu regresoros. Izmantotie instrumenti ir endogēno mainīgo novēlotās vērtības. Rezultāti ir stabili dažādām specifikācijām. Novērojumi = 100. Sākotnējie nosacījumi ietver CKSB novēloto vērtību un konstanti.

Viegli pretcikliskā vai kopumā neitrālā nostāja, kas dominēja kāpuma fāzē pirms finanšu krīzes, nebija pietiekama, lai izveidotu pienācīgas rezerves nākamajai recesijai.

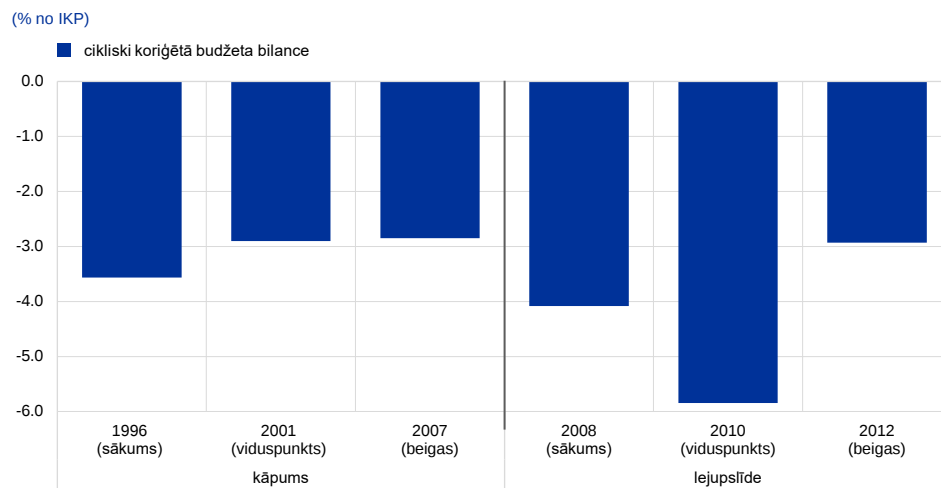
Saskaņā ar ES fiskālās pārvaldības regulējumu visām ES valstīm jāpanāk atmaksājams parāda līmenis, vienlaikus nodrošinot, ka tām ir pietiekama budžeta elastība un drošības rezerves, kas pasargātu no ES fiskālo noteikumu pārkāpšanas negatīvu šoku gadījumā³⁶. Ļoti ilajā kāpuma periodā pirms 2008. un 2009. gada finanšu krīzes un ekonomiskās krīzes euro zona nespēja izveidot pietiekamas fiskālās drošības rezerves. Tas notika tāpēc, ka euro zonai cikliski koriģētā budžeta bilance (t.i., kopējā budžeta bilance mīnus cikliskā komponente; sk. C att.) visu laiku bija negatīva. Sākoties krīzei, euro zonas cikliski koriģētā budžeta bilance bija –2.8% no IKP. Sekojošajā 2008.–2010. gada periodā cikliski koriģētā budžeta bilance turpināja pasliktināties par gandrīz 3 procentu punktiem no IKP (2010. gadā sasniedzot –5.8% no IKP) un saskaņā ar Eiropas Komisijas datiem parāda attiecība pret IKP pieauga gandrīz par 20 procentu punktiem no IKP. Balstoties uz šo pieredzi un ņemot vērā vēsturiskos parādus, kas uzkrāti atkārtotās recesijas laikā, šķiet, euro zonas valstīm būtu labs iemesls izmantot pašreizējos labvēlīgos ekonomiskos apstākļus, lai atjaunotu pietiekamas fiskālās drošības rezerves atbilstoši SIP. Šajā kontekstā ir vērts atsaucēt atmiņā Eurogrupas 2017. gada novembra novērojumu, ka 2018. gadā gaidāmā ierobežotā strukturālā fiskālā korekcija dažās dalībvalstīs rada bažas, īpaši apvienojumā ar

³⁶ Kopš 2005. gada šī prasība tikusi ieviesta, pieprasot, lai valstis nodrošina konvergenci sava vidēja termiņa mērķa sasniegšanai, t.i., bezdeficīta vai gandrīz bezdeficīta budžetu strukturālā nozīmē. Tā kā šī analīze sākas pirms strukturālās budžeta bilances ieviešanas, cikliski koriģētās budžeta bilances līmenis katras ekspansijas perioda beigās tiek izmantots kā aizstājējvērtība pakāpei, kādā valstis ir izveidojušas fiskālās drošības rezerves.

augstiem noturības riskiem.³⁷ Eurogrupa aicināja visas dalībvalstis, kuras Komisija uzskata par pakļautām SIP prasību neizpildes riskam, laikus apsvērt nepieciešamos budžeta papildu pasākumus, lai nodrošinātu atbilstību 2018. gadā.

C attēls

Euro zonas cikliski koriģētā budžeta balance iepriekšējā kāpuma un krituma laikā

Avots: Eiropas Komisija.

Piezīmes. Sk. kāpuma un lejupslīdes definīciju A attēla piezīmē. Viduspunkts attiecas uz gadu kāpuma un lejupslīdes perioda vidū.

³⁷ Sk. 2017. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 8 ielikumu "Budžeta plānu projektu pārskatīšanas novērtējums 2018. gadam".

8. Eiropas Komisijas 2018. gada makroekonomisko nelīdzsvarotību un reformu īstenošanas gaitas novērtējums

Sagatavojis Niko Corells (*Nico Zorell*)

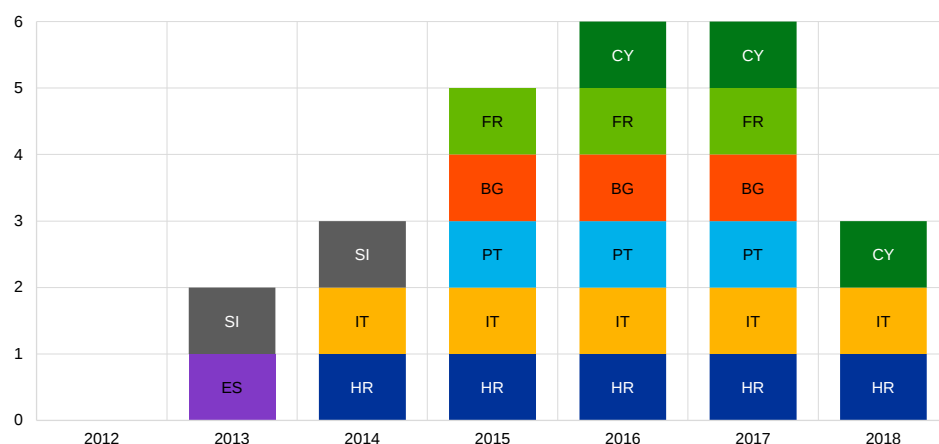
Eiropas Komisijas 2018. gada makroekonomisko nelīdzsvarotību un reformu īstenošanas gaitas novērtējums apstiprina, ka daudzās ES dalībvalstīs jāpieliek lielākas pūles, lai panāktu ilgtspējīgāku tautsaimniecības izaugsmes un noturības palielināšanos.

2018. gada 7. martā publicētais Komisijas novērtējums ir Eiropas semestra un tā makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanas procedūras (MNNP) sastāvdaļa. Eiropas semestris nodrošina regulējumu ekonomikas un fiskālās politikas koordinēšanai ES. Šā regulējuma ietvaros MNNP mērķis ir novērst nelabvēlīgas makroekonomiskās nelīdzsvarotības rašanos ES dalībvalstīs un, ja nelīdzsvarotības tiek novērtētas kā pārmērīgas, tās koriģēt. Katru gadu rudenī, pamatojoties uz standartizētu rādītāju tabulu, tiek veikta pamatpārbaude, pēc kuras Eiropas Komisija veic padziļinātas atsevišķu valstu pārbaudes. Konstatējot nelīdzsvarotību, MNNP preventīvās daļas ietvaros attiecīgā dalībvalsts saņem politikas ieteikumus. Ja nelīdzsvarotība atzīta par pārmērīgu, Komisija var paātrināt procedūru, Eiropas Savienības Padomei pēc Komisijas ieteikuma uzsākot pārmērīgas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru (PNNP). Šīs procedūras korektīvās daļas ietvaros attiecīgajai dalībvalstij jānodrošina korektīvo pasākumu plāns, un var tikt piemērotas finanšu sankcijas.

Komisijas 2018. gada novērtējums norāda uz pakāpenisku makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanu ES dalībvalstīs. To valstu skaits, kurās saskaņā ar Komisijas novērtējumu vērojama pārmērīga nelīdzsvarotība, pirmo reizi kopš MNNP ieviešanas 2011. gadā samazinājies. Tagad šajā grupā ir vairs tikai trīs dalībvalstis (Horvātija, Itālija un Kipra; sk. A att.). Pēdējos trijos gados tajā bija arī Bulgārija, Francija un Portugāle, tomēr pēc uzlabojumu veikšanas Komisija tās tagad vērtē kā valstis, kurās pastāv nelīdzsvarotība (nevis pārmērīga nelīdzsvarotība; sk. A tabulu). Tā pati klasifikācija saglabājas spēkā attiecībā uz Vāciju, Īriju, Spāniju, Nīderlandi un Zviedriju, neraugoties uz šajās valstīs nesen panākto progresu dažu nelīdzsvarotību samazināšanā. Slovēnijas gadījumā Komisija secinājusi, ka pagājušajā gadā konstatētās nelīdzsvarotības vairs nepastāv. Kopumā Komisija nav konstatējusi makroekonomiskās nelīdzsvarotības esamības pierādījumus 16 dalībvalstīs, t.i., Slovēnijā un valstīs, kas MNNP pirmajā posmā netika atlasītas padziļinātās pārbaudes veikšanai.

A attēls

ES dalībvalstis, kurās saskaņā ar vērtējumu ir pārmērīga nelīdzsvarotība

Avots: Eiropas Komisija.

Piezīmes. Attēlā parādītas valstis, kurās saskaņā ar Eiropas Komisijas novērtējumu norādītajos gados konstatēta "pārmērīga nelīdzsvarotība". Valstij, kurā tiek īstenota ekonomisko korekciju programma, pēc programmas pabeigšanas automātiski tiek piemērota MNPP. 2012. gadā nevienā valstī netika konstatēta pārmērīga nelīdzsvarotība.

A tabula

Komisijas secinājumi par 2018. gada makroekonomiskās nelīdzsvarotības novēršanas procedūru

1) Nelīdzsvarotības nav		2) Nelīdzsvarotība	3) Pārmērīga nelīdzsvarotība	4) Pārmērīga nelīdzsvarotība un korektīvās daļas piemērošana (PNPP)
BE	MT	BG	HR	—
CZ	AT	DE	IT	
DK	PL	IE	CY	
EE	RO	ES		
LV	SK	FR		
LT	SI	NL		
LU	FI	PT		
HU	UK	SE		

Avots: Eiropas Komisija.

Piezīmes. Četras izcēlās valstis ir valstis, attiecībā uz kurām Eiropas Komisija 2018. gadā uzlabojusi MNPP klasifikāciju (vai nu no "pārmērīga nelīdzsvarotība" uz "nelīdzsvarotība", vai no "nelīdzsvarotība" uz "nelīdzsvarotības nav"). Grieķija pašlaik nav pakļauta MNPP, jo tajā tiek īstenota ekonomisko korekciju programma.

Nesen vērotā situācijas uzlabošanās makroekonomiskās nelīdzsvarotības jomā daļēji bijusi cikliska, un to noteikusi tautsaimniecības ekspansijas turpināšanās ES.

Spēcīgāks izaugsmes temps gan tiešā, gan netiešā veidā palīdzējis korigēt nelīdzsvarotību. Tiešā veidā tas palīdzējis uzņēmumiem un mājsaimniecībām veikt parāda īpatsvara samazināšanu, kā arī mazinājis bezdarbu. Netiešā veidā tas veicinājis uzkrāto lielumu (*stock*) nelīdzsvarotības (ko parasti izsaka attiecībā pret valsts ražošanas apjomu) kritumu. Tāpēc vairākumā ES dalībvalstu valsts, privātā sektora un ārējā parāda līmenis turpinājis samazināties. Turklāt turpinājis sarukt kopējais (un īpaši jauniešu) bezdarba līmenis, ko dažās valstīs veicināja iepriekšējos gados veiktās darba tirgus reformas.

Neraugoties uz šiem uzlabojumiem, Komisija nepārprotami brīdinājusi par riskiem, ko izraisa lielas uzkrāto lielumu nelīdzsvarotības saglabāšanās. Proti, valsts, privātā sektora un ārējā parāda līmenis daudzās dalībvalstīs joprojām pārsniedz pirms krīzes sasniegto līmeni un nākotnē ir nelabvēlīgu šoku izraisītas ievainojamības avots. Tāpēc nepieciešams šo valstu turpmāks rūpīgs monitorings MNNP ietvaros pat tad, ja tās vairs netiek vērtētas kā valstis, kurās ir pārmērīga nelīdzsvarotība.

Lai ilgtspējīgi palielinātu izaugsmi un noturību, svarīgas strukturālās reformas, tomēr pēdējā gada laikā reformu īstenošanas temps daudzās ES dalībvalstīs joprojām bijis samērā ierobežots. Tas izriet no Eiropas Komisijas gadskārtējā novērtējuma par konkrētai valstij adresētu ieteikumu (KVAI) īstenošanu. KVAI sniedz konkrētām ES dalībvalstīm pielāgotus politikas ieteikumus aptuveni 12–18 mēnešu periodam par to, kā pastiprināt ekonomisko izaugsmi un noturību, vienlaikus saglabājot valsts finanšu stabilitāti. Pašreizējo KVAI kopumu Eiropas Savienības Padome pieņēma 2017. gada jūlijā. Līdzīgi kā pagājušajā gadā Komisija secinājusi, ka lielākās daļas (vairāk nekā 90%) reformu ieteikumu īstenošanā panākts vien neliels vai ierobežots progress, tikai viens (no gandrīz 80) KVAI ticis īstenots būtiskā apjomā, bet neviens ieteikums nav īstenots pilnībā (sk. B tabulu). Neraugoties uz to, ka sešas valstis, kurās pagājušajā gadā konstatēta pārmērīga nelīdzsvarotība, bija pakļautas lielākai ievainojamībai, vidēji tās nerasniedza būtiski augstākus īstenošanas rādītājus salīdzinājumā ar ES dalībvalstu vidējo rādītāju. Tas kopumā attiecas arī uz tām trijām valstīm, kuru MNNP klasifikāciju Komisija savā 2018. gada novērtējumā mainīja no "pārmērīga nelīdzsvarotība" uz "nelīdzsvarotība".

B tabula

Komisijas novērtējums par konkrētai valstij adresētu ieteikumu īstenošanu 2017. gadā

	Novērtējums nav veikts Pilnīga īstenošana Būtisks progress Neliels progress Ierobežots progress Nav panākts progress																											
	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	
KVAI 1*																												
KVAI 2																												
KVAI 3																												
KVAI 4																												
KVAI 5																												

Avots: Eiropas Komisija.

Piezīmes. * KVAI 1 novērtējumā nav ietverts atbilstības Stabilitātes un izaugsmes paktam novērtējums, kuru Eiropas Komisija veiks 2018. gada pavasarī.

"Novērtējums nav veikts" attiecas uz gadījumiem, kad KVAI 1 lielākoties vai pilnībā attiecas uz Stabilitātes un izaugsmes paktu. Grieķija iekļauta ekonomisko korekciju programmā, tāpēc nav saņēmusi nevienu KVAI.

Visu MNNP ietvaros pieejamo instrumentu (t.sk. korektīvās daļas) pilnīga un efektīva izmantošana varētu palīdzēt paātrināt reformu īstenošanas tempu, ņemot vērā pašreizējos labvēlīgos ekonomiskos apstākļus. Lai gan Komisija

2018. gada novērtējumā konstatējusi pārmērīgu nelīdzsvarotību trijās valstīs, tā nav ierosinājusi uzsākt pārmērīgas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru (t.i., piemērot MNNP korektīvo daļu). Vienlaikus tikai daļēja KVAI īstenošana apliecina grūtības uzlabot reformu īstenošanu, izmantojot MNNP preventīvo daļu. Procedūras korektīvā daļa piedāvā skaidri definētus procesus, nodrošinot paātrinājumu visvairāk nepieciešamo makroekonomikas kontekstā kritiski svarīgo reformu īstenošanai. Tas īpaši būtiski visvairāk ievainojamām dalībvalstīm, lai pastiprinātu to noturību un uzlabotu Ekonomikas un monetārās savienības darbību. Kopumā MNNP pagaidām labāk veicies makroekonomiskās nelīdzsvarotības identificēšanā, nevis tās koriģēšanā. Piemērojot visus pieejamos instrumentus, t.sk. iedarbinot procedūras korektīvo daļu attiecībā uz valstīm, kurās konstatēta pārmērīga nelīdzsvarotība, būtu iespējams uzlabot MNNP efektivitāti. Uz šādu piemērošanu atklāti aicinājuši arī 2015. gadā publicētais t.s. piecu priekšsēdētāju ziņojums³⁸ un nesen Eiropas Revīzijas palāta³⁹. Turklāt lielāka valstu iesaistīšanās Eiropas semestra ietvaros iesniegtajās reformu programmās arī palīdzētu paaugstināt tās efektivitāti.

³⁸ Žans Klods Junkers u.c. "Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšana", 2015. gada jūnijs.

³⁹ Eiropas Revīzijas palāta. *Audit of the Macroeconomic Imbalance Procedure (MIP)*, Special Report No. 3, 2018.

Statistika

Saturs

1. Ārējā vide	S2
2. Finanšu norises	S3
3. Saimnieciskā darbība	S8
4. Cenas un izmaksas	S14
5. Nauda un kredītu atlikumi	S18
6. Fiskālās norises	S23

Sīkāka informācija

ECB statistiskie dati pieejami un lejupielādējami Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/
"Tautsaimniecības Biljetena" nodaļas "Statistika" dati pieejami Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004813
Visaptverošs "Statistikas Biljetens" pieejams Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004045
Metodoloģiskās definīcijas pieejamas "Statistikas Biljetena" "Vispārējās piezīmēs":	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=10000023
Sīkāka informācija par aprēķiniem pieejama "Statistikas Biljetena" "Tehniskajās piezīmēs":	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=10000022
Terminu skaidrojumi un saīsinājumi pieejami ECB statistikas terminu vārdnīcā:	www.ecb.europa.eu/home/glossary/html/glossa.en.html

Tabulās lietotie apzīmējumi

—	datu nav/dati nav izmantojami
.	dati vēl nav pieejami
...	nulle vai vērtība neņemama
(p)	provizorisks dati
s.i.	sezonāli izlīdzināts
s.n.	sezonāli neizlīdzināts

1. Ārējā vide

1.1. Galveno tirdzniecības partnervalstu IKP un PCI

	IKP ¹⁾ (pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu; %)						PCI (pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)						
	G20	ASV	Apvienotā Karaliste	Japāna	Ķīna	Papild-postenis: euro zona	OECD valstis		ASV	Apvienotā Karaliste (SPCI)	Japāna	Ķīna	Papild-postenis: euro zona ²⁾ (SPCI)
	1	2	3	4	5	6	Kopā	Neietverot pārtiku un enerģiju	9	10	11	12	13
2015	3.5	2.9	2.3	1.4	6.9	2.1	0.6	1.7	0.1	0.0	0.8	1.4	0.0
2016	3.2	1.5	1.9	0.9	6.7	1.8	1.1	1.8	1.3	0.7	-0.1	2.0	0.2
2017	.	2.3	1.7	1.6	6.9	2.3	2.3	1.8	2.1	2.7	0.5	1.6	1.5
2017 I	0.9	0.3	0.2	0.3	1.4	0.6	2.4	1.8	2.5	2.1	0.3	1.4	1.8
II	1.0	0.8	0.3	0.6	1.9	0.7	2.1	1.8	1.9	2.7	0.4	1.4	1.5
III	1.0	0.8	0.5	0.6	1.8	0.7	2.2	1.8	2.0	2.8	0.6	1.6	1.4
IV	.	0.6	0.4	0.1	1.6	0.6	2.3	1.9	2.1	3.0	0.6	1.8	1.4
2017 sept.	-	-	-	-	-	-	2.3	1.8	2.2	3.0	0.7	1.6	1.5
okt.	-	-	-	-	-	-	2.2	1.9	2.0	3.0	0.2	1.9	1.4
nov.	-	-	-	-	-	-	2.4	1.8	2.2	3.1	0.6	1.7	1.5
dec.	-	-	-	-	-	-	2.3	1.9	2.1	3.0	1.0	1.8	1.4
2018 janv.	-	-	-	-	-	-	.	.	2.1	3.0	1.4	1.5	1.3
febr. ³⁾	-	-	-	-	-	-	.	.	.	.	.	.	1.2

Avoti: Eurostat (3., 6., 10. un 13. aile); SNB (9., 11. un 12. aile); OECD (1., 2., 4., 5., 7. un 8. aile).

1) Sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati.

2) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

3) Euro zonas rādītājs ir aplēse, pamatojoties uz provizorisksiem valstu datiem, kā arī uz jaunāko informāciju par enerģijas cenām.

1.2. Galveno tirdzniecības partnervalstu iepirkumu vadītāju indekss un pasaules tirdzniecība

	Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi; s.i. dati)									Preču imports ¹⁾		
	Apvienotais iepirkumu vadītāju indekss						Globālais iepirkumu vadītāju indekss ²⁾			Pasaule	Attīstītās valstis	Jaunās tirgus ekonomikas valstis
	Pasaule ²⁾	ASV	Apvienotā Karaliste	Japāna	Ķīna	Papild-postenis: euro zona	Apstrādes rūpniecība	Pakalpojumi	Jauni eksporta pasūtījumi			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2015	53.1	55.8	56.2	51.4	50.4	53.8	51.8	53.7	50.4	1.1	3.6	-0.5
2016	51.6	52.4	53.4	50.5	51.4	53.3	51.8	52.0	50.2	1.0	1.1	1.0
2017	53.3	54.3	54.7	52.5	51.8	56.4	53.9	53.8	52.8	5.2	3.1	6.6
2017 I	53.3	54.3	54.6	52.5	52.3	55.6	53.4	53.2	51.9	1.9	1.1	2.3
II	53.1	53.6	54.8	53.0	51.3	56.6	52.5	53.2	51.6	0.3	1.6	-0.6
III	53.3	54.9	54.1	51.8	51.9	56.0	52.7	53.5	51.9	1.6	1.0	2.0
IV	53.4	54.6	55.2	52.6	51.9	57.2	53.5	53.4	52.1	1.4	1.6	1.3
2017 sept.	53.2	54.8	54.1	51.7	51.4	56.7	52.9	53.3	51.5	1.6	1.0	2.0
okt.	53.6	55.2	55.8	53.4	51.0	56.0	52.7	53.9	51.7	0.8	0.3	1.1
nov.	53.2	54.5	55.0	52.2	51.6	57.5	53.7	53.1	52.2	1.2	0.8	1.5
dec.	53.4	54.1	54.9	52.2	53.0	58.1	54.3	53.1	52.5	1.4	1.6	1.3
2018 janv.	53.6	53.8	53.4	52.8	53.7	58.8	54.6	53.2	53.2	.	.	.
febr. ³⁾	54.3	55.8	54.5	52.2	53.3	57.1	53.9	54.5	52.5	.	.	.

Avoti: Markit (1.–9. aile); CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis un ECB aprēķini (10.–12. aile).

1) Pasaules un attīstīto valstu datus nav ietverta euro zona. Gada un ceturkšņa dati attiecas uz pārmaiņām salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu (%); mēneša dati attiecas uz triju mēnešu pārmaiņām salīdzinājumā ar iepriekšējiem trim mēnešiem (%). Visi dati ir sezonāli izlīdzināti.

2) Neietverot euro zonu.

2. Finanšu norises

2.1. Naudas tirgus procentu likmes

(gadā; %; perioda vidējie rādītāji)

	Euro zona ¹⁾					ASV	Japāna
	Noguldījumi uz nakti (EONIA)	Noguldījumi ar termiņu 1 mēnesis (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 6 mēneši (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 12 mēnešu (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (LIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (LIBOR)
	1	2	3	4	5	6	7
2015	-0.11	-0.07	-0.02	0.05	0.17	0.32	0.09
2016	-0.32	-0.34	-0.26	-0.17	-0.03	0.74	-0.02
2017	-0.35	-0.37	-0.33	-0.26	-0.15	1.26	-0.02
2017 aug.	-0.36	-0.37	-0.33	-0.27	-0.16	1.31	-0.03
sept.	-0.36	-0.37	-0.33	-0.27	-0.17	1.32	-0.03
okt.	-0.36	-0.37	-0.33	-0.27	-0.18	1.36	-0.04
nov.	-0.35	-0.37	-0.33	-0.27	-0.19	1.43	-0.03
dec.	-0.34	-0.37	-0.33	-0.27	-0.19	1.60	-0.02
2018 janv.	-0.36	-0.37	-0.33	-0.27	-0.19	1.73	-0.03
febr.	-0.36	-0.37	-0.33	-0.27	-0.19	1.87	-0.06

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām; sk. "Statistikas Biļetena" "Vispārējās piezīmes".

2.2. Peļņas likmju līknes

(perioda beigās; likmes – % gadā; procentu likmju starpības – procentu punktos)

	Tagadnes darījumu procentu likmes					Procentu likmju starpības			Nākotnes darījumu tūlītējās procentu likmes			
	Euro zona ^{1), 2)}					Euro zona ^{1), 2)}	ASV	Apvienotā Karaliste	Euro zona ^{1), 2)}			
	3 mēnešu	1 gada	2 gadu	5 gadu	10 gadu	10 gadu – 1 gada	10 gadu – 1 gada	10 gadu – 1 gada	1 gada	2 gadu	5 gadu	10 gadu
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2015	-0.45	-0.40	-0.35	0.02	0.77	1.17	1.66	1.68	-0.35	-0.22	0.82	1.98
2016	-0.93	-0.82	-0.80	-0.47	0.26	1.08	1.63	1.17	-0.78	-0.75	0.35	1.35
2017	-0.78	-0.74	-0.64	-0.17	0.52	1.26	0.67	0.83	-0.66	-0.39	0.66	1.56
2017 aug.	-0.78	-0.77	-0.73	-0.35	0.38	1.15	0.89	0.92	-0.75	-0.62	0.48	1.52
sept.	-0.76	-0.75	-0.70	-0.26	0.52	1.27	1.04	0.98	-0.73	-0.54	0.65	1.68
okt.	-0.79	-0.79	-0.74	-0.32	0.44	1.23	0.95	0.87	-0.78	-0.60	0.55	1.61
nov.	-0.78	-0.76	-0.70	-0.28	0.44	1.20	0.79	0.88	-0.73	-0.52	0.56	1.52
dec.	-0.78	-0.74	-0.64	-0.17	0.52	1.26	0.67	0.83	-0.66	-0.39	0.66	1.56
2018 janv.	-0.63	-0.64	-0.52	0.05	0.71	1.35	0.81	1.07	-0.59	-0.21	0.96	1.60
febr.	-0.66	-0.68	-0.57	0.01	0.71	1.39	0.80	0.81	-0.64	-0.26	0.96	1.65

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām; sk. "Statistikas Biļetena" "Vispārējās piezīmes".

2) ECB aprēķinu pamatā ir EuroMTS sniegtie dati un Fitch Ratings noteiktie kredītreitings.

2.3. Akciju tirgus indeksi

(indeksu līmeņi izteikti punktos; perioda vidējie rādītāji)

	Dow Jones EURO STOXX indeksi												ASV	Japāna
	Etalons		Galveno tautsaimniecības nozaru indeksi											
	Broad indekss	50	Pamat-izejvielas	Patēriņa pakalpojumi	Patēriņa preces	Nafta un gāze	Finanses	Rūpniecība	Tehnoloģijas	Komunālie pakalpojumi	Telekomunikācijas	Veselības aprūpe	Standard & Poor's 500	Nikkei 225
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2015	356.2	3 444.1	717.4	261.9	628.2	299.9	189.8	500.6	373.2	278.0	377.7	821.3	2 061.1	19 203.8
2016	321.6	3 003.7	620.7	250.9	600.1	278.9	148.7	496.0	375.8	248.6	326.9	770.9	2 094.7	16 920.5
2017	376.9	3 491.0	757.3	268.6	690.4	307.9	182.3	605.5	468.4	272.7	339.2	876.3	2 449.1	20 209.0
2017 aug. sept. okt. nov. dec.	375.1	3 451.3	727.5	266.5	681.4	288.8	187.3	596.2	467.4	284.4	340.3	861.1	2 456.2	19 670.2
	380.7	3 507.1	750.1	261.2	701.2	298.1	185.9	615.8	480.3	288.2	331.8	883.8	2 492.8	19 924.4
	391.7	3 614.7	791.0	267.8	724.9	306.3	190.2	636.2	501.1	290.1	330.9	895.9	2 557.0	21 267.5
	391.7	3 601.4	802.3	269.2	727.7	315.4	188.3	640.6	508.6	294.8	317.3	854.9	2 593.6	22 525.1
	389.7	3 564.7	796.2	274.9	719.0	313.5	189.1	641.2	491.3	291.3	316.1	839.7	2 664.3	22 769.9
2018 janv. febr.	398.4	3 612.2	822.3	276.1	731.7	323.4	196.3	661.2	504.6	284.9	312.6	848.1	2 789.8	23 712.2
	380.6	3 426.7	783.7	264.7	703.6	306.9	190.1	629.7	488.3	263.2	291.3	792.0	2 705.2	21 991.7

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.4. Mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu un to noguldījumu MFI procentu likmes (jaunajiem darījumiem)^{1), 2)} (gadā; %; perioda vidējā procentu likme, ja nav norādīts citādi)

	Noguldījumi				Automātiski atjaunojamie aizdevumi un norēķinu kontu debeta atlikumi	Norēķinu kartes procentu aizdevumi	Patēriņa kredīts			Aizdevumi individuālā darba veicējiem un līgumsabiedrībām bez juridiskās personas statusa	Kredīti mājokļa iegādei					Aizņemšanās izmaksu saliktais rādītājs
	Uz nakti	Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Ar noteikto termiņu				Procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā		APRC ³⁾		Procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā				APRC ³⁾	
			Līdz 2 gadiem	Ilgāku par 2 gadiem			Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	Ilgāk par 1 gadu			Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	1–5 gadi	5–10 gadu	Ilgāk par 10 gadiem		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2017 febr.	0.07	0.48	0.40	0.77	6.38	16.69	5.09	5.72	6.17	2.42	1.77	1.89	1.84	1.81	2.29	1.85
marts	0.06	0.47	0.40	0.74	6.38	16.70	4.99	5.62	6.08	2.41	1.74	1.88	1.85	1.81	2.25	1.85
apr.	0.06	0.47	0.39	0.73	6.33	16.70	4.83	5.58	5.96	2.39	1.73	1.89	1.91	1.85	2.26	1.87
maijs	0.06	0.46	0.39	0.81	6.32	16.70	5.09	5.78	6.22	2.46	1.73	1.90	1.90	1.87	2.23	1.87
jūn.	0.05	0.46	0.38	0.77	6.30	16.82	4.68	5.74	6.19	2.43	1.69	1.89	1.91	1.89	2.22	1.87
jūl.	0.05	0.45	0.38	0.76	6.26	16.81	4.95	5.84	6.28	2.38	1.75	1.91	1.90	1.90	2.22	1.88
aug.	0.05	0.44	0.35	0.75	6.23	16.80	5.33	5.89	6.34	2.38	1.75	2.00	1.92	1.94	2.21	1.91
sept.	0.05	0.45	0.35	0.74	6.27	16.80	5.07	5.71	6.21	2.37	1.70	1.93	1.96	1.96	2.20	1.89
okt.	0.05	0.44	0.35	0.75	6.23	16.80	4.92	5.68	6.15	2.43	1.68	1.91	1.93	1.96	2.18	1.88
nov.	0.05	0.45	0.33	0.75	6.21	16.80	4.73	5.69	6.14	2.38	1.67	1.92	1.95	1.94	2.17	1.87
dec.	0.05	0.44	0.33	0.73	6.09	16.84	4.47	5.39	5.80	2.31	1.69	1.86	1.92	1.87	2.15	1.83
2018 janv. ^(p)	0.04	0.44	0.35	0.72	6.15	16.88	5.07	6.02	6.45	2.30	1.67	1.87	1.92	1.90	2.14	1.84

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

3) Gada izmaksu efektīvā procentu likme (APRC).

2.5. Nefinanšu sabiedrībām izsniegto aizdevumu un to noguldījumu MFI procentu likmes (jaunajiem darījumiem)^{1), 2)}

(gadā; %; perioda vidējā procentu likme, ja nav norādīts citādi)

	Noguldījumi			Automātiski atjaunojamie aizdevumi un norēķinu kontu debeta atlikumi	Citi aizdevumi apjoma un procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā									Aizņemšanās izmaksu saliktais rādītājs
	Uz nakti	Ar noteikto termiņu			Līdz 0.25 milj. euro			0.25–1 milj. euro			Vairāk par 1 milj. euro			
		Līdz 2 gadiem	Ilgāk par 2 gadiem		Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2017 febr.	0.06	0.10	0.53	2.63	2.57	2.79	2.36	1.77	1.76	1.71	1.18	1.32	1.53	1.76
marts	0.06	0.08	0.58	2.58	2.51	2.79	2.36	1.76	1.79	1.72	1.30	1.63	1.57	1.82
apr.	0.05	0.10	0.40	2.55	2.54	2.68	2.35	1.79	1.78	1.71	1.34	1.50	1.64	1.81
maijs	0.05	0.10	0.43	2.51	2.49	2.77	2.38	1.76	1.73	1.72	1.20	1.47	1.63	1.76
jūn.	0.05	0.06	0.43	2.50	2.46	2.68	2.34	1.74	1.71	1.67	1.27	1.42	1.55	1.76
jūl.	0.05	0.11	0.35	2.45	2.45	2.76	2.36	1.74	1.75	1.72	1.23	1.33	1.66	1.74
aug.	0.04	0.10	0.36	2.43	2.49	2.71	2.41	1.74	1.78	1.78	1.24	1.44	1.58	1.75
sept.	0.04	0.07	0.44	2.42	2.44	2.73	2.39	1.71	1.68	1.73	1.19	1.46	1.58	1.73
okt.	0.04	0.11	0.40	2.39	2.39	2.69	2.36	1.70	1.66	1.70	1.23	1.35	1.60	1.73
nov.	0.04	0.08	0.30	2.36	2.43	2.60	2.35	1.70	1.61	1.69	1.23	1.32	1.56	1.72
dec.	0.04	0.06	0.32	2.35	2.40	2.45	2.29	1.70	1.66	1.66	1.34	1.27	1.52	1.71
2018 janv. ^(p)	0.04	0.06	0.47	2.35	2.39	2.51	2.33	1.65	1.61	1.73	1.11	1.38	1.61	1.67

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklassificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru.

2. Finanšu norises

2.6. Euro zonas rezidentu emitētie parāda vērtspapīri emitentu sektoru un sākotnējo termiņu dalījumā (mljrd. euro; mēneša laikā veiktie darījumi un apgrozībā esošais apjoms perioda beigās; nominālvērtībā)

	Apgrozībā esošais apjoms						Emisiju bruto apjoms ¹⁾							
	Kopā	MFI (ietverot Euro- sistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI		Valdība		Kopā	MFI (ietverot Euro- sistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI		Valdība			
			Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība			Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Ne- finanšu sabied- rības	Centrālā valdība	Pārējā valdība		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Īstermiņa														
2014	1 320	543	131	.	59	538	50	410	219	34	.	38	93	25
2015	1 269	517	147	.	62	478	65	347	161	37	.	33	82	34
2016	1 241	518	136	.	59	466	62	349	161	45	.	31	79	33
2017 jūl.	1 296	515	152	.	87	477	66	386	177	57	.	44	77	32
aug.	1 302	516	155	.	85	474	72	359	169	57	.	29	80	25
sept.	1 314	530	161	.	81	478	65	378	162	69	.	37	82	29
okt.	1 287	529	156	.	84	457	62	372	175	45	.	41	74	36
nov.	1 276	527	148	.	80	460	61	344	159	38	.	34	87	25
dec.	1 222	519	138	.	70	439	57	285	137	33	.	30	55	29
Ilgttermiņa														
2014	15 129	4 048	3 161	.	993	6 285	643	226	65	49	.	16	86	10
2015	15 247	3 785	3 288	.	1 056	6 481	637	217	68	47	.	13	81	9
2016	15 399	3 695	3 235	.	1 185	6 643	641	220	62	53	.	18	79	8
2017 jūl.	15 400	3 616	3 237	.	1 152	6 762	633	269	74	93	.	22	76	4
aug.	15 326	3 590	3 178	.	1 148	6 776	634	127	29	35	.	3	54	5
sept.	15 364	3 568	3 181	.	1 176	6 804	634	233	56	64	.	17	90	5
okt.	15 338	3 579	3 160	.	1 182	6 777	640	242	76	50	.	21	85	10
nov.	15 369	3 595	3 125	.	1 187	6 819	643	222	55	56	.	23	79	8
dec.	15 343	3 560	3 135	.	1 187	6 819	642	198	52	72	.	14	54	8

Avots: ECB.

1) Lai dati būtu salīdzināmi, gada dati ir gada mēnešu vidējais rādītājs.

2.7. Parāda vērtspapīru un kotēto akciju pieauguma temps un apgrozībā esošais apjoms (mljrd. euro; pārmaiņas; %)

	Parāda vērtspapīri							Kotētās akcijas			
	Kopā	MFI (ietverot Eurosistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI		Valdība		Kopā	MFI	Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	
			Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība					
											FIS
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Apgrozībā esošais apjoms											
2014	16 449.3	4 590.6	3 291.5	.	1 051.5	6 822.7	693.0	6 016.3	591.3	850.5	4 574.6
2015	16 516.5	4 301.8	3 435.1	.	1 117.9	6 959.2	702.4	6 814.3	584.3	985.2	5 244.9
2016	16 639.8	4 213.3	3 371.1	.	1 243.8	7 108.1	703.5	7 089.5	537.6	1 097.8	5 454.1
2017 jūl.	16 696.1	4 130.2	3 389.2	.	1 239.2	7 238.8	698.8	7 718.2	663.1	1 197.5	5 857.6
aug.	16 627.8	4 105.8	3 333.3	.	1 233.0	7 250.5	705.2	7 638.4	630.8	1 174.6	5 832.9
sept.	16 678.6	4 098.0	3 341.8	.	1 257.2	7 282.0	699.6	7 937.7	657.7	1 237.3	6 042.6
okt.	16 625.6	4 108.4	3 315.2	.	1 265.8	7 233.9	702.3	8 168.2	649.6	1 301.3	6 217.3
nov.	16 644.9	4 121.8	3 272.5	.	1 267.3	7 279.9	703.5	8 010.7	638.4	1 257.5	6 114.8
dec.	16 565.9	4 078.8	3 273.3	.	1 256.4	7 257.5	699.8	7 959.5	628.5	1 251.2	6 079.8
Pieauguma temps											
2014	-0.6	-8.0	1.1	.	5.3	3.2	1.1	1.5	7.2	1.9	0.7
2015	0.3	-7.0	5.7	.	4.7	1.8	0.6	1.1	4.2	1.6	0.6
2016	0.3	-3.0	-1.7	.	7.5	2.1	-0.1	0.5	1.2	0.9	0.4
2017 jūl.	1.8	-1.1	3.6	.	9.5	1.8	-0.9	0.8	6.1	1.4	0.1
aug.	1.6	-1.5	2.2	.	9.2	2.0	-0.3	0.8	6.1	1.4	0.2
sept.	1.4	-1.5	1.3	.	7.7	2.3	-0.4	0.9	6.1	2.0	0.2
okt.	1.0	-1.0	-0.5	.	7.3	1.9	-0.4	0.9	6.0	2.8	0.1
nov.	1.1	-0.8	-0.2	.	6.6	1.8	0.4	1.0	6.1	2.8	0.1
dec.	1.2	-0.6	0.0	.	6.4	2.1	0.5	1.1	6.1	2.8	0.3

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.8. Euro efektīvie kursi¹⁾

(perioda vidējie; indekss: 1999. gada 1. ceturksnis = 100)

	EEK19						EEK38	
	Nominālais kurss	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar PCI	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar RCI	Reālā IKP deflators	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar VDIAR ²⁾	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar VDIIT	Nominālais kurss	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar PCI
	1	2	3	4	5	6	7	8
2015	91.7	87.6	88.6	82.8	80.7	88.3	105.7	86.9
2016	94.4	89.5	90.8	84.9	80.0	89.5	109.7	89.2
2017	96.6	91.4	92.0	.	.	.	112.0	90.5
2017 I	93.8	89.1	89.6	83.4	79.5	88.3	108.6	88.1
II	95.3	90.3	91.0	84.7	79.1	89.3	110.1	89.0
III	98.6	93.2	93.8	87.7	81.3	92.1	114.5	92.3
IV	98.6	93.1	93.5	.	.	.	115.0	92.5
2017 sept.	99.0	93.6	94.0	-	-	-	115.0	92.7
okt.	98.6	93.1	93.6	-	-	-	114.8	92.4
nov.	98.5	93.0	93.4	-	-	-	115.0	92.5
dec.	98.8	93.3	93.6	-	-	-	115.3	92.6
2018 janv.	99.4	93.9	93.9	-	-	-	116.1	93.2
febr.	99.6	93.9	93.9	-	-	-	117.3	94.1
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (%)</i>								
2018 febr.	0.2	0.1	0.0	-	-	-	1.0	0.9
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)</i>								
2018 febr.	6.6	5.7	5.1	-	-	-	8.5	7.2

Avots: ECB.

1) Tirdzniecības partnervalstu grupu definīciju un citu informāciju sk. "Statistikas Biļetena" "Vispārējās piezīmēs".

2) Ar VDIAR deflētais datu laikrindas pieejamas tikai EEK18 tirdzniecības partnervalstu grupai.

2.9. Divpusējie valūtu kursi

(perioda vidējie; nacionālās valūtas vienības par 1 euro)

	Kīnas renminbi	Horvātijas kuna	Čehijas krona	Dānijas krona	Ungārijas forints	Japānas jena	Polijas zlots	Lielbritānijas sterliņu mārciņa	Rumānijas leva	Zviedrijas krona	Šveices franks	ASV dolārs
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2015	6.973	7.614	27.279	7.459	309.996	134.314	4.184	0.726	4.4454	9.353	1.068	1.110
2016	7.352	7.533	27.034	7.445	311.438	120.197	4.363	0.819	4.4904	9.469	1.090	1.107
2017	7.629	7.464	26.326	7.439	309.193	126.711	4.257	0.877	4.5688	9.635	1.112	1.130
2017 I	7.335	7.467	27.021	7.435	309.095	121.014	4.321	0.860	4.5217	9.506	1.069	1.065
II	7.560	7.430	26.535	7.438	309.764	122.584	4.215	0.861	4.5532	9.692	1.084	1.102
III	7.834	7.426	26.085	7.438	306.418	130.349	4.258	0.898	4.5822	9.557	1.131	1.175
IV	7.789	7.533	25.650	7.443	311.597	132.897	4.232	0.887	4.6189	9.793	1.162	1.177
2017 sept.	7.826	7.464	26.075	7.440	308.368	131.924	4.269	0.895	4.5992	9.533	1.147	1.191
okt.	7.789	7.509	25.766	7.443	309.951	132.763	4.263	0.891	4.5895	9.614	1.155	1.176
nov.	7.772	7.551	25.538	7.442	311.891	132.392	4.227	0.888	4.6347	9.848	1.164	1.174
dec.	7.807	7.539	25.645	7.443	313.163	133.638	4.203	0.883	4.6348	9.937	1.169	1.184
2018 janv.	7.840	7.436	25.452	7.445	309.269	135.255	4.163	0.883	4.6491	9.820	1.172	1.220
febr.	7.807	7.440	25.320	7.446	311.735	133.293	4.165	0.884	4.6559	9.938	1.154	1.235
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (%)</i>												
2018 febr.	-0.4	0.1	-0.5	0.0	0.8	-1.5	0.1	0.1	0.1	1.2	-1.5	1.2
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)</i>												
2018 febr.	6.7	-0.1	-6.3	0.1	1.0	10.9	-3.3	3.7	3.2	4.9	8.3	16.0

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.10. Euro zonas maksājumu bilance. Finanšu kants

(mljrd. euro, ja nav norādīts citādi; atlikumi perioda beigās; darījumi periodā)

	Kopā ¹⁾			Tiešās investīcijas		Portfeļieguldījumi		Trie atvasinātie finanšu instrumenti	Citi ieguldījumi		Rezerves aktīvi	Papildpostenis: bruto ārējais parāds
	Aktīvi	Pasīvi	Saldo	Aktīvi	Pasīvi	Aktīvi	Pasīvi		Aktīvi	Pasīvi		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Atlikumi (starptautisko investīciju bilance)												
2016 IV	23 995.3	24 798.1	-802.8	10 690.9	8 633.5	7 864.0	10 583.9	-56.3	4 789.0	5 580.6	707.6	13 795.5
2017 I	25 224.7	25 780.6	-555.9	11 113.0	8 955.8	8 256.5	10 868.6	-61.5	5 190.3	5 956.2	726.6	14 252.2
II	24 681.2	25 242.2	-560.9	10 845.7	8 841.2	8 198.2	10 636.9	-46.7	5 001.4	5 764.1	682.7	13 826.2
III	24 507.7	25 014.4	-506.8	10 552.7	8 562.7	8 354.3	10 665.4	-58.8	4 984.6	5 786.3	674.8	13 700.9
Atlikumi (% no IKP)												
2017 III	221.5	226.1	-4.6	95.4	77.4	75.5	96.4	-0.5	45.1	52.3	6.1	123.8
Darījumi												
2017 I	655.0	585.6	69.4	204.8	206.7	174.8	75.5	23.2	254.6	303.4	-2.3	-
II	195.6	133.2	62.4	27.2	18.4	171.4	145.4	-2.3	0.9	-30.6	-1.6	-
III	91.2	-71.1	162.2	-139.9	-155.8	190.9	42.5	-10.7	50.2	42.2	0.5	-
IV	38.0	-80.5	118.5	-2.8	19.5	85.2	-26.1	-1.1	-45.3	-73.9	2.0	-
2017 jūl.	-2.1	-58.8	56.7	-163.0	-168.4	68.4	39.7	-2.7	100.4	69.9	-5.2	-
aug.	61.8	24.3	37.5	9.6	17.2	73.9	-16.1	-5.1	-15.9	23.2	-0.7	-
sept.	31.4	-36.6	68.0	13.5	-4.5	48.7	18.9	-2.9	-34.2	-50.9	6.4	-
okt.	183.2	145.9	37.3	33.2	4.9	22.9	-23.8	-0.2	130.0	164.7	-2.7	-
nov.	58.5	22.9	35.6	-0.4	16.8	50.9	18.1	0.5	1.1	-12.0	6.3	-
dec.	-203.6	-249.2	45.6	-35.6	-2.1	11.5	-20.5	-1.4	-176.4	-226.6	-1.6	-
12 mēnešu kumulētie darījumi												
2017 dec.	979.8	567.3	412.6	89.4	88.8	622.3	237.4	9.0	260.4	241.1	-1.3	-
12 mēnešu kumulētie darījumi (% no IKP)												
2017 dec.	8.8	5.1	3.7	0.8	0.8	5.6	2.1	0.1	2.3	2.2	0.0	-

Avots: ECB.

1) Kopējos aktīvos iekļauti trije atvasinātie finanšu instrumenti.

3. Saimnieciskā darbība

3.1. IKP un izdevumu posteņi

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	IKP											
	Kopā	Iekšzemes pieprasījums								Ārējā bilance ¹⁾		
	Kopā	Privātais patēriņš	Valdības patēriņš	Kopējā pamatkapitāla veidošana			Krājumu pārmaiņas ²⁾	Kopā	Eksports ¹⁾	Imports ¹⁾		
					Kopā būvniecība	Kopā iekārtu ražošanas	Intelektuālā īpašuma produkti					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Faktiskajās cenās (mljrd. euro)												
2015	10 515.6	10 030.7	5 753.8	2 169.4	2 078.3	1 016.3	638.3	418.0	29.3	484.9	4 847.0	4 362.1
2016	10 789.7	10 312.7	5 891.5	2 220.1	2 190.4	1 052.1	674.9	457.8	10.7	477.0	4 937.2	4 460.2
2017	11 165.5	10 674.8	6 073.2	2 272.4	2 298.0	1 112.1	712.7	467.8	31.2	490.6	5 276.5	4 785.9
2017 I	2 748.2	2 632.1	1 504.4	562.3	560.7	273.2	172.2	113.9	4.8	116.2	1 296.8	1 180.6
II	2 781.3	2 662.8	1 515.3	565.9	572.1	275.9	175.2	119.7	9.4	118.5	1 308.9	1 190.3
III	2 809.6	2 677.0	1 522.2	570.1	572.8	279.8	179.6	111.9	12.0	132.6	1 325.4	1 192.9
IV	2 834.0	2 693.5	1 531.8	574.0	580.5	283.9	182.1	113.0	7.2	140.6	1 357.0	1 216.5
% no IKP												
2017	100.0	95.6	54.4	20.4	20.6	10.0	6.4	4.2	0.3	4.4	-	-
Kēdes indeksu veidā agregētie apjomi (iepriekšējā gada cenās)												
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (%)												
2017 I	0.6	0.1	0.5	0.2	0.2	1.4	0.7	-3.5	-	-	1.3	0.2
II	0.7	1.0	0.5	0.4	1.7	0.5	1.6	4.9	-	-	1.2	1.8
III	0.7	0.2	0.3	0.4	-0.2	0.9	2.4	-6.7	-	-	1.6	0.6
IV	0.6	0.2	0.2	0.3	0.9	0.7	1.3	0.6	-	-	1.9	1.1
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)												
2015	2.1	2.0	1.8	1.3	3.3	0.5	5.4	7.2	-	-	6.4	6.7
2016	1.8	2.4	2.0	1.8	4.6	2.5	5.5	8.4	-	-	3.4	4.8
2017	2.3	2.0	1.6	1.2	3.5	3.3	5.2	1.4	-	-	4.9	4.4
2017 I	2.1	1.9	1.6	1.0	4.1	3.3	3.6	7.0	-	-	4.7	4.7
II	2.4	2.3	1.9	1.1	3.4	4.0	4.3	1.1	-	-	4.5	4.5
III	2.7	2.0	1.9	1.3	2.4	3.3	5.8	-4.3	-	-	5.8	4.4
IV	2.7	1.5	1.5	1.4	2.5	3.6	6.2	-5.0	-	-	6.1	3.7
devums IKP ceturkšņa procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)												
2017 I	0.6	0.1	0.3	0.1	0.0	0.1	0.0	-0.2	-0.2	0.5	-	-
II	0.7	0.9	0.3	0.1	0.4	0.0	0.1	0.2	0.2	-0.2	-	-
III	0.7	0.2	0.2	0.1	-0.1	0.1	0.2	-0.3	0.0	0.5	-	-
IV	0.6	0.2	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.0	-0.2	0.4	-	-
devums IKP gada procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)												
2015	2.1	2.0	1.0	0.3	0.6	0.0	0.3	0.3	0.0	0.1	-	-
2016	1.8	2.2	1.1	0.4	0.9	0.2	0.3	0.3	-0.1	-0.4	-	-
2017	2.3	1.9	0.9	0.2	0.7	0.3	0.3	0.1	0.1	0.4	-	-
2017 I	2.1	1.8	0.9	0.2	0.8	0.3	0.2	0.3	-0.1	0.2	-	-
II	2.4	2.2	1.0	0.2	0.7	0.4	0.3	0.0	0.3	0.2	-	-
III	2.7	1.9	1.0	0.3	0.5	0.3	0.4	-0.2	0.1	0.8	-	-
IV	2.7	1.4	0.8	0.3	0.5	0.3	0.4	-0.2	-0.2	1.3	-	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Eksports un imports aptver preces un pakalpojumus un ietver pārrobežu tirdzniecību euro zonas teritorijā.

2) Ietverot vērtslieku iegādi un neietverot to pārdošanu.

3. Saimnieciskā darbība

3.2. Pievienotā vērtība saimnieciskās darbības veidu dalījumā

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopējā pievienotā vērtība (bāzes cenās)											Produktu nodokļi mīnus produktu subsīdijas
	Kopā	Lauksaim- niecība, mežsaim- niecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būv- niecība	Tirdzniecība, transporta, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komuni- kāciju pakalpojumi	Finanses un apdroši- nāšana	Nekus- tamais īpašums	Profe- sionālie, komerc- darbības un atbalsta dienestu pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe	Māksla, izklaide un citi pakal- pojumi	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Faktiskajās cenās (mljrd. euro)												
2015	9 443.4	153.9	1 900.3	468.6	1 782.2	433.1	464.0	1 073.1	1 026.1	1 811.6	330.4	1 072.2
2016	9 680.3	151.6	1 936.9	489.1	1 830.9	451.3	454.0	1 100.6	1 071.0	1 857.5	337.5	1 109.4
2017	10 010.5	164.4	2 001.8	513.5	1 906.9	467.5	451.8	1 132.1	1 121.5	1 905.6	345.3	1 155.0
2017 I	2 464.5	40.5	490.8	125.8	469.1	115.1	112.7	279.7	275.0	470.6	85.2	283.7
II	2 493.8	40.8	498.2	127.9	476.1	116.7	112.7	282.0	278.9	474.5	86.0	287.5
III	2 519.6	41.3	504.6	129.5	479.6	117.8	113.6	284.6	283.0	478.8	86.9	290.1
IV	2 540.6	41.9	510.9	131.5	483.5	118.6	112.9	286.0	285.9	482.1	87.4	293.4
% no pievienotās vērtības												
2017	100.0	1.6	20.0	5.1	19.0	4.7	4.5	11.3	11.2	19.0	3.4	-
Ķēdes indeksu veidā agregātie apjomi (iepriekšējā gada cenās)												
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (%)												
2017 I	0.7	1.6	0.0	1.3	1.3	1.2	-0.1	0.5	1.5	0.2	0.1	0.4
II	0.7	0.0	1.1	0.9	0.7	0.9	0.6	0.2	1.0	0.5	0.4	0.9
III	0.7	0.2	1.5	0.4	0.4	1.3	0.1	0.5	0.8	0.5	0.7	0.3
IV	0.6	0.3	1.2	1.1	0.6	0.7	0.2	0.3	0.8	0.3	0.2	0.4
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)												
2015	1.9	3.1	3.9	0.4	1.8	3.3	-0.3	0.7	2.9	0.9	1.1	3.3
2016	1.7	-1.2	1.9	1.7	2.0	2.9	0.2	1.0	2.8	1.3	1.2	2.8
2017	2.3	1.0	2.8	2.6	2.9	4.4	0.1	1.4	3.5	1.3	1.0	2.6
2017 I	2.0	0.5	1.8	2.4	2.8	4.9	-0.5	1.2	3.5	1.1	0.8	2.6
II	2.4	0.4	3.0	3.1	3.3	5.1	0.1	1.2	3.1	1.3	0.8	3.0
III	2.7	0.9	3.9	3.0	3.3	4.5	0.3	1.6	4.0	1.5	1.3	2.6
IV	2.7	2.1	3.8	3.7	3.1	4.2	0.9	1.6	4.0	1.4	1.4	2.0
devums pievienotās vērtības ceturkšņa procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)												
2017 I	0.7	0.0	0.0	0.1	0.2	0.1	0.0	0.1	0.2	0.0	0.0	-
II	0.7	0.0	0.2	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	-
III	0.7	0.0	0.3	0.0	0.1	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	-
IV	0.6	0.0	0.2	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	-
devums pievienotās vērtības gada procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)												
2015	1.9	0.1	0.8	0.0	0.3	0.2	0.0	0.1	0.3	0.2	0.0	-
2016	1.7	0.0	0.4	0.1	0.4	0.1	0.0	0.1	0.3	0.2	0.0	-
2017	2.3	0.0	0.6	0.1	0.5	0.2	0.0	0.2	0.4	0.3	0.0	-
2017 I	2.0	0.0	0.4	0.1	0.5	0.2	0.0	0.1	0.4	0.2	0.0	-
II	2.4	0.0	0.6	0.2	0.6	0.2	0.0	0.1	0.3	0.2	0.0	-
III	2.7	0.0	0.8	0.2	0.6	0.2	0.0	0.2	0.4	0.3	0.0	-
IV	2.7	0.0	0.8	0.2	0.6	0.2	0.0	0.2	0.4	0.3	0.0	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

3. Saimnieciskā darbība

3.3. Nodarbinātība¹⁾

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopā	Saimnieciskās darbības veidu dalījumā											
	Nodarbinātības statusu dalījumā	Darba ņēmēji	Pašnodarbinātie	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būvniecība	Tirdzniecība, transports, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	Finances un apdrošināšana	Nekustamais īpašums	Profesionālie, komercdarbības un atbalsta dienestu pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe	Māksla, izklaide un citi pakalpojumi
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Nodarbinātās personas													
<i>īpatsvars nodarbināto kopskaitā (%)</i>													
2014	100.0	85.0	15.0	3.4	15.0	6.1	24.7	2.7	2.7	1.0	13.1	24.3	7.1
2015	100.0	85.2	14.8	3.3	14.9	6.0	24.8	2.7	2.6	1.0	13.3	24.3	7.1
2016	100.0	85.5	14.5	3.2	14.8	5.9	24.9	2.8	2.6	1.0	13.5	24.3	7.0
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2014	0.6	0.7	0.1	0.1	-0.4	-1.3	0.7	0.7	-0.9	0.2	2.3	1.0	0.7
2015	1.0	1.2	-0.3	-1.2	0.2	0.0	1.3	1.4	-0.2	1.4	2.8	1.0	0.5
2016	1.3	1.6	-0.3	-0.5	0.6	-0.2	1.7	2.4	0.0	1.9	2.8	1.3	1.1
2016 IV	1.3	1.6	-0.1	0.1	0.6	0.4	1.7	2.6	0.0	2.6	2.8	1.3	0.5
2017 I	1.6	1.8	0.2	1.0	0.8	1.5	1.7	3.2	-0.5	1.9	3.2	1.2	1.1
II	1.6	2.0	-0.3	0.6	1.1	1.5	1.8	3.4	-0.8	2.0	3.3	1.1	1.8
III	1.7	2.0	-0.1	-0.2	1.3	2.2	2.0	3.1	-0.9	2.0	3.2	1.1	2.0
Nostrādātās stundas													
<i>īpatsvars nostrādāto stundu kopskaitā (%)</i>													
2014	100.0	80.3	19.7	4.4	15.6	6.8	25.6	2.9	2.7	1.0	12.8	22.0	6.3
2015	100.0	80.5	19.5	4.3	15.5	6.8	25.6	2.9	2.7	1.0	13.0	22.0	6.3
2016	100.0	80.8	19.2	4.2	15.4	6.7	25.7	2.9	2.7	1.0	13.2	22.0	6.2
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2014	0.6	0.8	-0.4	-0.3	-0.1	-0.9	0.4	0.6	-1.0	0.0	2.4	1.2	0.1
2015	1.1	1.4	-0.2	-0.3	0.6	0.6	0.9	2.4	-0.1	1.8	2.9	1.0	0.8
2016	1.2	1.6	-0.1	-0.4	0.7	-0.1	1.6	1.9	0.6	2.1	2.8	1.0	0.9
2016 IV	1.0	1.4	-0.3	-1.1	0.8	0.0	1.3	2.0	0.2	2.4	2.5	0.9	0.1
2017 I	1.3	1.7	-0.4	-0.6	1.0	1.6	1.3	2.9	-0.2	2.3	2.9	0.9	1.1
II	1.5	1.9	-0.2	-0.5	1.4	1.7	1.7	3.1	-1.4	1.8	2.8	1.0	1.7
III	1.8	2.2	0.0	-0.2	1.7	2.4	2.0	2.5	-0.8	2.0	3.1	1.0	2.3
Nostrādāto stundu skaits uz vienu nodarbināto													
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2014	0.0	0.1	-0.5	-0.4	0.3	0.4	-0.3	-0.1	-0.1	-0.3	0.1	0.3	-0.5
2015	0.1	0.1	0.1	0.9	0.3	0.5	-0.4	1.0	0.1	0.3	0.1	0.0	0.3
2016	-0.1	-0.1	0.1	0.0	0.1	0.2	-0.2	-0.4	0.6	0.2	0.0	-0.2	-0.1
2016 IV	-0.3	-0.2	-0.2	-1.1	0.2	-0.4	-0.4	-0.6	0.1	-0.1	-0.2	-0.4	-0.3
2017 I	-0.3	-0.1	-0.6	-1.6	0.2	0.1	-0.4	-0.3	0.2	0.4	-0.3	-0.3	0.0
II	-0.1	-0.1	0.1	-1.1	0.3	0.2	0.0	-0.4	-0.6	-0.2	-0.4	-0.1	-0.1
III	0.1	0.2	0.1	0.0	0.5	0.2	0.1	-0.6	0.2	0.0	-0.1	-0.1	0.3

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Nodarbinātības dati balstīti uz EKS 2010.

3. Saimnieciskā darbība

3.4. Darbaspēks, bezdarbs un brīvās darbvietas

(sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi)

	Darba- spēks (milj.) ¹⁾	Nepietie- kama nodarbi- nātība (% no darba- spēka) ¹⁾	Bezdarbs											Brīvo darbvie- tu īpat- svars ²⁾
			Kopā		Ilgtermiņa bezdarbs (% no darba- spēka) ¹⁾	Pēc vecuma				Pēc dzimuma				
						Pieaugušie		Jaunieši		Vīrieši		Sievietes		
			Milj.	% no darba- spēka		Milj.	% no darba- spēka	Milj.	% no darba- spēka	Milj.	% no darba- spēka	Milj.	% no darba- spēka	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
% no 2016. gada kopapjoma			100.0			81.7		18.3		52.2		47.8		
2015	160.600	4.6	17.472	10.9	5.6	14.305	9.8	3.167	22.3	9.263	10.7	8.208	11.1	1.5
2016	161.877	4.3	16.252	10.0	5.0	13.290	9.0	2.962	20.9	8.483	9.7	7.770	10.4	1.7
2017	.	.	14.773	9.1	.	12.096	8.1	2.677	18.8	7.648	8.7	7.125	9.5	1.9
2017 I	161.635	4.3	15.384	9.5	4.8	12.611	8.5	2.773	19.6	7.960	9.1	7.424	9.9	1.9
II	162.214	4.2	14.862	9.1	4.5	12.159	8.2	2.703	19.1	7.688	8.8	7.174	9.6	1.9
III	163.330	4.0	14.602	9.0	4.2	11.957	8.0	2.645	18.6	7.574	8.6	7.028	9.3	1.9
IV	.	.	14.243	8.7	.	11.657	7.8	2.585	18.1	7.368	8.4	6.875	9.1	2.0
2017 aug.	-	-	14.607	9.0	-	11.961	8.0	2.646	18.5	7.590	8.7	7.017	9.3	-
sept.	-	-	14.487	8.9	-	11.846	8.0	2.641	18.5	7.502	8.5	6.985	9.3	-
okt.	-	-	14.364	8.8	-	11.743	7.9	2.621	18.3	7.431	8.5	6.933	9.2	-
nov.	-	-	14.243	8.7	-	11.662	7.8	2.581	18.1	7.362	8.4	6.881	9.1	-
dec.	-	-	14.121	8.6	-	11.567	7.8	2.554	17.9	7.311	8.3	6.810	9.0	-
2018 janv.	-	-	14.111	8.6	-	11.577	7.8	2.535	17.7	7.312	8.3	6.799	9.0	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Dati nav sezonāli izlīdzināti.

2) Brīvo darbvietu īpatsvars ir brīvo darbvietu skaits, dalīts ar aizņemto darbvietu un brīvo darbvietu summu (%).

3.5. Uzņēmējdarbības īstermiņa statistika

	Rūpnieciskā ražošana						Būvniecības produkcija	Jauno rūpniecības pasūtījumu ECB rādītājs	Mazumtirdzniecība				Reģistrētie jaunie viegie automobiļi
	Kopā (izņemot būvniecību)		Galvenās rūpniecības grupas						Kopā	Pārtika, dzērieni, tabaka	Nepārtikas preces	Degviela	
	Apstrādes rūpniecība	Starp- patēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces	Enerģētika								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
% no 2010. gada kopapjoma ¹⁾	100.0	86.0	33.6	29.2	22.5	14.7	100.0	100.0	100.0	40.4	52.5	7.1	100.0
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)													
2015	2.1	2.4	1.0	3.6	2.6	0.8	-0.9	3.6	3.0	1.7	4.0	2.4	8.8
2016	1.5	1.6	1.9	1.7	1.2	0.2	2.2	0.3	1.6	1.0	2.2	1.4	7.2
2017	3.0	3.2	4.1	3.6	1.6	0.8	2.6	7.7	2.4	1.5	3.3	1.0	5.6
2017 I	1.3	1.2	2.2	1.3	-0.5	1.9	1.9	5.5	2.1	1.3	2.7	1.9	4.8
II	2.7	2.8	3.8	2.4	1.7	1.6	3.6	6.7	2.7	2.4	3.3	1.6	6.0
III	3.7	4.0	4.9	4.7	2.0	0.6	3.0	9.1	2.6	1.4	4.1	0.4	5.5
IV	4.2	5.0	5.5	5.9	3.1	-1.0	1.9	9.6	2.0	0.9	3.0	0.1	6.3
2017 aug.	3.9	4.3	5.3	5.1	2.6	0.7	2.1	9.0	1.8	0.9	3.3	-0.3	6.9
sept.	3.4	3.9	4.6	4.5	2.3	-1.0	3.6	10.7	3.9	2.3	5.7	0.5	5.3
okt.	3.9	4.6	5.3	3.5	5.3	-2.0	2.3	8.8	0.3	-0.3	0.5	-0.2	5.9
nov.	3.7	4.5	4.7	6.7	0.4	-1.9	2.9	10.6	3.7	1.8	5.6	0.4	8.7
dec.	5.2	5.9	6.6	7.6	3.6	0.6	0.5	9.3	2.1	1.2	3.0	0.1	4.4
2018 janv.	.	.	.	.	.	.	.	.	2.3	0.8	3.8	0.2	6.4
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (s.i. dati; %)													
2017 aug.	1.5	1.7	1.2	3.4	0.3	0.8	-0.1	3.0	-0.2	-0.2	0.1	-0.9	2.9
sept.	-0.5	-0.5	-0.4	-1.6	0.2	-1.0	0.3	1.1	1.0	1.2	0.8	-0.1	1.5
okt.	0.4	0.3	0.3	-0.2	0.2	0.1	-0.4	0.3	-1.1	-1.5	-1.3	-0.4	-3.1
nov.	1.3	1.5	1.1	3.5	0.2	0.8	0.2	1.7	2.0	1.2	2.8	0.8	5.2
dec.	0.4	0.2	1.4	-1.1	0.9	1.3	0.1	2.0	-1.0	-0.4	-1.4	-0.5	0.4
2018 janv.	.	.	.	.	.	.	.	.	-0.1	-0.2	-0.3	0.1	0.1

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini, ECB eksperimentālie statistiskie dati (8. aile) un Eiropas Automobiļu ražotāju asociācija (13. aile).

1) Mazumtirdzniecībai – 2015. gada kopējums.

3. Saimnieciskā darbība

3.6. Viedokļu apsekojumi

(sezonāli izlīdzināti dati)

	Eiropas Komisijas uzņēmumu un patērētāju apsekojumi (procentu starpības, ja nav norādīts citādi)							Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi)				
	Ekonomiskā noskaņo- juma rādītājs (ilgtermiņa vidējais rādītājs = 100)	Apstrādes rūpniecība		Patērētāju konfi- dences rādītājs	Būvnie- cības konfi- dences rādītājs	Mazum- tirdzniecības konfi- dences rādītājs	Pakalpojumu nozares		Apstrādes rūpniecības iepirkumu vadītāju indekss (IVI)	Apstrādes rūpniecības produkcijas izlaide	Uzņēmēj- darbības aktivitāte pakalpojumu nozarē	Apvienotā produkcijas izlaide
		Ražotāju konfi- dences rādītājs	Jaudu izman- tošana (%)				Pakal- pojumu nozares konfi- dences rādītājs	Jaudu izman- tošana (%)				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999–2014	99.6	-6.0	80.7	-12.7	-14.5	-8.3	6.8	-	51.1	52.4	52.9	52.7
2015	103.6	-3.1	81.4	-6.2	-22.5	1.6	9.2	88.4	52.2	53.4	54.0	53.8
2016	104.3	-2.6	81.9	-7.7	-16.5	1.5	11.1	89.1	52.5	53.6	53.1	53.3
2017	110.7	4.5	83.3	-2.5	-4.0	3.3	14.6	89.8	57.4	58.5	55.6	56.4
2017 I	107.5	1.1	82.6	-5.5	-10.7	2.0	13.2	89.4	55.6	56.9	55.1	55.6
II	109.5	3.3	82.9	-2.8	-4.9	3.2	13.4	89.8	57.0	58.3	56.0	56.6
III	111.5	5.4	83.5	-1.5	-2.1	2.9	14.9	89.9	57.4	58.0	55.3	56.0
IV	114.3	8.3	84.1	-0.2	1.8	5.3	16.9	89.9	59.7	60.7	56.0	57.2
2017 sept.	112.5	6.7	-	-1.2	-1.5	3.0	15.4	-	58.1	59.2	55.8	56.7
okt.	113.5	8.0	83.8	-1.1	0.5	5.5	16.2	89.6	58.5	58.8	55.0	56.0
nov.	114.0	8.1	-	0.0	1.7	4.3	16.4	-	60.1	61.0	56.2	57.5
dec.	115.3	8.8	-	0.5	3.1	6.0	18.0	-	60.6	62.2	56.6	58.1
2018 janv.	114.9	9.0	84.4	1.4	4.7	5.2	16.8	90.2	59.6	61.1	58.0	58.8
febr.	114.1	8.0	-	0.1	4.2	4.3	17.5	-	58.6	59.6	56.2	57.1

Avoti: Eiropas Komisija (Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts; 1.–8. aile) un *Markit* (9.–12. aile).

3.7. Mājsaimniecību un nefinanšu sabiedrību kontu kopsavilkums

(faktiskajās cenās, ja nav norādīts citādi; sezonāli neizlīdzināti dati)

	Mājsaimniecības							Nefinanšu sabiedrības					
	Uzkrā- jumu rādītājs (bruto) ¹⁾	Parāda rādītājs	Reālie bruto rīcībā esošie ienākumi	Finanšu ieguldījumi	Nefinanšu ieguldījumi (bruto)	Tīrā vērtība ²⁾	Nekus- tamie aktīvi	Peļņas daļa ³⁾	Uzkrā- jumu rādītājs (neto)	Parāda rādītājs ⁴⁾	Finanšu ieguldījumi	Nefinanšu ieguldījumi (bruto)	Finan- sējums
	Bruto rīcībā esošie ienākumi (izlīdzināti dati; %)		Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)					% no neto pievienotās vērtības		% no IKP	Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2014	12.7	94.3	1.0	1.9	1.3	2.7	0.9	32.1	4.6	131.8	2.7	7.2	1.6
2015	12.4	93.6	1.6	1.9	1.4	3.3	2.6	32.6	6.0	133.9	4.2	4.8	2.2
2016	12.1	93.3	1.8	1.8	5.9	4.3	4.5	33.2	8.0	133.9	3.9	6.0	1.9
2016 IV	12.1	93.3	1.4	1.8	6.5	4.3	4.5	33.2	8.0	133.9	3.9	5.5	1.9
2017 I	12.1	93.0	1.6	1.8	10.2	4.6	4.6	33.4	7.6	133.6	4.4	9.5	2.2
II	12.1	93.1	1.3	2.0	5.4	4.9	4.8	33.1	6.9	132.8	4.1	10.0	2.2
III	12.0	93.0	1.6	2.1	6.2	5.0	5.4	33.3	7.0	131.4	4.2	4.1	2.3

Avoti: ECB un *Eurostat*.

1) Pamatojoties uz četrpadsmit uzkrājumu un bruto rīcībā esošo ienākumu kumulētajām summām (korekcija sakarā ar mājsaimniecību neto kapitāla pārmaiņu pensiju fondu rezervēs).

2) Finanšu aktīvi (neietverot finanšu saistības) un nefinanšu aktīvi. Nefinanšu aktīvus veido galvenokārt nekustamie aktīvi (dzīvjamās ēkas un zeme). Tie ietver arī tādu uzņēmumu nefinanšu aktīvus, kuri nav juridiskās personas un kuri klasificēti mājsaimniecību sektorā.

3) Peļņas daļu nosaka saskaņā ar tirajiem komercdarbības ienākumiem, kas kopumā atbilst grāmatvedībā aprēķinātajai peļņai.

4) Noteikts, pamatojoties uz aizdevumu, parāda vērtspapīru, tirdzniecības kredītu atlikumu un pensiju shēmu saistībām.

3. Saimnieciskā darbība

3.8. Euro zonas maksājumu balance. Tekošais kants un kapitāla kants

(mljrd. euro; sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi; darījumi)

	Tekošais kants											Kapitāla kants ¹⁾	
	Kopā			Preces		Pakalpojumi		Sākotnējie ienākumi		Otrreizējie ienākumi		Kredīts	Debets
	Kredīts	Debets	Saldo	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2017 I	959.3	868.2	91.1	558.6	479.3	206.1	188.4	167.6	143.9	27.0	56.6	7.4	17.7
II	965.0	884.1	80.9	559.9	477.3	207.8	190.4	170.8	146.1	26.4	70.3	7.0	17.2
III	991.0	866.9	124.2	575.7	477.1	210.8	184.6	177.9	139.2	26.7	65.9	6.5	8.4
IV	982.7	887.5	95.2	582.8	495.1	211.5	191.9	161.4	135.6	26.9	64.8	11.6	7.7
2017 jūl.	326.1	288.1	38.0	188.0	159.0	69.8	61.5	59.4	44.9	8.9	22.7	2.5	2.7
aug.	333.0	289.5	43.5	191.6	159.5	70.2	61.2	62.1	48.3	9.1	20.6	1.9	2.6
sept.	331.9	289.3	42.7	196.0	158.7	70.8	61.9	56.4	46.1	8.7	22.6	2.1	3.1
okt.	317.4	287.0	30.3	187.7	161.4	69.2	62.3	52.1	42.5	8.3	20.8	3.0	1.6
nov.	329.4	294.5	35.0	195.5	165.0	70.0	64.6	55.3	42.7	8.7	22.1	2.8	1.8
dec.	335.9	306.0	29.9	199.7	168.7	72.3	65.0	54.1	50.4	9.8	21.8	5.9	4.4
12 mēnešu kumulētie darījumi													
2017 dec.	3 898.0	3 506.6	391.4	2 277.0	1 928.9	836.2	755.3	677.7	564.9	107.0	257.6	32.6	51.0
12 mēnešu kumulētie darījumi (% no IKP)													
2017 dec.	34.9	31.4	3.5	20.4	17.3	7.5	6.8	6.1	5.1	1.0	2.3	0.3	0.5

1) Kapitāla kanta dati nav sezonāli izlīdzināti.

3.9. Euro zonas preču ārējā tirdzniecība¹⁾, vērtības un apjomi preču grupu dalījumā²⁾

(sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi)

	Kopā (s.n. dati)		Eksports (FOB)					Imports (CIF)					
	Eksports	Imports	Kopā				Papildpostenis: apstrādes rūpniecība	Kopā				Papildposteni	
			Kopā	Starp-patēriņa preces	Kapitāl-preces	Patēriņa preces		Kopā	Starp-patēriņa preces	Kapitāl-preces	Patēriņa preces	Apstrādes rūpniecība	Nafta
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Vērtības (mljrd. euro; 1. un 2. ailei – pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)													
2017 I	11.0	13.9	539.5	258.7	110.1	161.2	449.2	486.0	279.1	78.5	120.4	344.4	59.8
II	5.4	9.9	544.7	257.0	112.6	162.7	455.6	486.7	275.3	80.6	123.3	353.1	52.2
III	6.0	7.8	547.0	256.8	114.1	164.3	459.5	484.8	272.7	80.3	122.8	354.2	48.3
IV	6.2	7.2	562.9	.	.	.	471.6	498.0	.	.	.	357.3	.
2017 jūl.	5.9	9.1	178.7	83.9	36.8	53.8	149.7	161.2	90.5	26.5	40.9	117.6	15.8
aug.	6.9	9.0	183.3	86.1	38.1	55.5	154.2	162.4	91.4	27.0	41.1	119.4	16.0
sept.	5.2	5.5	185.1	86.9	39.2	55.0	155.6	161.2	90.8	26.8	40.8	117.2	16.5
okt.	9.1	10.4	181.6	86.6	36.5	54.1	152.0	162.4	92.2	26.5	41.3	118.7	17.6
nov.	8.5	8.6	189.0	90.2	38.6	56.4	158.2	167.0	94.8	26.9	42.2	119.6	19.5
dec.	1.0	2.5	192.3	.	.	.	161.4	168.5	.	.	.	119.0	.
Apjoma indeksi (2000. g. = 100; 1. un 2. ailei – pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)													
2017 I	6.5	3.2	121.0	121.4	118.8	124.4	120.5	110.3	111.3	108.3	110.2	112.3	109.4
II	1.6	2.2	122.5	121.3	121.7	125.5	122.1	112.6	112.7	111.9	114.1	115.8	104.5
III	3.8	3.4	124.1	122.1	124.5	128.1	124.2	114.4	114.1	114.7	114.4	117.7	100.2
IV	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2017 jūn.	1.8	1.8	122.9	120.8	122.1	125.3	122.5	112.5	112.2	109.9	114.8	115.1	106.3
jūl.	3.4	3.8	121.2	119.5	119.5	125.6	120.8	113.6	113.5	111.6	113.8	116.1	101.8
aug.	4.9	5.1	124.9	122.5	125.5	129.9	125.1	115.5	115.3	117.3	114.7	119.6	100.6
sept.	3.2	1.4	126.2	124.2	128.5	128.8	126.6	114.1	113.4	115.2	114.8	117.4	98.3
okt.	7.2	7.3	123.5	123.1	120.4	126.4	123.4	114.4	114.4	113.7	115.5	118.8	102.5
nov.	7.0	3.7	128.1	127.2	125.7	132.9	128.2	114.9	114.1	113.1	117.1	118.0	104.8

Avoti: ECB un Eurostat.

1) Atšķirība starp ECB maksājumu balances posteņa "Preces" (3.8. tabula) un Eurostat preču tirdzniecības (3.9. tabula) datiem veidojas galvenokārt to atšķirīgo definīciju dēļ.

2) Preču grupas atbilstoši plašo ekonomisko kategoriju (Broad Economic Categories) klasifikācijai.

4. Cenas un izmaksas

4.1. Saskaņotais patēriņa cenu indekss¹⁾

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Kopā					Kopā (s.i. dati; pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu; %) ²⁾						Papildpostenis: administratīvi regulējamās cenas	
	Indekss: 2015. g. = 100	Kopā (neietverot pārtiku un enerģiju)			Pakalpojumi	Kopā	Apstrādātā pārtika	Neapstrādātā pārtika	Neenerģijas rūpniecības preces	Enerģija (s.n. dati)	Pakalpojumi	Kopējais SPCI (neietverot administratīvi regulējamās cenas)	Administratīvi regulējamās cenas
		1	2	3									
% no 2018. gada kopapjoma	100.0	100.0	70.7	55.6	44.4	100.0	12.1	7.5	26.3	9.7	44.4	86.6	13.4
2015	100.0	0.0	0.8	-0.8	1.2	-	-	-	-	-	-	-0.1	1.0
2016	100.2	0.2	0.9	-0.4	1.1	-	-	-	-	-	-	0.2	0.3
2017	101.8	1.5	1.0	1.7	1.4	-	-	-	-	-	-	1.6	1.0
2017 I	101.0	1.8	0.8	2.3	1.1	0.7	0.3	2.0	0.1	3.3	0.3	2.0	0.5
II	102.0	1.5	1.1	1.5	1.6	0.1	0.7	-1.2	0.1	-1.4	0.5	1.6	1.3
III	101.8	1.4	1.2	1.4	1.5	0.2	0.7	0.4	0.2	-0.9	0.3	1.5	1.1
IV	102.4	1.4	0.9	1.6	1.2	0.4	0.5	1.1	0.1	2.6	0.0	1.5	1.2
2017 sept.	102.1	1.5	1.1	1.6	1.5	0.1	0.1	0.1	0.0	1.0	0.1	1.6	1.0
okt.	102.2	1.4	0.9	1.5	1.2	0.1	0.1	0.8	0.0	0.7	-0.1	1.4	1.1
nov.	102.3	1.5	0.9	1.8	1.2	0.2	0.2	0.0	0.1	1.5	0.1	1.6	1.2
dec.	102.7	1.4	0.9	1.5	1.2	0.1	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1	1.4	1.2
2018 janv.	101.8	1.3	1.0	1.4	1.2	0.3	0.3	0.1	0.1	1.8	0.1	1.2	1.8
febr. ³⁾	102.0	1.2	1.0	.	1.3	0.1	0.0	-0.3	0.1	-0.3	0.2	.	.

	Preces						Pakalpojumi						
	Pārtika (ietverot alkoholiskos dzērienus un tabaku)			Rūpniecības preces			Mājoklis		Transports	Sakari	Atpūta un individuālie pakalpojumi	Dažādi	
	Kopā	Apstrādātā pārtika	Neapstrādātā pārtika	Kopā	Neenerģijas rūpniecības preces	Enerģija		Īres maksa					
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
% no 2017. gada kopapjoma	19.6	12.1	7.5	35.8	26.3	9.5	10.7	6.5	7.3	3.2	15.1	8.2	
2015	1.0	0.6	1.6	-1.8	0.3	-6.8	1.2	1.1	1.3	-0.8	1.5	1.2	
2016	0.9	0.6	1.4	-1.1	0.4	-5.1	1.1	1.1	0.8	0.0	1.4	1.2	
2017	1.8	1.6	2.2	1.6	0.4	4.9	1.3	1.2	2.1	-1.5	2.1	0.7	
2017 I	2.0	0.9	4.0	2.4	0.3	8.2	1.3	1.2	1.7	-1.1	1.4	0.7	
II	1.5	1.4	1.6	1.5	0.3	4.6	1.3	1.3	2.6	-1.4	2.3	0.8	
III	1.6	2.0	0.9	1.3	0.5	3.4	1.3	1.2	2.3	-1.8	2.4	0.8	
IV	2.2	2.1	2.3	1.3	0.4	3.5	1.2	1.2	1.7	-1.7	2.0	0.4	
2017 sept.	1.9	2.0	1.5	1.4	0.5	3.9	1.3	1.2	2.1	-1.8	2.4	0.9	
okt.	2.3	2.1	2.8	1.1	0.4	3.0	1.3	1.2	1.5	-1.8	2.1	0.4	
nov.	2.2	2.1	2.4	1.6	0.4	4.7	1.3	1.2	1.7	-1.6	2.0	0.4	
dec.	2.1	2.2	1.9	1.2	0.5	2.9	1.2	1.2	1.9	-1.7	1.9	0.4	
2018 janv.	1.9	2.5	1.1	1.0	0.6	2.2	1.3	1.2	1.5	-1.0	1.6	1.2	
febr. ³⁾	1.1	2.4	-0.9	.	0.7	2.1	.	.	.	.	.	.	

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) 2016. gada maijā ECB sāka publicēt uzlabotās sezonāli izlīdzinātās euro zonas SPCI datu laikrindas saskaņā ar pārskatīto sezonāli izlīdzināto pieeju, kas aprakstīta ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 3 1. ielikumā (<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/ecbu/eb201603.en.pdf>).

3) Aplēse, pamatojoties uz provizorisksiem valstu datiem, kā arī uz jaunāko informāciju par enerģijas cenām.

4. Cenas un izmaksas

4.2. Rūpniecības, būvniecības un īpašuma cenas

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Ražotāju cenas rūpniecībā, neietverot būvniecību ¹⁾										Būv- niecība	Mājokļu cenas ²⁾	Komer- cīpašumu cenu ekspe- rimentālais rādītājs ²⁾
	Kopā (indekss: 2015. g. = 100)	Kopā		Rūpniecība (neietverot būvniecību un enerģētiku)						Ener- ģētika			
		Apstrā- des rūp- niecība	Kopā	Star- patēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces							
						Kopā	Pār- tīka, alkoholiskie dzērieni un tabaka	Nepār- tīkas preces					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
% no 2015. gada kopējuma	100.0	100.0	77.2	72.1	28.9	20.7	22.5	16.5	5.9	27.9			
2015	100.0	-2.8	-2.4	-0.5	-1.3	0.7	-0.6	-0.9	0.2	-8.6	0.4	1.6	3.2
2016	97.7	-2.3	-1.5	-0.6	-1.7	0.4	0.0	0.0	0.1	-7.1	0.6	3.2	5.3
2017	100.7	3.1	3.1	2.2	3.2	0.9	1.9	2.8	0.2	5.9	.	.	.
2017 I	100.7	4.2	4.1	2.0	3.1	0.8	1.7	2.5	0.1	10.7	2.0	3.8	3.5
II	100.2	3.4	3.1	2.4	3.5	0.9	2.3	3.4	0.2	6.2	2.0	3.9	5.2
III	100.4	2.4	2.7	2.2	3.0	1.0	2.2	3.1	0.3	3.2	2.1	4.3	5.4
IV	101.6	2.5	2.6	2.1	3.3	0.9	1.6	2.0	0.3	3.6	.	.	.
2017 aug.	100.4	2.6	2.7	2.2	3.0	1.0	2.2	3.2	0.3	3.4	-	-	-
sept.	100.8	2.9	3.0	2.3	3.2	1.0	2.2	3.0	0.3	4.4	-	-	-
okt.	101.2	2.5	2.6	2.3	3.5	0.9	1.8	2.4	0.2	3.1	-	-	-
nov.	101.8	2.8	3.0	2.1	3.2	1.0	1.6	2.1	0.3	5.1	-	-	-
dec.	101.9	2.2	2.2	1.9	3.0	0.9	1.4	1.7	0.4	2.7	-	-	-
2018 janv.	102.3	1.5	2.0	1.9	2.8	1.1	1.2	1.3	0.6	0.5	-	-	-

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini un ECB aprēķini, kuru pamatā ir MSCI dati un valstu avoti (13. aile).

1) Tikai iekšzemes tirdzniecība.

2) Uz nesaskaņotiem avotiem balstīti eksperimentāli dati (sīkāku informāciju sk.

www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/governance_and_quality_framework/html/experimental-data.en.html).

4.3. Preču cenas un IKP deflatori

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	IKP deflatori								Naftas cenas (euro par barelu)	Neenerģijas preču cenas (euro)					
	Kopā (s.i. dati; indekss: 2010. g. = 100)	Kopā	Iekšzemes pieprasījums				Eksports ¹⁾	Imports ¹⁾		Svērums atbilstoši importam ²⁾			Svērums atbilstoši izmantošanai ²⁾		
			Kopā	Privātais patēriņš	Valdības patēriņš	Kopējā pamat- kapitāla veidošana				Kopā	Pārtika	Nepār- tikas preces	Kopā	Pārtika	Nepār- tikas preces
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
% no kopējuma										100.0	45.4	54.6	100.0	50.4	49.6
2015	106.0	1.4	0.4	0.3	0.5	0.8	0.3	-2.0	47.1	0.0	4.2	-4.5	2.9	7.0	-2.7
2016	106.8	0.8	0.4	0.4	0.6	0.8	-1.5	-2.5	39.9	-3.5	-3.9	-3.2	-7.3	-10.3	-2.9
2017	108.0	1.1	1.5	1.4	1.1	1.4	1.9	2.8	48.1	5.9	-3.3	16.3	5.5	-3.1	17.2
2017 I	107.4	0.8	1.5	1.6	1.0	1.3	2.5	4.5	50.8	18.3	5.9	33.2	13.0	0.1	32.4
II	107.9	1.2	1.5	1.4	1.1	1.4	2.4	3.2	45.6	6.8	-2.7	18.2	6.7	-2.4	19.9
III	108.3	1.3	1.6	1.3	1.2	1.5	1.5	2.0	44.0	1.7	-7.4	11.9	2.4	-5.7	13.0
IV	108.6	1.2	1.5	1.3	1.2	1.5	1.2	1.7	52.2	-2.4	-8.9	4.4	0.1	-4.7	5.9
2017 sept.	-	-	-	-	-	-	-	-	46.3	3.1	-7.2	14.7	4.1	-4.8	15.8
okt.	-	-	-	-	-	-	-	-	49.0	2.6	-6.1	12.0	5.2	-1.2	13.2
nov.	-	-	-	-	-	-	-	-	53.3	-2.6	-8.3	3.2	0.3	-3.5	4.8
dec.	-	-	-	-	-	-	-	-	54.2	-6.6	-12.2	-1.2	-4.7	-9.2	0.4
2018 janv.	-	-	-	-	-	-	-	-	56.6	-7.9	-15.3	-0.5	-6.3	-12.7	1.2
febr.	-	-	-	-	-	-	-	-	53.0	-	-	-	-	-	-

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini un Bloomberg (9. aile).

1) Eksporta un importa deflatori attiecas uz precēm un pakalpojumiem un ietver pārrobežu tirdzniecību euro zonā.

2) Svērums atbilstoši importam: svērums noteikts saskaņā ar 2009.–2011. gada vidējo importa struktūru; svērums atbilstoši izmantošanai: svērums noteikts saskaņā ar 2009.–2011. gada vidējo iekšzemes pieprasījuma struktūru.

4. Cenas un izmaksas

4.4. Ar cenām saistīto viedokļu apsekojumi

(sezonāli izlīdzināti dati)

	Eiropas Komisijas uzņēmumu un patērētāju apsekojumi (procentu starpības)					Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi)			
	Pārdošanas cenu gaidas (nākamajiem trim mēnešiem)				Patēriņa cenu tendences pēdējos 12 mēnešos	Ražošanas izmaksas		Noteiktās cenas	
	Apstrādes rūpniecība	Mazumtirdzniecība	Pakalpojumi	Būvniecība		Apstrādes rūpniecība	Pakalpojumi	Apstrādes rūpniecība	Pakalpojumi
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1999–2014	4.4	-	-	-3.0	33.5	57.2	56.5	-	49.8
2015	-2.7	1.3	2.7	-13.3	-0.2	48.9	53.5	49.6	49.0
2016	-0.3	1.7	4.4	-7.2	0.2	49.8	53.9	49.3	49.6
2017	9.1	5.5	6.9	2.6	12.3	64.6	56.3	55.1	51.6
2017 I	9.0	5.4	6.4	-3.5	12.9	67.8	56.7	55.0	51.4
II	7.9	4.2	5.9	2.0	12.3	62.5	55.9	54.6	51.5
III	8.7	4.8	6.8	3.5	10.4	60.4	55.7	54.4	51.4
IV	10.9	7.6	8.4	8.3	13.8	67.9	56.9	56.3	52.1
2017 sept.	10.5	6.1	8.0	4.5	11.4	64.0	56.3	55.2	51.8
okt.	8.7	8.4	8.6	8.1	13.0	66.4	56.7	55.8	52.1
nov.	11.1	7.5	8.2	8.2	14.7	69.4	56.9	56.8	52.1
dec.	13.0	6.8	8.3	8.6	13.6	67.9	57.1	56.3	52.0
2018 janv.	12.4	7.5	9.8	10.8	17.3	70.7	58.4	58.1	53.6
febr.	12.6	7.0	9.5	10.1	18.3	68.7	56.9	58.4	52.9

Avoti: Eiropas Komisija (Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts) un *Markit*.

4.5. Darbaspēka izmaksu indeksi

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Kopā (indekss: 2012. g. = 100)	Kopā	Komponentu dalījumā		Atsevišķu saimnieciskās darbības veidu dalījumā		Papildpostenis: vienošanās ceļā noteiktās darba algas rādītājs ¹⁾
			Darba samaksa	Darba devēju sociālās iemaksas	Uzņēmējdarbības nozares	Galvenokārt ar uzņēmējdarbību nesaistītās nozares	
	1	2	3	4	5	6	7
% no 2012. gada kopapjoma	100.0	100.0	74.6	25.4	69.3	30.7	
2015	104.3	1.6	1.9	0.7	1.6	1.6	1.5
2016	105.8	1.5	1.5	1.6	1.4	1.5	1.4
2017	.	.	.	.	.	.	1.5
2017 I	100.5	1.4	1.3	1.6	1.3	1.7	1.6
II	111.2	1.8	2.1	0.8	1.9	1.4	1.5
III	104.2	1.6	1.7	1.6	2.0	0.9	1.5
IV	.	.	.	.	.	.	1.6

Avoti: *Eurostat* un ECB aprēķini.

1) Uz nesaskaņotiem avotiem balstīti eksperimentāli dati (sīkāku informāciju sk. www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/governance_and_quality_framework/html/experimental-data.en.html).

4. Cenas un izmaksas

4.6. Vienības darbaspēka izmaksas, atlīdzība vienam nodarbinātajam un darba ražīgums

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi; sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopā (indekss: 2010. g. = 100)	Kopā	Saimnieciskās darbības veidu dalījumā									
			Lauksaim- niecība, mežsaim- niecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būv- niecība	Tirdzniecība, transporta, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komuni- kācijas pakalpojumi	Finanses un apdroši- nāšana	Nekusta- mais īpašums	Profesionālie, komerc- darbības un atbalsta pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe	Māksla, izklaide un citi pakal- pojumi
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Vienības darbaspēka izmaksas												
2014	104.4	0.7	-1.4	-1.0	1.3	0.3	-1.4	3.0	1.7	1.3	1.6	1.6
2015	104.8	0.4	-3.4	-1.8	0.5	1.0	0.9	0.7	2.1	1.6	1.3	1.4
2016	105.6	0.8	2.2	0.0	-0.5	1.1	0.1	2.0	4.3	0.8	1.2	1.3
2016 IV	106.0	0.8	3.8	-0.5	-0.4	1.0	-0.6	2.4	4.9	1.0	1.2	1.4
2017 I	106.3	0.9	0.8	0.4	0.0	0.4	-1.0	1.8	4.2	1.8	1.6	1.8
II	106.3	0.8	0.7	-0.4	-0.2	0.0	0.1	0.7	5.9	2.4	1.7	2.3
III	106.5	0.7	-0.1	-1.0	-0.2	0.5	1.1	0.0	4.0	2.0	1.3	1.9
Atlīdzība vienam nodarbinātajam												
2014	106.6	1.4	0.2	2.1	1.6	1.2	2.2	2.0	1.9	1.7	1.1	1.0
2015	108.1	1.4	0.8	1.9	0.9	1.5	2.8	0.7	1.4	1.6	1.2	1.9
2016	109.5	1.2	1.5	1.3	1.4	1.4	0.6	2.2	3.4	0.8	1.2	1.5
2016 IV	110.2	1.4	1.5	1.4	0.9	1.6	0.6	2.2	3.4	0.9	1.5	1.9
2017 I	110.6	1.4	0.2	1.4	0.9	1.4	0.6	1.8	3.5	2.1	1.6	1.5
II	111.0	1.6	0.6	1.5	1.4	1.4	1.6	1.6	5.1	2.2	1.8	1.4
III	111.5	1.6	1.0	1.5	0.6	1.8	2.4	1.2	3.5	2.8	1.7	1.2
Darba ražīgums uz vienu nodarbināto												
2014	102.1	0.7	1.7	3.1	0.3	0.9	3.6	-0.9	0.2	0.4	-0.5	-0.6
2015	103.2	1.0	4.4	3.7	0.4	0.5	1.9	0.0	-0.7	0.1	-0.1	0.5
2016	103.7	0.5	-0.8	1.3	1.9	0.3	0.6	0.2	-0.9	0.0	0.0	0.1
2016 IV	103.9	0.6	-2.2	2.0	1.3	0.5	1.2	-0.3	-1.4	-0.1	0.2	0.5
2017 I	104.1	0.5	-0.5	0.9	0.9	1.1	1.7	-0.1	-0.6	0.3	-0.1	-0.3
II	104.4	0.8	-0.2	1.9	1.6	1.5	1.6	0.9	-0.8	-0.1	0.1	-0.9
III	104.7	1.0	1.1	2.6	0.7	1.3	1.3	1.2	-0.5	0.7	0.4	-0.7
Atlīdzība par vienu nostrādāto stundu												
2014	108.5	1.3	1.1	1.7	1.1	1.4	2.0	2.0	1.7	1.3	0.8	1.4
2015	109.9	1.3	0.7	1.5	0.3	1.6	1.8	0.7	0.6	1.2	1.3	1.8
2016	111.4	1.3	0.9	1.2	1.4	1.4	1.0	1.7	3.5	0.7	1.5	1.6
2016 IV	112.2	1.6	2.2	1.3	1.2	1.8	1.1	2.2	4.3	1.0	1.8	2.3
2017 I	112.4	1.5	0.7	1.2	0.6	1.6	0.8	1.5	3.5	2.0	1.9	1.5
II	112.8	1.6	1.8	1.1	1.1	1.6	1.9	2.3	5.5	2.3	2.0	1.2
III	113.2	1.4	0.1	1.0	0.0	1.6	2.6	1.0	3.6	2.7	1.8	0.5
Darba ražīgums stundā												
2014	104.2	0.8	2.0	2.8	-0.1	1.3	3.7	-0.9	0.5	0.3	-0.8	-0.1
2015	105.2	1.0	3.4	3.3	-0.2	0.9	0.9	-0.1	-1.0	0.0	0.0	0.2
2016	105.8	0.6	-0.8	1.2	1.7	0.4	1.0	-0.4	-1.1	0.0	0.3	0.3
2016 IV	106.2	0.9	-1.1	1.8	1.7	0.9	1.8	-0.4	-1.3	0.1	0.6	0.9
2017 I	106.2	0.7	1.0	0.8	0.8	1.5	2.0	-0.3	-1.1	0.6	0.2	-0.3
II	106.5	0.9	0.9	1.6	1.4	1.5	1.9	1.5	-0.7	0.3	0.3	-0.9
III	106.8	0.9	1.1	2.1	0.6	1.2	1.9	1.0	-0.4	0.8	0.5	-1.0

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.1. Monetārie rādītāji¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	M3											
	M2						M3 – M2					
	M1		M2 – M1				Repo darījumi	Naudas tirgus fondu akcijas	Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem	11	12	
	Skaidrā nauda apgrozībā	Nogul- dījumi uz nakti	Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	6	7						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Atlikumi												
2015	1 037.7	5 575.8	6 613.5	1 444.1	2 159.7	3 603.8	10 217.2	74.5	485.1	75.6	635.2	10 852.4
2016	1 075.1	6 084.2	7 159.3	1 328.6	2 221.2	3 549.9	10 709.1	70.4	523.2	95.7	689.2	11 398.3
2017	1 112.0	6 636.5	7 748.5	1 193.1	2 261.2	3 454.3	11 202.8	75.8	509.4	75.8	660.9	11 863.8
2017 I	1 087.2	6 248.3	7 335.4	1 304.7	2 225.7	3 530.4	10 865.8	74.4	531.6	100.2	706.2	11 572.0
II	1 094.9	6 383.7	7 478.6	1 258.1	2 237.4	3 495.6	10 974.2	68.2	513.7	80.1	662.1	11 636.3
III	1 103.9	6 532.5	7 636.4	1 222.3	2 251.4	3 473.7	11 110.0	66.6	530.6	80.1	677.4	11 787.4
IV	1 112.0	6 636.5	7 748.5	1 193.1	2 261.2	3 454.3	11 202.8	75.8	509.4	75.8	660.9	11 863.8
2017 aug.	1 099.5	6 486.7	7 586.2	1 238.7	2 248.0	3 486.7	11 072.8	70.5	521.0	76.8	668.3	11 741.1
sept.	1 103.9	6 532.5	7 636.4	1 222.3	2 251.4	3 473.7	11 110.0	66.6	530.6	80.1	677.4	11 787.4
okt.	1 110.0	6 549.2	7 659.2	1 216.5	2 258.6	3 475.1	11 134.3	68.9	528.1	68.4	665.4	11 799.8
nov.	1 110.2	6 614.7	7 724.8	1 200.4	2 258.9	3 459.3	11 184.2	78.4	518.8	77.4	674.6	11 858.8
dec.	1 112.0	6 636.5	7 748.5	1 193.1	2 261.2	3 454.3	11 202.8	75.8	509.4	75.8	660.9	11 863.8
2018 janv. ^(p)	1 114.5	6 683.1	7 797.6	1 199.4	2 263.7	3 463.2	11 260.8	72.3	513.3	58.7	644.3	11 905.1
Darījumi												
2015	66.5	566.9	633.3	-134.5	12.3	-122.2	511.2	-47.4	49.7	-27.2	-25.0	486.1
2016	37.5	541.9	579.5	-105.8	16.0	-89.7	489.7	-4.2	38.0	16.1	49.8	539.6
2017	37.1	586.7	623.8	-112.2	36.3	-75.9	547.9	6.8	-13.7	-22.8	-29.6	518.3
2017 I	12.1	166.9	178.9	-21.6	4.4	-17.2	161.7	4.1	8.5	4.0	16.5	178.2
II	7.8	154.9	162.7	-36.8	11.3	-25.5	137.2	-5.6	-17.5	-20.8	-44.0	93.2
III	9.1	157.6	166.7	-32.7	10.8	-21.9	144.8	-1.1	16.8	2.7	18.4	163.2
IV	8.2	107.3	115.5	-21.1	9.8	-11.3	104.2	9.5	-21.4	-8.6	-20.6	83.6
2017 aug.	4.6	62.6	67.2	-6.1	5.0	-1.1	66.1	4.5	2.8	-2.0	5.3	71.4
sept.	4.4	45.0	49.4	-16.5	3.4	-13.1	36.3	-3.9	9.7	5.5	11.3	47.6
okt.	6.2	13.6	19.8	-6.9	7.2	0.3	20.1	2.2	-2.6	-11.8	-12.2	7.8
nov.	0.1	69.3	69.4	-8.0	0.4	-7.6	61.9	9.8	-9.4	5.0	5.5	67.3
dec.	1.9	24.3	26.2	-6.2	2.3	-4.0	22.2	-2.5	-9.5	-1.8	-13.8	8.4
2018 janv. ^(p)	2.4	53.7	56.1	8.9	4.2	13.0	69.2	-3.1	3.9	-16.0	-15.2	53.9
Pieauguma temps												
2015	6.8	11.3	10.6	-8.5	0.6	-3.3	5.3	-38.9	11.4	-25.4	-3.8	4.7
2016	3.6	9.7	8.8	-7.4	0.7	-2.5	4.8	-5.7	7.8	21.0	7.8	5.0
2017	3.4	9.7	8.7	-8.5	1.6	-2.1	5.1	9.8	-2.6	-24.0	-4.3	4.6
2017 I	3.7	9.9	9.0	-7.6	0.7	-2.6	5.0	-14.5	12.9	3.9	7.9	5.1
II	3.8	10.6	9.6	-9.4	1.0	-3.1	5.2	-18.6	5.0	-16.4	-1.0	4.8
III	3.5	11.0	9.9	-10.5	1.4	-3.2	5.4	-13.2	5.6	-12.0	1.1	5.2
IV	3.4	9.7	8.7	-8.5	1.6	-2.1	5.1	9.8	-2.6	-24.0	-4.3	4.6
2017 aug.	3.5	10.7	9.6	-9.2	1.2	-2.8	5.4	-11.3	6.2	-24.9	-0.6	5.0
sept.	3.5	11.0	9.9	-10.5	1.4	-3.2	5.4	-13.2	5.6	-12.0	1.1	5.2
okt.	3.5	10.5	9.5	-9.8	1.7	-2.7	5.4	-6.1	3.5	-24.4	-1.2	5.0
nov.	3.3	10.2	9.2	-9.4	1.7	-2.5	5.3	10.0	1.4	-23.2	-1.2	4.9
dec.	3.4	9.7	8.7	-8.5	1.6	-2.1	5.1	9.8	-2.6	-24.0	-4.3	4.6
2018 janv. ^(p)	3.1	9.9	8.9	-7.9	1.7	-1.9	5.3	-4.7	-1.2	-37.8	-6.6	4.6

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.2. M3 ietilpstošie noguldījumi¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Nefinanšu sabiedrības ²⁾					Mājsaimniecības ³⁾					Finanšu sabiedrības (neietverot MFI un ASPF) ²⁾	Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi	Pārējā valdība ⁴⁾
	Kopā	Uz nakti	Ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Repo darījumi	Kopā	Uz nakti	Ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Repo darījumi			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Atlikumi													
2015	1 953.2	1 503.9	323.6	117.4	8.3	5 750.7	3 060.7	695.0	1 992.3	2.7	957.9	226.6	365.5
2016	2 082.3	1 617.4	296.2	160.3	8.4	6 051.6	3 401.2	643.8	2 004.7	1.9	989.1	198.2	383.2
2017	2 243.2	1 786.8	287.1	159.8	9.5	6 302.0	3 699.1	560.2	2 042.0	0.6	1 011.1	200.4	409.9
2017 I	2 160.4	1 694.9	301.4	157.6	6.5	6 136.0	3 498.1	620.5	2 014.8	2.6	972.9	191.5	392.2
II	2 189.9	1 732.0	293.5	158.0	6.4	6 187.6	3 560.6	599.2	2 025.5	2.3	970.3	196.5	403.1
III	2 219.8	1 770.4	285.9	158.3	5.3	6 255.7	3 635.2	582.0	2 036.6	2.0	977.1	201.0	419.2
IV	2 243.2	1 786.8	287.1	159.8	9.5	6 302.0	3 699.1	560.2	2 042.0	0.6	1 011.1	200.4	409.9
2017 aug.	2 207.1	1 756.5	286.8	158.2	5.7	6 231.9	3 607.2	588.4	2 034.3	2.0	988.4	199.3	417.0
sept.	2 219.8	1 770.4	285.9	158.3	5.3	6 255.7	3 635.2	582.0	2 036.6	2.0	977.1	201.0	419.2
okt.	2 231.4	1 786.0	280.5	159.3	5.5	6 293.9	3 675.1	574.4	2 042.2	2.2	946.0	202.7	419.3
nov.	2 247.7	1 797.9	282.2	159.6	7.9	6 295.3	3 683.7	567.1	2 042.5	2.0	989.3	208.1	412.1
dec.	2 243.2	1 786.8	287.1	159.8	9.5	6 302.0	3 699.1	560.2	2 042.0	0.6	1 011.1	200.4	409.9
2018 janv. ^(p)	2 283.7	1 823.3	291.4	158.5	10.5	6 329.7	3 726.1	554.6	2 047.3	1.7	988.5	202.1	414.7
Darījumi													
2015	85.1	124.3	-32.9	4.9	-11.2	194.7	303.8	-109.8	1.2	-0.4	88.3	-0.5	29.6
2016	128.0	151.8	-24.2	0.2	0.2	299.9	333.6	-46.5	13.7	-0.8	30.9	-29.6	18.8
2017	178.8	180.3	-2.6	-0.1	1.1	254.0	304.1	-82.2	33.4	-1.3	53.8	4.1	27.0
2017 I	81.1	79.0	6.5	-2.6	-1.9	84.6	97.4	-23.6	10.0	0.7	-14.6	-6.4	9.0
II	39.1	43.1	-4.8	0.7	0.0	54.8	65.7	-20.4	9.9	-0.3	14.0	5.3	10.7
III	35.2	41.8	-5.8	0.3	-1.1	66.4	75.6	-16.8	8.0	-0.3	12.1	4.8	16.2
IV	23.5	16.3	1.5	1.5	4.2	48.2	65.4	-21.4	5.5	-1.3	42.3	0.4	-8.9
2017 aug.	14.4	16.3	-2.3	0.8	-0.4	27.1	28.9	-4.7	3.0	0.0	12.2	4.6	7.7
sept.	12.1	13.2	-0.7	0.1	-0.5	23.8	28.0	-6.4	2.2	-0.1	-11.7	1.7	2.1
okt.	9.7	14.3	-5.9	1.0	0.3	37.6	39.4	-7.7	5.6	0.2	-32.8	1.7	0.0
nov.	18.0	13.1	2.1	0.3	2.4	2.3	9.3	-7.1	0.3	-0.2	52.2	5.6	-6.5
dec.	-4.2	-11.1	5.3	0.1	1.5	8.3	16.7	-6.7	-0.4	-1.4	22.9	-6.8	-2.3
2018 janv. ^(p)	44.6	39.5	5.3	-1.3	1.1	30.7	28.0	-5.1	6.8	1.0	-18.4	1.9	4.8
Pieauguma temps													
2015	4.6	9.0	-9.2	4.4	-57.6	3.5	11.0	-13.6	0.1	-13.2	10.2	-0.2	8.8
2016	6.7	10.1	-7.5	0.2	2.1	5.2	10.9	-6.7	0.6	-29.9	3.1	-13.0	5.2
2017	8.6	11.2	-0.9	0.0	13.8	4.2	8.9	-12.8	1.7	-65.9	5.6	2.1	7.0
2017 I	7.8	11.5	-5.4	-1.4	-32.6	5.3	11.4	-10.1	1.0	1.6	1.4	-13.0	4.1
II	8.1	11.5	-4.3	-1.6	-21.4	4.8	10.7	-12.4	1.3	-25.3	3.2	-6.2	6.1
III	8.1	12.2	-7.3	-1.8	-42.3	4.6	9.9	-12.6	1.6	-25.3	5.7	-2.0	9.0
IV	8.6	11.2	-0.9	0.0	13.8	4.2	8.9	-12.8	1.7	-65.9	5.6	2.1	7.0
2017 aug.	8.2	11.7	-5.1	-1.3	-32.2	4.5	9.9	-12.4	1.5	-28.8	6.3	-5.9	8.7
sept.	8.1	12.2	-7.3	-1.8	-42.3	4.6	9.9	-12.6	1.6	-25.3	5.7	-2.0	9.0
okt.	8.4	12.2	-7.1	-1.1	-20.0	4.8	10.1	-12.9	1.8	-21.3	4.2	-1.5	7.3
nov.	8.5	11.9	-5.7	-0.1	-4.9	4.4	9.4	-12.9	1.7	-17.5	6.2	1.1	7.6
dec.	8.6	11.2	-0.9	0.0	13.8	4.2	8.9	-12.8	1.7	-65.9	5.6	2.1	7.0
2018 janv. ^(p)	8.5	10.8	-0.8	0.2	48.5	4.1	8.6	-12.6	1.7	-37.1	7.6	4.2	5.9

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

3) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

4) Attiecas uz valdības sektoru, neietverot centrālo valdību.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.3. Euro zonas rezidentiem izsniegtie kredīti¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Kredīts valdībai			Kredīts pārējiem euro zonas rezidentiem								
	Kopā	Aizdevumi	Parāda vērtspapīri	Kopā	Aizdevumi					Parāda vērtspapīri	Kapitāla vērtspapīri un ieguldījumu fondu (neietverot naudas tirgus fondus) akcijas	
					Kopā	Nefinanšu sabiedrībām ³⁾	Mājsaimniecībām ⁴⁾	Finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un ASPF ³⁾)	Apdrošināšanas sabiedrībām un pensiju fondiem			
												Koriģētie aizdevumi ²⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Atlikumi												
2015	3 901.3	1 113.5	2 785.4	12 599.8	10 509.6	10 805.0	4 290.2	5 308.7	787.1	123.8	1 307.8	782.4
2016	4 393.6	1 083.3	3 297.1	12 840.2	10 670.8	10 978.6	4 313.6	5 409.8	834.6	112.7	1 385.4	784.0
2017	4 631.1	1 032.5	3 584.7	13 114.3	10 872.9	11 170.0	4 325.0	5 597.9	841.1	108.8	1 439.9	801.5
2017 I	4 434.5	1 071.6	3 348.8	12 968.5	10 752.7	11 046.5	4 332.8	5 456.8	850.3	112.9	1 423.2	792.6
II	4 463.9	1 064.5	3 385.2	12 966.1	10 731.8	11 049.2	4 301.9	5 485.1	832.1	112.7	1 437.8	796.5
III	4 548.3	1 050.5	3 483.7	13 018.5	10 785.6	11 103.7	4 306.3	5 522.6	844.7	111.9	1 438.8	794.1
IV	4 631.1	1 032.5	3 584.7	13 114.3	10 872.9	11 170.0	4 325.0	5 597.9	841.1	108.8	1 439.9	801.5
2017 aug.	4 541.5	1 057.1	3 470.0	12 993.7	10 762.9	11 085.5	4 306.1	5 506.8	835.3	114.7	1 440.5	790.4
sept.	4 548.3	1 050.5	3 483.7	13 018.5	10 785.6	11 103.7	4 306.3	5 522.6	844.7	111.9	1 438.8	794.1
okt.	4 559.0	1 044.7	3 500.5	13 063.2	10 830.3	11 147.3	4 331.9	5 534.6	851.6	112.1	1 432.6	800.4
nov.	4 581.9	1 041.6	3 526.4	13 091.1	10 858.4	11 170.0	4 344.6	5 550.7	848.1	115.0	1 426.9	805.8
dec.	4 631.1	1 032.5	3 584.7	13 114.3	10 872.9	11 170.0	4 325.0	5 597.9	841.1	108.8	1 439.9	801.5
2018 janv. ^(p)	4 596.9	1 030.7	3 552.0	13 183.6	10 930.9	11 226.8	4 352.6	5 604.1	861.6	112.6	1 450.1	802.6
Darījumi												
2015	295.3	-21.0	316.0	82.9	55.9	76.0	-15.0	98.5	-22.0	-5.7	25.6	1.5
2016	488.3	-34.6	522.8	316.5	233.7	258.3	81.6	119.6	43.6	-11.1	78.8	4.1
2017	290.1	-43.4	332.9	367.0	278.1	316.1	80.0	179.6	22.1	-3.6	64.0	25.0
2017 I	77.4	-11.1	88.0	143.3	96.4	86.4	26.4	49.2	20.6	0.2	36.7	10.1
II	34.6	-5.2	39.8	58.5	27.2	49.6	0.1	37.6	-10.5	0.0	19.4	12.0
III	88.7	-10.8	99.6	77.1	78.8	86.8	22.1	42.6	14.8	-0.7	2.1	-3.8
IV	89.4	-16.3	105.5	88.1	75.7	93.4	31.3	50.2	-2.8	-3.0	5.8	6.7
2017 aug.	39.3	-1.3	40.5	17.7	33.3	22.4	4.6	23.5	4.6	0.6	-14.4	-1.2
sept.	16.6	-3.5	20.4	25.4	27.4	27.3	5.9	17.5	6.7	-2.8	-1.5	-0.5
okt.	4.2	-5.7	9.9	38.3	44.4	44.8	26.2	12.6	5.3	0.2	-8.8	2.7
nov.	20.8	-1.4	22.2	43.9	35.5	32.9	16.0	18.4	-1.8	2.9	0.3	8.1
dec.	64.4	-9.1	73.4	6.0	-4.2	15.7	-10.9	19.1	-6.2	-6.2	14.2	-4.1
2018 janv. ^(p)	-30.0	-1.0	-29.3	77.8	66.9	65.5	32.4	7.5	23.2	3.9	11.1	-0.3
Pieauguma temps												
2015	8.2	-1.8	12.8	0.7	0.5	0.7	-0.3	1.9	-2.7	-4.4	2.0	0.2
2016	12.5	-3.1	18.7	2.5	2.2	2.4	1.9	2.3	5.5	-9.0	6.0	0.5
2017	6.7	-4.0	10.2	2.9	2.6	2.9	1.9	3.3	2.7	-3.2	4.6	3.2
2017 I	10.9	-4.2	16.8	3.1	2.4	2.7	1.7	2.5	4.8	3.6	8.2	4.7
II	8.2	-3.8	12.6	3.1	2.4	2.5	1.2	3.0	3.7	8.4	7.2	6.4
III	8.4	-4.0	12.8	2.8	2.5	2.7	1.5	3.1	3.6	2.0	5.6	2.6
IV	6.7	-4.0	10.2	2.9	2.6	2.9	1.9	3.3	2.7	-3.2	4.6	3.2
2017 aug.	8.4	-3.9	12.9	2.8	2.4	2.6	1.4	3.1	3.5	4.0	6.0	2.6
sept.	8.4	-4.0	12.8	2.8	2.5	2.7	1.5	3.1	3.6	2.0	5.6	2.6
okt.	7.4	-4.2	11.5	2.8	2.6	2.8	1.7	3.2	3.6	-1.6	4.4	2.8
nov.	6.8	-3.8	10.5	2.8	2.6	2.9	1.8	3.2	3.2	0.1	3.9	4.4
dec.	6.7	-4.0	10.2	2.9	2.6	2.9	1.9	3.3	2.7	-3.2	4.6	3.2
2018 janv. ^(p)	5.4	-4.4	8.7	3.1	3.0	3.3	2.2	3.2	5.5	-1.0	4.5	2.5

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei (kas nosaka aizdevumu izslēgšanu no MFI statistikas bilancēm), kā arī MFI sniegto naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas kontā pakalpojumu rezultātā izveidotajām pozīcijām.

3) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

4) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.4. MFI aizdevumi euro zonas nefinanšu sabiedrībām un mājāsaimniecībām¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Nefinanšu sabiedrības ²⁾					Mājsaimniecības ³⁾				
	Kopā		Līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Kopā		Patēriņa kredīts	Kredīti mājokļa iegādei	Citi aizdevumi
	Koriģētie aizdevumi ⁴⁾					Koriģētie aizdevumi ⁴⁾				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Atlikumi										
2015	4 290.2	4 272.8	1 043.1	761.8	2 485.2	5 308.7	5 641.5	595.4	3 949.4	763.9
2016	4 313.6	4 313.1	1 002.2	797.7	2 513.6	5 409.8	5 726.5	615.3	4 046.2	748.4
2017	4 325.0	4 365.0	979.3	819.0	2 526.7	5 597.9	5 865.6	650.2	4 222.1	725.6
2017 I	4 332.8	4 333.9	1 006.0	802.5	2 524.3	5 456.8	5 767.9	626.6	4 085.7	744.5
II	4 301.9	4 316.1	990.8	798.6	2 512.5	5 485.1	5 797.7	635.0	4 112.9	737.1
III	4 306.3	4 327.6	978.2	812.4	2 515.8	5 522.6	5 827.3	644.4	4 148.7	729.5
IV	4 325.0	4 365.0	979.3	819.0	2 526.7	5 597.9	5 865.6	650.2	4 222.1	725.6
2017 aug.	4 306.1	4 327.9	982.7	804.8	2 518.6	5 506.8	5 818.9	642.6	4 132.0	732.2
sept.	4 306.3	4 327.6	978.2	812.4	2 515.8	5 522.6	5 827.3	644.4	4 148.7	729.5
okt.	4 331.9	4 352.6	992.4	816.9	2 522.7	5 534.6	5 840.4	647.4	4 156.5	730.7
nov.	4 344.6	4 365.8	987.9	822.7	2 534.0	5 550.7	5 853.1	652.0	4 167.2	731.5
dec.	4 325.0	4 365.0	979.3	819.0	2 526.7	5 597.9	5 865.6	650.2	4 222.1	725.6
2018 janv. ^(p)	4 352.6	4 386.4	997.0	823.7	2 531.9	5 604.1	5 879.7	655.8	4 222.9	725.3
Darījumi										
2015	-15.0	22.8	-62.1	31.9	15.2	98.5	76.9	21.8	80.2	-3.5
2016	81.6	98.8	-17.3	44.2	54.7	119.6	114.4	23.6	105.2	-9.2
2017	80.0	131.7	3.2	34.8	41.9	179.6	166.3	43.7	140.1	-4.1
2017 I	26.4	31.4	6.2	6.3	14.0	49.2	43.5	11.2	38.9	-0.8
II	0.1	11.3	-1.8	2.3	-0.4	37.6	40.2	10.3	27.9	-0.6
III	22.1	34.6	-6.3	17.1	11.4	42.6	34.8	10.7	36.6	-4.7
IV	31.3	54.4	5.2	9.2	17.0	50.2	47.8	11.5	36.7	1.9
2017 aug.	4.6	5.3	-1.8	3.3	3.2	23.5	12.0	3.5	20.4	-0.3
sept.	5.9	8.9	-3.3	8.1	1.2	17.5	10.1	2.4	16.9	-1.7
okt.	26.2	26.9	14.0	4.7	7.4	12.6	14.0	3.4	7.6	1.6
nov.	16.0	17.6	-2.5	6.8	11.7	18.4	16.6	5.8	11.4	1.1
dec.	-10.9	9.9	-6.4	-2.4	-2.1	19.1	17.2	2.3	17.6	-0.8
2018 janv. ^(p)	32.4	24.4	19.9	6.0	6.6	7.5	17.0	5.7	1.4	0.4
Pieauguma temps										
2015	-0.3	0.5	-5.6	4.4	0.6	1.9	1.4	3.9	2.1	-0.5
2016	1.9	2.3	-1.7	5.8	2.2	2.3	2.0	4.0	2.7	-1.2
2017	1.9	3.1	0.3	4.4	1.7	3.3	2.9	7.1	3.5	-0.6
2017 I	1.7	2.4	-2.7	4.9	2.6	2.5	2.4	4.5	2.9	-1.2
II	1.2	2.0	-2.5	3.8	2.0	3.0	2.6	6.0	3.3	-1.1
III	1.5	2.5	-1.2	4.2	1.7	3.1	2.7	6.8	3.4	-1.3
IV	1.9	3.1	0.3	4.4	1.7	3.3	2.9	7.1	3.5	-0.6
2017 aug.	1.4	2.4	-1.8	3.8	1.9	3.1	2.7	6.7	3.3	-1.3
sept.	1.5	2.5	-1.2	4.2	1.7	3.1	2.7	6.8	3.4	-1.3
okt.	1.7	2.9	-0.7	4.6	1.9	3.2	2.7	6.7	3.4	-0.9
nov.	1.8	3.1	-1.0	4.7	2.0	3.2	2.8	7.2	3.3	-0.8
dec.	1.9	3.1	0.3	4.4	1.7	3.3	2.9	7.1	3.5	-0.6
2018 janv. ^(p)	2.2	3.4	1.1	4.9	1.8	3.2	2.9	7.3	3.3	-0.6

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

3) T.sk. mājāsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

4) Koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei (kas nosaka aizdevumu izslēgšanu no MFI statistikas bilancēm), kā arī MFI sniegto naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas kontā pakalpojumu rezultātā izveidotajām pozīcijām.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.5. M3 neietilpstošie bilances posteņi (neietverot euro zonas rezidentiem izsniegtos kredītus)¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	MFI saistības						MFI aktīvi			
	Centrālās valdības turējumi ²⁾	Ilgāka termiņa finanšu saistības pret pārējiem euro zonas rezidentiem					Tīrie ārējie aktīvi	Citi		
		Kopā	Noguldījumi ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem	Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ilgāku par 3 mēnešiem	Parāda vērtspapīri ar termiņu ilgāku par 2 gadiem	Kapitāls un rezerves		Kopā		
								Repo darījumi ar centrālajiem darījuma partneriem ³⁾	Reversie repo darījumi ar centrālajiem darījuma partneriem ³⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Atlikumi									
2015	284.7	6 999.1	2 119.4	80.0	2 255.8	2 543.9	1 350.6	284.5	205.9	135.6
2016	314.2	6 920.0	2 054.1	70.9	2 146.7	2 648.4	1 136.9	261.9	205.9	121.6
2017	356.2	6 748.1	1 968.7	59.7	2 016.1	2 703.6	933.1	289.6	143.9	93.6
2017 I	308.2	6 881.6	2 031.7	69.3	2 106.5	2 674.2	1 103.9	254.9	183.1	111.8
II	305.7	6 767.1	2 002.0	66.8	2 066.4	2 631.9	1 031.3	247.7	154.2	109.7
III	365.3	6 701.0	1 977.0	61.5	2 016.2	2 646.3	1 023.9	263.0	140.6	85.4
III	356.2	6 748.1	1 968.7	59.7	2 016.1	2 703.6	933.1	289.6	143.9	93.6
2017 aug.	348.5	6 727.5	1 982.2	62.5	2 036.3	2 646.5	1 030.6	251.2	124.4	69.0
sept.	365.3	6 701.0	1 977.0	61.5	2 016.2	2 646.3	1 023.9	263.0	140.6	85.4
okt.	341.8	6 689.9	1 952.8	60.8	2 012.7	2 663.5	965.6	243.5	158.3	109.5
nov.	308.9	6 666.4	1 934.5	60.1	2 016.2	2 655.6	951.8	209.3	167.6	132.7
dec.	356.2	6 748.1	1 968.7	59.7	2 016.1	2 703.6	933.1	289.6	143.9	93.6
2018 janv. ^(p)	316.2	6 729.8	1 957.7	60.4	2 019.5	2 692.2	817.4	353.3	132.3	85.8
	Darījumi									
2015	8.9	-216.1	-106.3	-13.5	-215.4	119.0	-86.0	-13.3	21.4	-4.0
2016	26.7	-114.4	-70.2	-9.1	-110.4	75.4	-276.2	-76.8	12.8	-12.0
2017	45.6	-72.5	-78.0	-8.7	-71.8	86.0	-103.1	-62.6	-60.8	-27.3
2017 I	-7.5	-11.9	-16.3	-1.5	-27.3	33.3	-33.6	-28.2	-21.6	-9.1
II	-2.6	-8.1	-22.1	-2.4	-3.2	19.6	-13.7	3.1	-28.9	-2.1
III	64.9	-20.3	-22.1	-2.9	-30.0	34.6	23.0	19.0	-13.6	-24.3
IV	-9.2	-32.2	-17.5	-1.8	-11.3	-1.6	-78.8	-56.5	3.3	8.2
2017 aug.	23.6	-2.9	-7.8	-0.8	-9.2	14.9	-12.1	47.2	-3.7	-7.5
sept.	22.3	-12.6	-5.4	-1.0	-22.0	15.9	5.1	10.3	16.2	16.5
okt.	-23.3	-28.3	-25.1	-0.7	-9.5	6.9	-66.5	-19.8	17.7	24.1
nov.	-33.0	-3.4	2.3	-0.7	-7.2	2.2	0.0	-33.8	9.3	23.2
dec.	47.2	-0.5	5.2	-0.5	5.5	-10.6	-12.4	-2.8	-23.7	-39.1
2018 janv. ^(p)	-39.8	10.5	-9.1	-0.7	17.2	3.0	-29.4	6.3	-11.6	-7.8
	Pieauguma temps									
2015	3.5	-3.0	-4.8	-14.4	-8.8	4.8	-	-	11.6	-2.9
2016	9.4	-1.6	-3.3	-11.5	-4.9	2.9	-	-	6.3	-9.0
2017	14.4	-1.1	-3.8	-12.4	-3.4	3.3	-	-	-29.6	-22.6
2017 I	-4.3	-1.1	-3.9	-10.1	-4.5	4.4	-	-	-20.8	-25.3
II	-7.7	-1.1	-3.9	-10.9	-3.7	3.6	-	-	-30.7	-22.6
III	22.0	-0.7	-3.9	-12.5	-3.4	4.3	-	-	-31.2	-33.4
IV	14.4	-1.1	-3.8	-12.4	-3.4	3.3	-	-	-29.6	-22.6
2017 aug.	9.0	-0.8	-4.1	-11.8	-2.9	3.9	-	-	-38.2	-48.0
sept.	22.0	-0.7	-3.9	-12.5	-3.4	4.3	-	-	-31.2	-33.4
okt.	8.6	-1.3	-5.0	-12.6	-3.7	3.9	-	-	-17.4	-17.6
nov.	4.0	-1.2	-4.4	-12.7	-3.8	3.6	-	-	-13.1	10.0
dec.	14.4	-1.1	-3.8	-12.4	-3.4	3.3	-	-	-29.6	-22.6
2018 janv. ^(p)	5.0	-0.8	-3.8	-12.4	-2.4	3.3	-	-	-25.0	-19.3

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Ietver centrālās valdības MFI sektorā veikto noguldījumu un MFI sektora emitēto vērtspapīru turējumus.

3) Nav veikta datu korekcija, ņemot vērā sezonālo ietekmi.

6. Fiskālās norises

6.1. Deficīts/pārpalikums

(% no IKP; gada plūsmas)

	Deficīts (-)/pārpalikums (+)					Papildpostenis: sākotnējais deficīts (-)/ pārpalikums (+)
	Kopā	Centrālā valdība	Pavalsts valdība	Vietējā valdība	Sociālā nodrošinājuma fondi	
	1	2	3	4	5	6
2013	-3.0	-2.6	-0.2	-0.1	-0.1	-0.2
2014	-2.6	-2.2	-0.2	0.0	-0.1	0.1
2015	-2.1	-2.0	-0.2	0.1	-0.1	0.3
2016	-1.5	-1.7	-0.1	0.2	0.0	0.6
2016 IV	-1.5	.	.	.	.	0.6
2017 I	-1.3	.	.	.	.	0.8
II	-1.2	.	.	.	.	0.9
III	-0.9	.	.	.	.	1.1

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6.2. Ieņēmumi un izdevumi

(% no IKP; gada plūsmas)

	Ieņēmumi						Izdevumi						
	Kopā	Kārtējie ieņēmumi				Kapitāla ieņēmumi	Kopā	Kārtējie izdevumi					Kapitāla izdevumi
		Tiešie nodokļi	Netiešie nodokļi	Neto sociālās iemaksas	Atlīdzība nodarbinātajiem			Starppatēriņš	Procentu maksājumi	Sociālie maksājumi			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2013	46.7	46.2	12.6	13.0	15.5	0.5	49.8	45.6	10.4	5.3	2.8	23.0	4.2
2014	46.7	46.2	12.5	13.1	15.4	0.5	49.2	45.3	10.3	5.3	2.6	23.0	3.9
2015	46.2	45.7	12.5	13.0	15.2	0.5	48.3	44.4	10.1	5.2	2.4	22.7	3.9
2016	46.1	45.6	12.6	13.0	15.3	0.5	47.6	44.1	10.0	5.2	2.2	22.7	3.5
2016 IV	46.1	45.6	12.6	13.0	15.3	0.4	47.6	44.1	10.0	5.2	2.2	22.7	3.5
2017 I	46.1	45.6	12.6	13.0	15.3	0.5	47.4	43.9	9.9	5.1	2.2	22.7	3.5
II	46.1	45.7	12.7	13.0	15.3	0.4	47.4	43.8	9.9	5.1	2.1	22.7	3.5
III	46.1	45.7	12.8	12.9	15.3	0.4	47.1	43.5	9.9	5.1	2.0	22.6	3.6

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6.3. Valdības parāda attiecība pret IKP

(% no IKP; atlikumi perioda beigās)

	Kopā	Finanšu instruments			Turētājs			Sākotnējais termiņš		Atlikušais termiņš			Valūta	
		Nauda un noguldī- jumi	Aizde- vumi	Parāda vērts- papīri	Kreditore (rezidenti)		Kreditore (nerezī- denti)	Līdz 1 gadam	Ilgāk par 1 gadu	Līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Euro vai dalībvalsts valūta	Citas valūtas
	1	2	3	4	5	MFI	6	8	9	10	11	12	13	14
2013	91.3	2.6	17.5	71.2	45.4	26.4	45.9	10.4	81.0	19.4	32.1	39.9	89.3	2.1
2014	91.8	2.7	17.1	72.0	44.1	25.8	47.7	10.0	81.9	18.8	31.8	41.2	89.7	2.1
2015	89.9	2.8	16.1	71.0	44.3	27.3	45.6	9.3	80.7	17.6	31.2	41.1	87.9	2.1
2016	88.9	2.7	15.4	70.8	46.2	30.7	42.7	8.9	80.0	17.1	29.8	41.9	86.9	2.1
2016 IV	88.9	2.7	15.4	70.8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2017 I	89.2	2.6	15.1	71.4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
II	89.0	2.7	14.8	71.5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
III	88.1	2.8	14.6	70.8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6. Fiskālās norises

6.4. Valdības parāda attiecības pret IKP un pamatfaktoru gada pārmaiņas¹⁾

(% no IKP; gada plūsmas)

	Parāda attiecības pret IKP pārmaiņas ²⁾	Sākotnējais deficīts (+)/ pārpalikums (-)	Deficīta-parāda korekcija								Procentu likmes un izaugsmes tempa starpība	Papildpostenis: aizņemšanās nepieciešamība
			Kopā	Darījumi ar galvenajiem finanšu aktīviem					Pārvērtēšanas ietekme un citas apjoma pārmaiņas	Cita		
				Kopā	Nauda un noguldījumi	Aizdevumi	Parāda vērtspapīri	Kapitāla vērtspapīri un ieguldījumu fondu akcijas				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2013	1.9	0.2	-0.3	-0.8	-0.5	-0.4	-0.2	0.4	0.2	0.3	1.9	2.6
2014	0.5	-0.1	-0.1	-0.3	0.2	-0.2	-0.3	0.0	0.1	0.2	0.6	2.4
2015	-1.9	-0.3	-0.9	-0.5	0.2	-0.2	-0.3	-0.1	-0.1	-0.3	-0.8	1.3
2016	-1.0	-0.6	-0.3	0.3	0.3	-0.1	0.0	0.1	-0.3	-0.3	-0.1	1.6
2016 IV	-1.0	-0.6	-0.3	0.3	0.3	-0.1	0.0	0.1	-0.3	-0.3	-0.1	1.6
2017 I	-1.7	-0.8	-0.5	-0.1	0.0	-0.1	0.0	0.2	-0.3	-0.2	-0.3	1.0
II	-1.7	-0.9	-0.6	-0.3	-0.2	-0.1	-0.1	0.1	-0.2	-0.1	-0.2	0.8
III	-1.6	-1.1	0.2	0.7	0.8	-0.1	-0.1	0.1	-0.1	-0.4	-0.6	1.2

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

1) Finanšu krīzes kontekstā veikto starpvērtību aizdevumu dati, neietverot deficīta-parāda korekcijas ceturkšņa datus, ir konsolidēti.

2) Aprēķināts kā starpība starp valdības parāda attiecību pret IKP atsaucies perioda beigās un iepriekšējā gada atbilstošā perioda beigās.

6.5. Valdības parāda vērtspapīri¹⁾

(parāda apkalpošana; % no IKP; plūsmas parāda apkalpošanas periodā; vidējās nominālās peļņas likmes; % gadā)

	Parāda apkalpošana 1 gada ietvaros ²⁾					Vidējais atlikušais termiņš gados ³⁾	Vidējās nominālās peļņas likmes ⁴⁾						
	Kopā	Pamatsumma		Procenti			Apgrozībā esošais apjoms					Darījumi	
		Termiņš līdz 3 mēnešiem	Termiņš līdz 3 mēnešiem	Kopā	Mainīgā procentu likme		Nulles procentu likmes kupons	Fiksētā procentu likme	Termiņš līdz 1 gadam	Emisija	Dzēšana		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2014	14.7	12.8	4.3	1.9	0.5	6.6	2.9	1.4	0.1	3.3	3.0	0.4	1.2
2015	14.1	12.4	4.6	1.7	0.4	6.9	2.6	1.2	-0.1	3.0	2.9	0.2	1.2
2016	13.3	11.6	4.3	1.7	0.4	7.1	2.4	1.1	-0.2	2.8	2.3	0.3	1.1
2016 IV	14.1	12.4	4.6	1.7	0.4	6.9	2.6	1.2	-0.1	3.0	2.9	0.2	1.2
2017 I	14.3	12.6	4.3	1.7	0.4	6.9	2.6	1.2	-0.2	3.0	2.9	0.2	1.1
II	14.3	12.6	4.4	1.7	0.4	7.0	2.5	1.2	-0.2	2.9	2.6	0.2	1.2
III	13.4	11.7	3.9	1.7	0.4	7.1	2.5	1.1	-0.2	2.9	2.5	0.2	1.1
2017 aug.	13.7	12.0	4.3	1.7	0.4	7.1	2.5	1.1	-0.2	2.9	2.5	0.2	1.2
sept.	13.4	11.7	3.9	1.7	0.4	7.1	2.5	1.1	-0.2	2.9	2.5	0.2	1.1
okt.	13.3	11.6	3.8	1.7	0.4	7.2	2.5	1.1	-0.2	2.8	2.4	0.2	1.2
nov.	13.3	11.6	4.0	1.7	0.4	7.2	2.4	1.1	-0.2	2.8	2.4	0.2	1.2
dec.	13.3	11.6	4.3	1.7	0.4	7.1	2.4	1.1	-0.2	2.8	2.3	0.3	1.1
2018 janv.	13.1	11.4	4.3	1.7	0.4	7.2	2.4	1.1	-0.2	2.8	2.3	0.4	1.2

Avots: ECB.

1) Dati uzrādīti nominālvērtībā un nav konsolidēti valdības sektora datos.

2) Nav ietverti nākotnes maksājumi par parāda vērtspapīriem, kuriem vēl nav pienācis termiņš, un pirmstermiņa dzēšana.

3) Atlikušais termiņš perioda beigās.

4) Atlikumi perioda beigās; darījumiem – 12 mēnešu vidējie rādītāji.

6. Fiskālās norises

6.6. Fiskālās norises euro zonas valstīs

(% no IKP; gada plūsmas un atlikumi perioda beigās)

	Beļģija	Vācija	Igaunija	Īrija	Grieķija	Spānija	Francija	Itālija	Kipra
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Valdības budžeta deficīts (-)/pārpalikums (+)									
2013	-3.1	-0.1	-0.2	-6.1	-13.2	-7.0	-4.1	-2.9	-5.1
2014	-3.1	0.3	0.7	-3.6	-3.6	-6.0	-3.9	-3.0	-8.8
2015	-2.5	0.6	0.1	-1.9	-5.7	-5.3	-3.6	-2.6	-1.2
2016	-2.5	0.8	-0.3	-0.7	0.5	-4.5	-3.4	-2.5	0.5
2016 IV	-2.5	0.8	-0.3	-0.7	0.5	-4.5	-3.4	-2.5	0.5
2017 I	-2.0	1.0	-0.5	-0.5	1.0	-4.2	-3.4	-2.4	0.5
II	-1.5	0.9	-0.7	-0.6	1.0	-3.6	-3.2	-2.4	0.9
III	-1.1	1.4	-0.7	-0.5	1.2	-3.1	-3.1	-2.3	1.9
Valdības parāds									
2013	105.5	77.4	10.2	119.4	177.4	95.5	92.4	129.0	102.6
2014	106.8	74.6	10.7	104.5	179.0	100.4	95.0	131.8	107.5
2015	106.0	70.9	10.0	76.9	176.8	99.4	95.8	131.5	107.5
2016	105.7	68.1	9.4	72.8	180.8	99.0	96.5	132.0	107.1
2016 IV	105.7	68.1	9.4	72.8	180.8	99.0	96.5	132.0	107.1
2017 I	107.4	66.5	9.2	74.5	177.7	100.0	98.8	134.0	106.2
II	106.1	65.9	8.9	74.0	176.1	99.8	99.3	134.7	106.1
III	107.0	65.1	8.9	72.1	177.4	98.7	98.4	134.1	103.2

	Latvija	Lietuva	Luksemburga	Malta	Nīderlande	Austrija	Portugāle	Slovēnija	Slovākija	Somija
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Valdības budžeta deficīts (-)/pārpalikums (+)										
2013	-1.0	-2.6	1.0	-2.4	-2.4	-2.0	-4.8	-14.7	-2.7	-2.6
2014	-1.2	-0.6	1.3	-1.8	-2.3	-2.7	-7.2	-5.3	-2.7	-3.2
2015	-1.2	-0.2	1.4	-1.1	-2.1	-1.0	-4.4	-2.9	-2.7	-2.7
2016	0.0	0.3	1.6	1.1	0.4	-1.6	-2.0	-1.9	-2.2	-1.7
2016 IV	0.0	0.3	1.6	1.1	0.4	-1.6	-2.0	-1.9	-2.2	-1.7
2017 I	0.0	0.7	0.7	2.2	1.0	-1.2	-1.6	-1.4	-2.0	-1.4
II	0.4	0.8	0.7	2.1	1.1	-1.3	-1.3	-1.2	-1.6	-0.7
III	0.5	1.0	0.9	3.3	1.2	-1.2	-0.1	-0.8	-1.6	-0.8
Valdības parāds										
2013	39.0	38.8	23.7	68.4	67.8	81.0	129.0	70.4	54.7	56.5
2014	40.9	40.5	22.7	63.8	68.0	83.8	130.6	80.3	53.5	60.2
2015	36.9	42.6	22.0	60.3	64.6	84.3	128.8	82.6	52.3	63.6
2016	40.6	40.1	20.8	57.6	61.8	83.6	130.1	78.5	51.8	63.1
2016 IV	40.5	40.1	20.8	57.7	61.8	83.6	130.1	78.5	51.8	63.1
2017 I	39.4	39.2	23.9	58.2	59.6	81.7	130.5	80.2	53.3	62.7
II	40.0	41.7	23.4	56.5	58.7	81.3	132.1	79.8	51.7	61.7
III	38.3	39.4	23.4	54.9	57.0	80.4	130.8	78.4	51.3	60.4

Avots: Eurostat.

© Eiropas Centrālā banka, 2018

Pasta adrese	60640 Frankfurt am Main, Germany
Tālrunis	+49 69 1344 0
Interneta vietne	www.ecb.europa.eu

ECB Valde ir atbildīga par šā biļetena sagatavošanu. Tulkojumus sagatavo un publicē nacionālās centrālās bankas.

Visas tiesības rezervētas. Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.

Šajā numurā iekļautie statistiskie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 7. martā.

ISSN 2363-3506 (interneta versija)

ES kataloga numurs QB-BP-18-002-LV-N (interneta versija)